

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

вченою радою Київського
національного лінгвістичного
університету,
протокол № 17 від 21 червня 2016 р.

Ректор

Р. В. Васько

ОСВІТНЬО-НАУКОВА ПРОГРАМА

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ: Третій освітньо-науковий рівень
(назва рівня вищої освіти)

СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ: Доктор філософії
(назва ступеня, що присвоюється)

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ: 03 Гуманітарні науки
(шифр та назва галузі знань)

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ: 035 Філологія
(код та найменування спеціальності)

Київ - 2016

ЗМІСТ

1. Преамбула
2. Загальна характеристика програми
3. Обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
4. Перелік компетентностей випускника
5. Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання
6. Перелік та обсяг навчальних дисциплін у кредитах ЄКТС
7. Форми атестації здобувачів вищої освіти
8. Вимоги до системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти
9. Перелік нормативних документів, на яких базується освітньо-наукова програма

Додатки

Додаток А. Деталізовані результати навчання за спеціальністю 035 «Філологія»

Додаток Б. Анотації дисциплін

1. Преамбула

Освітньо-наукова програма для спеціальності 035 Філологія розроблена проектною групою Київського національного лінгвістичного університету у складі проф., д.філол.н., Воробйової О.П., завідувача кафедри англійської філології і філософії мови імені професора О.М. Мороховського (гарант освітньої програми, керівник проектної групи), проф., д.філол.н., Баган М.П., професора кафедри української філології і славістики, доц. к.філол.н., Бобкової Т.В., докторанта кафедри німецької філології і перекладу та прикладної лінгвістики, проф., д.філол.н., Валігури О.Р., завідувача кафедри східної філології, проф., д.філол.н., Валюх З.О., завідувача кафедри української філології і славістики, проф., д.філол.н., Висоцької Н.О., завідувача кафедри теорії та історії світової літератури імені професора В.І. Фесенко, проф., д.філол.н., Гамзюка М.В., завідувача кафедри німецької філології, проф., д.філол.н., Денисової С.П., професора кафедри німецької філології і перекладу та прикладної лінгвістики, проф., д.філол.н., Долгополової Л.А., завідувача кафедри німецької філології і перекладу та прикладної лінгвістики, проф., д.філол.н., Кагановської О.М., завідувача кафедри іспанської і французької філології, проф., д.філол.н., Кшановського О.Ч., професора кафедри східної філології, проф., д.філол.н., Мариненка Ю.В., професора кафедри теорії та історії світової літератури імені професора В.І. Фесенко, проф., д.філол.н., Мейзерської Т.С., професора кафедри теорії та історії світової літератури імені професора В.І. Фесенко, проф., д.філол.н., Мусієнко В.П., завідувача кафедри російської мови і літератури, ст.наук.сп., д.філол.н., Синиці І.А., професора кафедри української філології і славістики.

Освітньо-наукову програму розглянуто та затверджено на засіданні вченої ради Київського національного лінгвістичного університету. Протокол № 17 від 21 червня 2016 р.

Позначення та скорочення

У цій програмі для формування шифрів застосовуються скорочення назв циклів підготовки, до якої віднесено навчальні дисципліни:

- ОНД** – обов’язкові навчальні дисципліни;
- ДВУ** – дисципліни вибору університету;
- ДВА** – дисципліни вільного вибору аспіранта;
- ЗК** – загальна компетентність;
- СК** – спеціальна компетентність.

2. Загальна характеристика освітньо-наукової програми

Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий) рівень
Ступінь, що присвоюється	Доктор філософії
Назва галузі знань	03 Гуманітарні науки
Найменування спеціальності	035 Філологія
Обмеження форм навчання	Денна, заочна
Освітня кваліфікація, що присвоюється	Доктор філософії із спеціальності 035 Філологія (мовознавство, літературознавство, перекладознавство)
Професійна кваліфікація	2310.2 Викладач вищого навчального закладу з узагальненим об'єктом діяльності: <i>вищі навчальні заклади; установи післядипломної освіти педагогічних кадрів; науково-педагогічні установи</i>
Кваліфікація в дипломі	Доктор філософії / PhD
Опис предметної області	<p>Згідно з п. 15 МСКО-Г 2013 визначаються:</p> <p>Об'єкти вивчення: <i>педагогіка, психологія, методика навчання мов, лінгвістика, логіка.</i></p> <p>Мета навчання: <i>оволодіння методами й методологіями здійснення наукового дослідження зі спеціалізацій; сформованість вмінь застосувати їх на практиці; захист дисертації з мовознавства / літературознавства / перекладознавства, яка має наукову новизну і практичне значення.</i></p> <p>Теоретичний зміст предметної галузі: <i>наукове пізнання, застосування здобутих знань у практичній діяльності на засадах загальної та спеціальної методології; теоретичні основи навчання іноземних мов у навчальних закладах різних рівнів акредитації.</i></p> <p>Методи, методики та технології: <i>дидактичні і специфічні методи і прийоми навчання.</i></p> <p>Засоби навчання та обладнання: <i>наукова література. рукописи, персональний комп'ютер, мультимедійне забезпечення.</i></p>

Академічні та професійні права випускників	Доктор філософії у галузі філології може продовжувати навчання на наступному науковому рівні.
Працевлаштування випускників	<p>Фахівець здатний виконувати зазначені професійні роботи за ДК 003:2010 [2012]:</p> <p>Розділ 2. Професіонали</p> <p>Підрозділ 23 Викладачі</p> <p>Клас 231 Викладачі вищих навчальних закладів</p> <p>Клас 232 Викладачі середніх навчальних закладів</p> <p>Клас 234 Вчителі спеціалізованих навчальних закладів</p> <p>Клас 235 Інші професіонали в галузі навчання</p> <p>Підрозділ 33 Фахівці в галузі освіти</p> <p>Клас 331 Фахівці з початкової освіти</p> <p>Клас 332 Фахівці з дошкільного виховання</p> <p>Клас 333 Фахівці в галузі спеціалізованої (особливої) освіти</p> <p>Клас 334 Інші фахівці в галузі освіти</p>

Вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання: **вища освіта другого рівня – магістр філології/ освіти або освітній ступінь – спеціаліст.**

Ця програма встановлює:

- перелік компетентностей і необхідний рівень теоретичних знань, умінь та навичок, здобутих особою і достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі дослідницько-іноваційної діяльності, оволодіння методологією наукової та методикою педагогічної діяльності у вищому навчальному закладі, а також проведення власного наукового дослідження в галузі філології, результати якого повинні мати наукову новизну, теоретичне та практичне значення;
- нормативний зміст навчання в Київському національному лінгвістичному університеті, обсяг та рівень засвоєння у процесі підготовки відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційного рівня доктор філософії в галузі гуманітарних наук за спеціальністю філологія;
- перелік навчальних дисциплін підготовки докторів філософії в галузі гуманітарних наук за спеціальністю філософія;
- форму проміжної та підсумкової атестації;
- термін навчання.

Програма призначена для сертифікації докторів філософії та атестації випускників Київського національного лінгвістичного університету. Успішне виконання особою ОНП є підставою для присудження наукового ступеня доктора філософії в галузі гуманітарних наук за спеціальністю філологія.

Метою ОНП є підготовка висококваліфікованого, конкурентоспроможного, інтегрованого у європейський та світовий науково-освітній простір фахівця ступеня доктора філософії в галузі гуманітарних наук за спеціальністю філологія, який успішно виконав та захистив власне наукове дослідження у спеціалізованій вченій раді, здатний до самостійної науково-дослідницької, науково-організаційної, педагогічно-організаційної та практичної діяльності у сфері філологічної науки, освіти, культури, викладацької діяльності у вищих навчальних закладах.

До основних завдань ОНП підготовки докторів філософії в галузі гуманітарних наук за спеціальністю філологія належать:

- формування у здобувача вищої освіти – першого наукового ступеня доктора філософії **загальних та фахових компетентностей**, достатніх для проведення власного наукового дослідження за спеціальністю 035 – «Філологія», участі у колективній науково-дослідній роботі у галузі гуманітарних наук; достатніх для здійснення власної педагогічної діяльності, організації науково-дослідної та навчально-методичної роботи профільної кафедри (відділу) у вищому навчальному закладі (науковій установі);
- забезпечення виконання здобувачем ступеня доктора філософії власного наукового дослідження у формі дисертаційної роботи відповідно до пріоритетних напрямів розвитку вітчизняної та світової науки у галузі гуманітарних наук, що висуваються до дисертаційних робіт на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі гуманітарних наук за спеціальністю філологія;
- створення умов для належного визначення основних етапів та завдань власного наукового дослідження здобувача наукового ступеня та послідовності їх виконання;
- створення умов для публікації проміжних та остаточних результатів власного наукового дослідження здобувача наукового ступеня доктора філософії в галузі гуманітарних наук за спеціальністю філологія у вітчизняних наукових фахових періодичних виданнях та зарубіжних виданнях, що входять до наукометричних баз даних, а також для участі наукових конференціях на інших наукових форумах;
- забезпечення системної розширеної педагогічної практики аспіранта (здобувача) на профільній кафедрі/ кафедрах університету, яка включає в себе оволодіння сучасними методиками, новітніми інформаційними технологіями викладання філологічних (мовознавчих, літературознавчих або перекладознавчих) дисциплін, проведення навчальних занять з цих та практичних мовних дисциплін, практичне освоєння принципів та методів організації науково-педагогічної, наукової та виховної роботи профільної

кафедри (розподіл функціональних обов'язків, розподіл педагогічного навантаження, місце кафедри у системі науково-дослідної роботи факультету й університету тощо);

– забезпечення якісного проміжного контролю виконання здобувачем ступеня доктора філософії власного наукового дослідження, створення умов для всебічної об'єктивної фахової експертизи результатів власного наукового дослідження здобувача наукового ступеня доктора філософії, їх відповідності чинним вимогам до дисертаційних робіт;

– створення умов для підготовки до процедури захисту дисертації (наукового дослідження) здобувача наукового ступеня у постійно діючій чи разовій спеціалізованій вченій раді.

Науково-дослідницька робота аспіранта

Науково-дослідницька робота аспірантів є обов'язковим складником підготовки висококваліфікованих фахівців (докторів філософії), здатних самостійно вести науковий пошук, творчо вирішувати конкретні професійні, наукові завдання. Кредитами не обліковується.

Науковий складник включає проведення фундаментальних та (або) прикладних наукових досліджень у вищому навчальному закладі та/ або науковій установі, підготовку до публічного захисту дисертаційного дослідження, тематика якого визначена відповідною кафедрою та затверджена вченою радою університету, написання та публікацію статей та апробацію результатів за напрямом дисертаційного дослідження (відповідно до чинних вимог, затверджених МОН України, має бути опубліковано **не менше 5 статей у вітчизняних і міжнародних фахових виданнях**, перелік яких затверджується центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки, у тому числі **одна стаття у науковому журналі, який включено до міжнародних наукометричних баз даних**).

Науково-дослідницька робота аспіранта здійснюється під керівництвом наукового керівника, умовно може бути розділена на підготовчий та основний етапи та включає такі види діяльності.

На підготовчому етапі аспірант:

1. Обирає тему наукового дослідження та обґрунтовує її актуальність. Здійснює перегляд каталогів захищених дисертацій і знайомиться з вже виконаними на кафедрі дисертаційними роботами. Опрацьовує новітні результати досліджень в обраній та суміжних сферах науки. Ознайомлюється з аналітичними оглядами і статтями у фахових виданнях, проводить консультації з фахівцями з метою виявлення маловивчених наукових проблем і питань, що є актуальними. Вивчає та аналізує основні підходи та позиції наукових шкіл і течій у вирішенні досліджуваної проблеми; уточнює термінологію в обраній галузі знань. Здійснює пошук наукових джерел з обраної теми.

2. Проводить планування дисертаційної роботи шляхом складання індивідуального плану аспіранта; робочого плану аспіранта.

3. Здійснює постановку цілей і завдань дисертаційної роботи. Визначає об'єкт і предмет наукового дослідження.

4. Обирає методи (методику) проведення дослідження.

5. Здійснює опис процесу наукового дослідження у дисертаційній роботі шляхом формування плану-проспекту, тобто реферативного викладу питань, за якими надалі буде систематизуватися весь зібраний фактичний матеріал.

Під час основного етапу науково-дослідницької роботи аспірант:

1. Проводить науково-дослідницькі роботи відповідно до профілю ОНП аспірантури, з використанням фундаментальних і прикладних дисциплін, що викладаються. Займається науковою роботою з виконання теоретичної та практичної частини дослідження.

2. Аналізує та узагальнює результати наукового дослідження на основі сучасних міждисциплінарних підходів, застосування наукових методологічних принципів та методичних прийомів дослідження, використання в дослідженні тематичних інформаційних ресурсів, провідного вітчизняного і зарубіжного досвіду з тематики дослідження.

3. Здійснює підготовку та видання публікацій за темою дисертації: монографій та наукових публікацій у вітчизняних фахових виданнях, перелік яких затверджується центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки, і виданнях, включених у міжнародні наукометричні бази даних, а також наукових публікацій в інших виданнях.

4. Проводить апробацію результатів наукових досліджень шляхом участі у наукових конференціях: у міжнародних та зарубіжних конференціях; у всеукраїнських конференціях; у регіональних та міжвузівських конференціях, у наукових семінарах та інших наукових форумах. Бере участь у конкурсах наукових робіт.

5. Бере участь у роботі Наукового товариства студентів та аспірантів та у заходах Ради молодих вчених університету.

6. Залучається до виконання держбюджетної або госпдоговірної тематики в рамках державних, міжвузівських або університетських грантів, а також колективних наукових тем кафедр.

7. Якщо за науковими результатами дослідження було отримано винахід, то аспірантом готуються та подаються документи для отримання патенту на винахід (авторське свідоцтво).

8. Займається проведенням досліджень та підготовкою дисертаційної роботи, формулюванням висновків.

9. Здійснює оцінку отриманих результатів, які обговорюються на засіданні відповідної профільної кафедри.

10. Проходить попередню експертизу дисертації на відповідній профільній кафедрі (передзахист).

11. Займається роботою з підготовки рукопису дисертації.

12. Працює над створенням нових перспективних проектів, в організації заходів щодо практичного використання та впровадження результатів дослідження.

13. Захищає дисертацію у спеціалізованій вченій раді.

Науково-дослідницька робота відображається в **індивідуальному плані підготовки фахівця**. Контроль виконання індивідуального плану підготовки здійснюються профільними кафедрами шляхом атестації. **Атестація аспірантів** здійснюється відповідно до навчального плану підготовки докторів філософії за спеціальністю. Атестація аспірантів проводиться раз на рік. Атестації передують проміжні звіти. Аспірант **звітує** на кафедрі 2 рази на рік.

У процесі атестації аспіранта враховується виконання ним/ нею програмних вимог як освітньої, так і наукової компонент освітньо-наукової програми. Аспіранти, що успішно пройшли щорічну атестацію, переводяться на наступний рік навчання. Аспіранти, які не пройшли атестацію, підлягають відрахуванню.

Метою проміжних звітів є контроль за виконанням індивідуального плану аспіранта за всіма складниками, передбаченими навчальним планом.

Проміжний звіт має включати три модулі:

1. Теоретичний модуль.
2. Науково-дослідницький модуль.
3. Практичний модуль.

Результатом навчання в аспірантурі є захист дисертації в спеціалізованій вченій раді.

Асистентська педагогічна практика

Асистентська педагогічна практика є обов'язковим компонентом ОНП підготовки докторів філософії в галузі гуманітарних наук на факультетах германської та романської філології, факультеті перекладачів та факультеті сходознавства Київського національного лінгвістичного університету. Вона має на меті набуття аспірантом професійних навичок та вмінь викладача мовних, мовознавчих, літературознавчих або перекладознавчих дисциплін вищого навчального закладу.

За відсутності у аспіранта кваліфікації «викладач вищого навчального закладу» формування теоретичних знань щодо сутності, структури та форм навчального процесу підготовки фахівців зі спеціальності 011 «Науки про освіту» відбувається під час обов'язкового вивчення педагогічної дисципліни «Методологічні проблеми вищої школи» і відповідних вибіркової дисциплін.

Розвиток та удосконалення умінь і навичок аспіранта здійснювати підготовку навчально-методичного забезпечення з практичних та теоретичних філологічних дисциплін, підготовку та проведення практичних занять з

іноземної чи рідної мови, підготовку та прочитання 1–2-ох лекцій разом із керівником практики, проведення семінарських занять, організацію самостійної роботи студентів в межах дисциплін, які викладає науковий керівник, відбувається під час проходження асистентської педагогічної практики, що передбачено навчальним планом на другому та третьому році навчання залежно від фактичного педагогічного навантаження на відповідній кафедрі/ кафедрах.

Метою асистентської педагогічної практики є поглиблення та закріплення знань аспірантів з питань організації і форм здійснення навчального процесу в сучасних умовах, його наукового, навчально-методичного та нормативного забезпечення, розвиток умінь і навичок опрацювання навчально-методичних, наукових та інформаційних джерел у процесі підготовки занять, застосування активних методів викладання професійно-орієнтованих дисциплін відповідного фахового напрямку та дисциплін фундаментального циклу для спеціальності 035 «Філологія».

Асистентська педагогічна практика повинна бути наближеною до напрямку наукового дослідження аспіранта. Під час такої практики здійснюється можливість апробувати результати дослідження, що проводиться аспірантом при написанні дисертаційної роботи.

Згідно з навчальним планом підготовки докторів філософії, асистентська педагогічна практика проводиться на другому та третьому році навчання в обсязі 180 год. (6 кредитів), у тому числі не менше 50 годин семінарських (практичних) занять зі студентами.

Проходження асистентської педагогічної практики передбачає виконання аспірантом таких видів робіт:

- підготовка та прочитання 1–2-ох лекцій разом із лектором з дисциплін, які викладаються науковим керівником;
- підготовка та проведення семінарських (практичних) занять з мовних та відповідних філологічних дисциплін;
- підготовку навчально-методичного забезпечення проведення лекцій та семінарських (практичних) занять;
- розробку завдань та організацію самостійної роботи студентів з дисциплін, що викладаються;
- підготовку навчально-методичного забезпечення проведення модульних контрольних робіт з дисциплін, що викладаються;
- підготовку навчально-методичного забезпечення проведення заліків та іспитів з дисциплін, що викладаються;
- участь (разом із лектором) у проведенні заліків та іспитів для студентів відповідної спеціальності, а також прийомі захисту курсових робіт.

Захист звіту з асистентської педагогічної практики відбувається перед членами комісії, яка створюється за розпорядженням проректора з наукової роботи. Підсумки асистентської педагогічної практики обговорюються на засіданнях відповідних кафедр під час проміжної атестації аспірантів, а

загальні підсумки – затверджуються на засіданні вченої ради відповідного факультету.

3. Обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття третього (освітньо-наукового) ступеня

Обсяг освітньої складової освітньо-наукової програми доктора філософії зі спеціальності 035 Філологія становить 46 кредитів ЄКТС. Обсяг нормативних навчальних дисциплін циклу загальної підготовки становить 16 кредитів ЄКТС. Обсяг нормативних навчальних дисциплін циклу професійної підготовки становить 12 кредитів ЄКТС. Обсяг дисциплін вільного вибору аспіранта становить 12 кредитів ЄКТС. Обсяг практичної підготовки – 6 кредитів ЄКТС.

Розподіл кредитів ЄКТС освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії

№	Цикли дисциплін	Навчальних годин	Кредитів
1.	Професійна теоретична підготовка	1380	46
1.1.	Обов'язкові навчальні дисципліни	480	16
1.2.	Дисципліни вибору університету	360	12
1.3.	Дисципліни вибору аспіранта	360	12
2.	Асистентська педагогічна практика	180	6
3.	Науково-дослідницька робота	X	X
4.	Підготовка та захист дисертаційної роботи	X	X
Разом		1380	46

Професійна теоретична підготовка забезпечує підвищення освітнього рівня за відповідною спеціальністю.

До складу теоретичної підготовки включаються:

- обов'язкові навчальні дисципліни (ОНД), які забезпечують підвищення професійної майстерності майбутньої науково-дослідницької та викладацької діяльності;
- дисципліни вибору університету (ДВУ), призначення яких полягає у забезпеченні професійного освітньо-кваліфікаційного рівня;
- дисципліни вибору аспіранта (ДВА), які дозволяють отримати додаткові знання, що підвищують їхній фаховий рівень і поглиблюють підготовку у відповідних фахових спрямуваннях.

Проходження асистентської педагогічної практики дозволяє закріпити отримані знання щодо професійної підготовки та викладацької майстерності.

Аспіранти, які не мають попередньо отриманої педагогічної кваліфікації, повинні в обов'язковому порядку прослухати визначену цією програмою педагогічну дисципліну «Актуальні проблеми вищої освіти в

Україні», після чого їх буде допущено до проходження асистентської педагогічної практики. У такому разі їм буде присвоєно додаткову педагогічну кваліфікацію викладача вищого навчального закладу (із внесенням відповідного запису до диплома доктора філософії і додатку до диплома).

Науково-дослідницька робота разом з теоретичною забезпечує відповідний освітньо-науковий рівень, необхідний для здійснення самостійної науково-дослідницької діяльності.

Підготовка та захист дисертаційної роботи, разом з теоретичною та практичною підготовкою, а також науково-дослідницькою роботою, забезпечує відповідний освітньо-науковий рівень.

4. Перелік компетентностей випускника

<p>Інтегральна компетентність</p>	<p>Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань із загальнофілологічних дисциплін (загального мовознавства, теорії літератури, перекладознавства, семіотики), історії їх становлення і розвитку, сучасного стану й актуальних проблем, новітніх наукових парадигм і методології філологічних досліджень (мовознавчих, літературознавчих, перекладознавчих)</p>
<p>Загальні компетентності</p>	<p>Навички критичного мислення. Здатність критично осмислювати літературу з філологічної проблематики, рецензувати відповідні публікації та презентації, а також брати участь у наукових дискусіях, у тому числі міжнародних, висловлюючи та відстоюючи свою власну позицію.</p> <p>Наукове обґрунтування та моделювання дослідницьких завдань. Здатність визначати відповідні дослідницькі завдання, окреслити їх внаслідок засвоєння відповідних наукових знань і їх трансформування та змоделювати шляхи вирішення.</p> <p>Якість дослідження та етичні зобов'язання. Знання стандартів, типу мислення, когнітивних та інтерпретативних стратегій, необхідних для наукового дослідження та опублікування його результатів, включаючи критичну обізнаність, інтелектуальну ретельність та академічну чесність.</p> <p>Комунікація. Здатність слухати, розуміти, писати та говорити відповідно до різних жанрів академічного спілкування рідною та іноземною (передовсім,</p>

	<p>англійською) мовами, окреслювати актуальні проблеми сучасної філології у її мовознавчому, літературознавчому та перекладознавчому ракурсах з урахуванням модальності різних стилів та дискурсивних практик.</p> <p>Самостійність праці; планування часу. Здатність організовувати засвоєння теоретичного та практичного матеріалу, скеровувати зусилля і об'єднувати результати проведеного дослідження, представляючи остаточний результат до визначеного кінцевого терміну.</p> <p>Міжособистісні здібності. Співпраця в місцевому та міжнародному середовищі для завершення спеціальних завдань, пов'язаних із дисциплінарними вимогами (збір та опрацювання даних, проведення їх аналізу, узагальнення, подання та обговорення результатів).</p>
<p>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності</p>	<p>База знань. Глибокі, обґрунтовані знання основних лінгвістичних, літературознавчих, перекладознавчих, семіотичних, дидактичних та психологічних понять; детальні знання спеціальної галузі філологічного дослідження у поєднанні зі знаннями загальнонаукового характеру та їх внеску до індивідуального дослідження в галузі гуманітарних наук.</p> <p>Інформаційний менеджмент. Здатність визначати потрібну інформацію, отримувати доступ до різних її джерел, аналізувати та інтегрувати різномірну інформацію для розгляду та вирішення відповідних завдань в галузі гуманітарних наук філологічного гатунку.</p> <p>Знання ресурсів (включаючи ті, що базуються на ІКТ), доступних для проведення дослідження у спеціальній філологічній галузі та міждисциплінарних досліджень у сфері гуманітарних наук.</p> <p>Аналіз документів. Здатність знаходити, відбирати, контекстуалізувати та інтерпретувати значну кількість друкованого, рукописного, архівного, документального матеріалу, а також матеріалу інтерактивних, візуальних, аудіальних та мистецьких джерел.</p> <p>Індивідуальне дослідження. Здатність ефективно планувати проведення власного дослідження та робити внесок до тієї чи іншої філологічної галузі гуманітарних наук.</p> <p>Розробка програми дослідження та її менеджмент. Розуміння та здатність застосовування на практиці принципів індивідуального та спільного досліджень у галузі гуманітарних наук. Вміння впроваджувати інноваційні методики аналізу у здійснення власного</p>

	<p>філологічного дослідження.</p> <p>Вміння створювати модель об'єкта, що вивчається (аналізувати його природу, можливі модифікації, середовище побутування, функціональні властивості, перспективи та динаміку розвитку).</p> <p>Вміння здійснювати спостереження за мовними, текстовими та дискурсними процесами, моделювати їх суть та проводити опис і систематизацію; визначати кінцеві та проміжні цілі філологічного дослідження; розробляти комплексну методику аналізу досліджуваних явищ; прогнозувати та долати можливі труднощі у дослідженні в обраній галузі.</p> <p>Вміння здійснювати рефлексію і самоаналіз стосовно отриманих узагальнень та результатів дослідження.</p> <p>Вміння передбачати перспективи, шляхи подальшого розвитку обраної філологічної проблематики в аспекті мовознавства, літературознавства чи перекладознавства.</p>
--	---

4. Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання

Результати навчання здобувачів вищої освіти зі спеціальності 035 «Філологія» передбачають формування загальних і спеціальних компетентностей.

Загальні компетентності випускників аспірантури за спеціальністю 035 «Філологія»

№	Зміст компетентності	Шифр компетентності
1	Здатність до осмислення філософсько-світоглядних засад, сучасних тенденцій, напрямків і закономірностей розвитку вітчизняної науки в умовах глобалізації й інтернаціоналізації.	ЗК1
2	Здатність до наукового пізнання, застосування здобутих знань у практичній діяльності на засадах загальної та спеціальної методології.	ЗК2
3	Здатність до проведення аналітичної та експериментальної наукової діяльності; організації, планування та прогнозування результатів наукових досліджень.	ЗК3

4	Здатність ініціювати, організувати та проводити комплексні теоретичні та експериментальні дослідження в галузі науково-дослідницької та інноваційної діяльності, які приводять до отримання нових знань.	ЗК4
5	Здатність до генерування нових ідей (креативність), абстрактного мислення, адаптації до нових умов та ситуацій.	ЗК5
6	Здатність до наукової комунікації, міжнародного співробітництва, відстоювання власних наукових поглядів українською та іноземними мовами.	ЗК6
7	Здатність спілкуватися з різними цільовими аудиторіями, використовуючи відповідну лексику, методи, техніки та прийоми.	ЗК7
8	Здатність використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології у процесі спілкування, обміні інформацією, зборі, аналізі, обробці, інтерпретації даних та представленні результатів дослідження.	ЗК8
9	Здатність до публічного представлення і захисту наукових результатів, публічного виступу на вітчизняних та міжнародних наукових форумах, конференціях і семінарах.	ЗК9
10	Здатність працювати в міжнародному науковому просторі, розробляти та управляти науковими проектами.	ЗК10
11	Здатність ефективно і толерантно працювати в команді, самостійно та автономно; ставитися критично до власних наукових досягнень і досягнень інших дослідників; усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.	ЗК11

**Спеціальні (фахові) компетентності випускників аспірантури
за спеціальністю 035 «Філологія»**

№№	Зміст компетентності	Шифр компетентності
1	Здатність до оволодіння значним обсягом новітніх знань в галузі освіти.	СК1
2	Здатність демонструвати персональну відповідальність і автономність у разі необхідності вирішувати непередбачувані та складні завдання у сфері освітньої діяльності.	СК2
3	Здатність формулювати наукову проблему в галузі освіти,	СК3

	робочі гіпотези досліджуваної проблеми, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики.	
4	Здатність визначати методологічні засади комплексного педагогічного спостереження і методологію вибіркового обстежень, програму одноразових педагогічних спостережень, опитувань, моніторингу та ін.	СК4
5	Здатність самостійно збирати, опрацьовувати, узагальнювати та всебічно аналізувати результати педагогічних досліджень, інформацію про процеси, що відбуваються в освіті України та в світі.	СК5
6	Здатність самостійно розробляти та запроваджувати методологію педагогічного дослідження, яка базується на результатах наукових досліджень, міжнародних стандартах та рекомендаціях.	СК6
7	Здатність удосконалювати методи проведення експериментальних педагогічних досліджень та методологію застосування методів статистичної обробки одержаних результатів.	СК7
8	Здатність самостійно розробляти методи і технології навчання, формувати для них відповідну адекватну інформаційну базу, здійснювати аналітичне супроводження розроблених методів і технологій.	СК8
9	Здатність до удосконалення педагогічної майстерності, педагогічної техніки, професійних вмінь майбутніх учених, викладачів вищої школи; оцінювання наукових проектів в галузі освіти.	СК9
10	Здатність планувати і ефективно використовувати час у науковій та педагогічній роботі; вибирати і ефективно використовувати сучасні освітні технології, методи і засоби навчання з метою забезпечення високого рівня особистісного та професійного розвитку студента.	СК10
11	Здатність створювати власні науково-педагогічні матеріали за профілем кафедри (навчальну програму, конспект лекцій, навчально-методичний комплекс, розділи навчально-методичного посібника, навчальний посібник, підручник, практикум).	СК11
12	Здатність до практичного використання у власній педагогічній діяльності інформаційних технологій дистанційного навчання, в організації та проведенні наукових заходів (конференції, наукові семінари, майстер-класи тощо).	СК12
13	Здатність працювати із наукометричними базами даних з метою виконання власного наукового дослідження та вміння	СК13

	використовувати інтернет-технології для організації і забезпечення власної наукової, педагогічної та інноваційної діяльності, у підготовці наукових публікацій, звітів, ділової та особистої документації.	
--	--	--

Відповідно до ст. 5 Закону України «Про вищу освіту» результати навчання та науково-дослідницької діяльності аспірантів представлені через набуття ними теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексу проблем у галузі професійної та (або) дослідницької діяльності, оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності, а також проведення власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичну та практичну значущість.

Основні результати навчання та науково-дослідницької діяльності аспірантів представлені такими складниками:

1. Прослуховування за спеціальністю 035 «Філологія» нормативних, обов'язкових курсів та курсів за вибором в обсязі 46 кредитів.

2. Складання заліків, диференційованих заліків та екзаменів відповідно до навчального плану теоретичної підготовки.

3. Проходження та успішний захист асистентської педагогічної практики.

4. Підготовка дисертаційної роботи, яка рекомендована профільною кафедрою до захисту на спеціалізованій вченій раді, що діє в університеті, або разовій спеціалізованій вченій раді.

5. Публікація за темою дисертації не менше 5-ти статей у фахових виданнях, з яких не менше як 1 стаття має бути опублікована у виданнях, що входять до міжнародних наукометричних баз даних.

6. Апробація результатів дисертаційної роботи шляхом участі в роботі не менше 3-х всеукраїнських та міжнародних наукових конференцій, семінарів та інших форм наукової комунікації.

(Деталізовані результати навчання за спеціальністю 035 «Філологія» подані в Додатку А).

6. Перелік та обсяг навчальних дисциплін у кредитах ЄКТС

Один кредит становить 30 годин.

За підготовку та викладання навчальних дисциплін Освітньо-наукової програми відповідають такі університетські структури: випускові мовні кафедри – кафедра англійської філології і філософії мови імені професора О.М. Мороховського, кафедра германської і фіно-угорської філології, кафедра української філології і славістики, кафедра іспанської і французької філології, кафедра німецької філології і перекладу та прикладної лінгвістики, кафедра східної філології, кафедра теорії та історії літератури імені професора В.І. Фесенко. а також кафедра методики викладання іноземних

мов й інформаційно-комунікаційних технологій. Ці підрозділи на своїх засіданнях обговорюють, визначають та вносять у протокол на початку навчального року: перелік курсів за вибором, семінарів з відповідних дисциплін та список викладачів, що їх проводитимуть; обсяг індивідуального матеріалу дослідження, що має виконати здобувач; дати проведення проміжних і річних атестацій.

Профільні кафедри: кафедра англійської філології і філософії мови імені професора О.М. Мороховського, кафедра германської і фіно-угорської філології, кафедра української філології і славістики, кафедра іспанської і французької філології, кафедра німецької філології і перекладу та прикладної лінгвістики, кафедра східної філології, кафедра теорії та історії літератури імені професора В.І. Фесенко.

**Перелік навчальних дисциплін освітньо-наукової програми
за спеціальністю 035 «Філологія»**

Код	Назва дисципліни	Загальний обсяг	
		кредитів	годин
ОНД	<i>Обов'язкові навчальні дисципліни</i>		
ОНД.01	Філософія науки і методологія гуманітарного пізнання	4	120
ОНД.02	Академічне письмо і риторика наукового спілкування англійською мовою	6	180
ОНД.03	ІТ в практиці наукових досліджень	3	90
ОНД.04	Культура української наукової мови і мистецтво професійної комунікації	3	90
Всього за циклом		16	480
ДВУ	<i>Дисципліни вибору університету</i>		
ДВУ.01	Історія лінгвістичних вчень	3	90
ДВУ.02	Історія та актуальні проблеми перекладознавства	3	90
ДВУ.03	Літературна теорія в історичній перспективі	3	90
ДВУ.04	Історія і сучасний стан семіотичних досліджень	3	90
ДВУ.05	Асистентська педагогічна практика	6	180
Всього за циклом		18	540
ДВА	<i>Дисципліни вільного вибору аспіранта</i>		

ДВА.3.01.	<i>Перелік 1</i>	3	90
ДВА.3.01.01	Когнітивна лінгвістика: становлення, проблематика, перспективи	x	x
ДВА.3.01.02	Герменевтика в гуманітарному пізнанні	x	x
ДВА.3.01.03	Сходознавство в Україні: етапи становлення і розвитку	x	x
ДВА.3.01.04	Квантитативні методи у лінгвістиці	x	x
ДВА.3.01.05	Новітні методи літературознавчих досліджень	x	x
ДВА.3.02.	<i>Перелік 2</i>	3	90
ДВА.3.02.01	Сучасні проблеми теорії тексту	x	x
ДВА.3.02.02	Комунікативна лінгвістика	x	x
ДВА.3.02.03	Соціолінгвістика	x	x
ДВА.3.02.04	Етнолінгвістика: здобутки, проблеми, перспективи	x	x
ДВА.3.02.05	Українська наукова термінологія: історія і сьогодення	x	x
ДВА.3.02.06	Інструментарій порівняльно-історичного і типологічного мовознавства	x	x
ДВА.3.02.07	Основи перекладацького аналізу тексту	x	x
ДВА.3.02.08	Антропологічний поворот у літературознавчих студіях	x	x
ДВА.3.02.09	Авторська індивідуальна міфологія: теоретичні аспекти	x	x
ДВА.3.03	<i>Перелік № 3</i>	3	90
ДВА.3.03.01	Стилістика й інтерпретація тексту: традиції і сучасність	x	x
ДВА.3.03.02	Дискурс, історія, теорія, методи	x	x
ДВА.3.03.03	Формальний апарат лінгвістики	x	x
ДВА.3.03.04	Методологія наукових досліджень у сходознавчих студіях	x	x
ДВА.3.03.05	Дискусійні проблеми сучасної компаративістики	x	x
ДВА.3.03.06	Нові аспекти вивчення граматичних категорій у славістиці	x	x
ДВА.3.03.07	Видова і жанрова специфіка перекладу художньої літератури (проза, драма, поезія)	x	x
ДВА.3.03.08	Література в колі мистецтв	x	x
ДВА.3.03.09	Феміністичні літературознавчі студії	x	x
ДВА.4.04	<i>Перелік № 4</i>	3	90

ДВА.4.04.01	Когнітивна поетика: спектр досліджень	x	x
ДВА.4.04.02	Когнітивна дискурсологія: здобутки і перспективи	x	x
ДВА.4.04.03	Невердальна семіотика	x	x
ДВА.4.04.04	Теоретична і експериментальна фонетика англійської мови: методи дослідження в гвлузі	x	x
ДВА.4.04.05	Текстотворення у розмаїтті жанрів: конітивний і лінгвопрагматичний аспекти	x	x
ДВА.4.04.06	Сучасні наратологічні студії у германістиці	x	x
ДВА.4.04.07	Теоретична фонетика і фонологія німецької мови: методи дослідження в гвлузі	x	x
ДВА.4.04.08	Лексична семантика германських мов у синхронії і діахронії	x	x
ДВА.4.04.09	Тенденції розвитку фразеологічної системи в германських мовах	x	x
ДВА.4.04.10	Сучасні синтаксичні теорії в германському мовознавстві	x	x
ДВА.4.04.11	Функціонально-комунікативна граматики російської мови: теорія і практика	x	x
ДВА.4.04.12	Ареальні студії східних мов	x	x
ДВА.4.04.13	Грамматичні категорії у східних мовах	x	x
ДВА.4.04.14	Характерологічна, функціональна та аспектна типологія	x	x
ДВА.4.04.15	Корпусна лінгвістика і лексикографія	x	x
ДВА.4.04.16	Системи статистичного аналізу лінгвістичних даних	x	x
ДВА.4.04.17	Проблеми зіставної семантики	x	x
ДВА.4.04.18	Українська мова в історичному висвітленні	x	x
ДВА.4.04.19	Сучасна дериватологія: спектр досліджень	x	x
ДВА.4.04.20	Фахові мови в перекладознавстві. Термінологія як об'єкт перекладознавства	x	x
ДВА.4.04.21	Соціокультурні аспекти художнього перекладу	x	x
ДВА.4.04.22	Дискурс ідентичності в українській літературі	x	x
ДВА.4.04.23	Англомовна рецепція української літератури	x	x

ДВА.4.04.24	Література української діаспори	x	x
ДВА.4.04.25	Франкофонія в сучасній літературі	x	x
ДВА.4.04.26	Новітня англомова література	x	x
ДВА.4.04.27	Аналіз нарративного дискурсу	x	x
Всього за циклом		12	360
Усього		46	1380

Анотації дисциплін, що складаються із змістових модулів та поєднані у структурно-логічну схему, подано у додатку Б «Анотації дисциплін». Присвоєння кваліфікації «доктор філософії у галузі 03 «Гуманітарні науки» за спеціальністю 035 «Філологія» здійснюється після захисту дисертаційної роботи доктора філософії.

Вибіркова частина ОНП підготовки доктора філософії складається з дисциплін самостійного вибору аспіранта, запропонованих Київським національним лінгвістичним університетом, факультетами та кафедрами, відповідно до навчального плану.

Університет має право у встановленому порядку змінювати назви навчальних дисциплін.

Наукова діяльність 1 рік навчання

№ з/п	Наукова діяльність	Виконаний обсяг робіт	Терміни	Відповідальність
1.	Написання наукових статей	1 стаття	Річна атестація – жовтень поточного року	Кафедра англійської філології і філософії мови імені професора О.М. Мороховського, кафедра германської і фіно-угорської філології, кафедра української філології і славістики, кафедра іспанської і французької філології, кафедра німецької філології і перекладу та прикладної лінгвістики,

				кафедра східної філології
2.	Участь у конференціях + тези доповідей	1 конференція	Річна атестація – жовтень поточного року	Кафедра англійської філології і філософії мови імені професора О.М. Мороховського, кафедра германської і фіно-угорської філології, кафедра української філології і славістики, кафедра іспанської і французької філології, кафедра німецької філології і перекладу та прикладної лінгвістики, кафедра східної філології
3.	Дослідження/індивідуальна робота	Презентація розширеного тексту Докторського проекту обсягом (25-30 ст.), який включає: 1) конкретизований опис запропонованої теми дисертації; 2) виклад дослідних запитань; аргументація актуальності теми, критичний огляд літератури, яка стосується тематики потенційної дисертації; 3) аргументований виклад потенційної наукової новизни результатів дослідження; 4) опис методології та методів дослідження. аргументація їх вибору; 5) конкретизований календарний план подальшої дослідної роботи;	Річна атестація – жовтень поточного року	Кафедра англійської філології і філософії мови імені професора О.М. Мороховського, кафедра германської і фіно-угорської філології, кафедра української філології і славістики, кафедра іспанської і французької філології, кафедра німецької філології і перекладу та прикладної лінгвістики, кафедра східної філології

		6) опис потенційних ризиків, обмежень; 7) аргументація реальності плану		
4.	Піврічна та річна атестації	Презентація детального звіту виконаної роботи.	Березень та жовтень кожного академічного року	Кафедра англійської філології і філософії мови імені професора О.М. Мороховського, кафедра германської і фіно-угорської філології, кафедра української філології і славістики, кафедра іспанської і французької філології, кафедра німецької філології і перекладу та прикладної лінгвістики, кафедра східної філології

2 рік навчання

№ з/п	Наукова діяльність	Виконаний обсяг робіт	Терміни	Відповідальність
1	Написання наукових статей	2 статті	Річна атестація – жовтень поточного року	Кафедра англійської філології і філософії мови імені професора О.М. Мороховського, кафедра германської і фіно-угорської філології, кафедра української філології і славістики, кафедра іспанської і французької філології, кафедра німецької філології і перекладу та прикладної лінгвістики, кафедра східної філології

2	Участь у конференціях + тези доповідей	3 конференції	Річна атестація – жовтень поточного року	Кафедра англійської філології і філософії мови імені професора О.М. Мороховського, кафедра германської і фіно-угорської філології, кафедра української філології і славістики, кафедра іспанської і французької філології, кафедра німецької філології і перекладу та прикладної лінгвістики, кафедра східної філології
3	Дослідження / індивідуальна робота	50 сторінок тексту дисертації	Річна атестація – жовтень поточного року	Кафедра англійської філології і філософії мови імені професора О.М. Мороховського, кафедра германської і фіно-угорської філології, кафедра української філології і славістики, кафедра іспанської і французької філології, кафедра німецької філології і перекладу та прикладної лінгвістики, кафедра східної філології
4	Піврічна та річна атестації	Презентація детального звіту	Березень та жовтень кожного року	Кафедра англійської філології і філософії мови імені професора О.М. Мороховського, кафедра германської і фіно-угорської філології, кафедра української філології і славістики, кафедра іспанської і

				французької філології, кафедра німецької філології і перекладу та прикладної лінгвістики, кафедра східної філології
--	--	--	--	---

3 рік навчання

Наукова діяльність

№ з/п	Наукова діяльність	Виконаний обсяг робіт	Терміни	Відповідальність
1	Написання наукових статей	2 статті	Річна атестація – жовтень поточного року	Кафедра англійської філології і філософії мови імені професора О.М. Мороховського, кафедра германської і фіно-угорської філології, кафедра української філології і славістики, кафедра іспанської і французької філології, кафедра німецької філології і перекладу та прикладної лінгвістики, кафедра східної філології
2	Участь у конференціях + тези доповідей	3 конференції	Річна атестація – жовтень поточного року	Кафедра англійської філології і філософії мови імені професора О.М. Мороховського, кафедра германської і фіно-угорської філології, кафедра української

				філології і славістики, кафедра іспанської і французької філології, кафедра німецької філології і перекладу та прикладної лінгвістики, кафедра східної філології
3	3 Дослідження / індивідуальна робота	100 сторінок тексту дисертації	Річна атестація – жовтень поточного року	Кафедра англійської філології і філософії мови імені професора О.М. Мороховського, кафедра германської і фіно-угорської філології, кафедра української філології і славістики, кафедра іспанської і французької філології, кафедра німецької філології і перекладу та прикладної лінгвістики, кафедра східної філології
4	4 Піврічна та річна атестації	Презентація детального звіту	Березень та жовтень кожного академічного року	Кафедра англійської філології і філософії мови імені професора О.М. Мороховського, кафедра германської і фіно-угорської філології, кафедра української філології і славістики, кафедра іспанської і французької філології, кафедра німецької філології

				і перекладу та прикладної лінгвістики, кафедра східної філології
--	--	--	--	--

4 рік навчання
Наукова діяльність

Наукова діяльність	Виконаний обсяг робіт	Терміни	Відповідальність
Попередній захист на кафедрі	Чорновий варіант дисертації	Квітень – поточного року	Кафедра англійської філології і філософії мови імені професора О.М. Мороховського, кафедра германської і фіно-угорської філології, кафедра української філології і славістики, кафедра іспанської і французької філології, кафедра німецької філології і перекладу та прикладної лінгвістики, кафедра східної філології
Завершення дисертації Публічний захист	Остаточний варіант дисертації	Червень-вересень поточного року	Кафедра англійської філології і філософії мови імені професора О.М. Мороховського, кафедра германської і фіно-угорської філології, кафедра української філології і славістики, кафедра іспанської і французької філології, кафедра німецької філології і перекладу та прикладної лінгвістики, кафедра східної філології

Тематика дисертаційних досліджень

- Становлення категорії заперечення в історії іспанської мови.
- Еволюція художніх концептів у французькому віршованому дискурсі доби модернізму: досвід лінгвокогнітивного дослідження
- Маніпулятивність у просторі англomовної метакомунікації: прагмалінгвістичний і лінгвокогнітивний аспекти
- Модальність в автентичному та інтерферованому усному англomовному дискурсі: лінгвоментальний аспект
- Еволюція словотвірної системи німецької мови
- Категоризація політичної дійсності у мовній картині світу
- Еволюція перекладацьких принципів в українському культурному просторі
- Динаміка конструювання інституційного дискурсу з євроінтеграції у вимірі корпусної лінгвістики
- Сповідальна модальність французького модерністського роману: діалог музики та літератури
- Словесні поетичні образи у художньому перекладі: лінгвокогнітивний аспект (на матеріалі творів Емілі Дікінсон та їх україномовних перекладів)
- Відтворення інконгруентності англійського гумору в українському перекладі англomовного анекдоту: лінгвокогнітивний і лінгвокультурний аспекти
- Міжмовна міжрівнева асиметрія: лінгвокогнітивний і лінгвокультурний аспекти (на матеріалі англomовних передвиборчих промов та їх перекладів українською мовою)
- Семантичний розвиток англomовних запозичень у франкомовній інтернет-комунікації
- Лінгвoseміотичний простір французьких дитячих фольклорних текстів: структура і семантика
- Індивідуально-авторська картина світу Джованні Верга у контексті італійського веризму: лінгвокультурологічний аспект
- Еволюція системи літерних знаків у середньofранцузькій мові XIV-XV століть: фонографічний і ідеографічний аспекти
- Лінгвальні засоби авторизації в сучасному англomовному журнальному дискурсі: когнітивно-риторичний аспект
- Дискурсивні маркери *You know / You see / I saw* в сучасному англomовному діалогічному спілкуванні: комунікативний і метакомунікативний аспекти
- Англійська орфоепія і орфофонія у мовленні британців, американців та канадійців (експериментально-фонетичне дослідження)
- Музичні мотиви в англomовному художньому тексті: лінгвостилістичний і когнітивно-семіотичний аспекти (на матеріалі романів британських письменників-модерністів)
- Прагматика вербальних і невербальних засобів позначення вікових характеристик персонажа в англomовному художньому дискурсі

Лексико-граматичні засоби конструювання суб'єктно-просторової структури англomовного художнього дискурсу (на матеріалі британських готичних романів ХІХ століття)

Лінгвальні засоби втілення сенсорики запаху і смаку в сучасних англomовних художніх текстах: когнітивно-семіотичний аспект

Інфінітив у сучасній німецькій фаховій мові: структурно-семантичний та функціональний аспекти (на матеріалі технічних текстів у сфері інформаційних технологій)

Варіативність сучасного британського молодіжного соціолекту: чинники і тенденції

Японська мова другої половини ХVІІІ століття у лексикографічному висвітленні (на матеріалі словника М.П.Резанова)

Вербальні засоби реалізації маніпулятивних стратегій у сучасному японському медійному дискурсі

Грамадикалізація риторичних структур у сучасному корейському медійному дискурсі: комунікативно-функціональний аспект

7. Форми атестації здобувачів вищої освіти

Форми атестації відбуваються згідно з навчальним планом:

- 1) асистентська педагогічна практика;
- 2) робота на практичних і семінарських заняттях;
- 3) іспити, диференційовані заліки, заліки.

Форми атестації здобувачів вищої освіти	Атестація здійснюється у таких формах: 1) екзамени, диференційовані заліки та заліки згідно з навчальним планом; 2) попередній захист дисертації.
Вимоги до заключної кваліфікаційної роботи (за наявності)	Вимоги до завершальної кваліфікаційної роботи відповідають вимогам МОН до тексту дисертації доктора філософії. Не допускається регламентувати обсяг (кількість сторінок) та структуру роботи. Перевірка на плагіат. Оприлюднення на офіційному сайті закладу вищої освіти або його підрозділу обов'язкове.

Атестація аспірантів здійснюється відповідно до навчального плану підготовки докторів філософії в галузі гуманітарних наук за спеціальністю Флологія. В процесі підготовки докторів філософії використовують дві форми атестації: проміжну та підсумкову. Відповідно до чинних нормативно-правових документів Міністерства освіти і науки України та Київського національного лінгвістичного університету підсумкова атестація випускників, що завершують навчання за освітньо-науковими програмами доктора філософії, є обов'язковою.

Проміжна атестація

Метою проміжної атестації є контроль за виконанням індивідуального плану аспіранта за всіма складниками, передбаченими навчальним планом. Проміжна атестація включає три модулі: 1) теоретичний, 2) науково-дослідницький, 3) практичний.

Атестація за теоретичним модулем передбачає складання заліків, диференційованих заліків та іспитів відповідно до навчального плану підготовки докторів філософії за спеціальністю 035 «Філологія». Склад екзаменаційної комісії та голова призначаються наказом ректора університету після повного виконання програми освітньо-наукового рівня доктора філософії з метою встановлення фактичної відповідності рівня теоретичної підготовки вимогам загальних та фахових компетентностей випускників аспірантури. Технологія проміжної атестації включає такі етапи:

- розробка теоретичних питань науково-аналітичного характеру;
- проведення контролю;
- перевірка виконаних завдань;
- усне обговорення письмових відповідей на теоретичні питання, творчі завдання, відповіді на додаткові запитання членів екзаменаційної комісії;
- оцінювання ступеня досягнення кінцевих цілей теоретичної підготовки аспірантів відповідно до об'єктивних критеріїв.

Науково-дослідницький модуль, відповідно до навчального плану, передбачає проведення поточної атестації аспірантів раз на рік та звітування на засіданні кафедри двічі на рік. Метою проміжної атестації є контроль за виконанням індивідуального плану науково-дослідницького пошуку та дотриманням графіку підготовки результатів науково-дослідницької роботи.

Практичний модуль, відповідно до навчального плану, передбачає проведення асистентської педагогічної практики на другому та третьому роках навчання. Метою проміжної атестації за практичним складником є контроль за виконанням індивідуального плану та набуття аспірантом професійних навичок та вмінь на посаді викладача. Атестація за практичним модулем здійснюється на підставі висновків комісії з проведення захисту асистентської педагогічної практики, яка створюється за розпорядженням декана відповідного факультету.

Підсумкова атестація

Метою підсумкової атестації є встановлення відповідності рівня освітньо-наукової підготовки випускників аспірантури вимогам Освітньо-наукової програми доктора філософії в галузі гуманітарних наук за спеціальністю Філологія. Підсумкова атестація здійснюється за двома напрямками: 1) оцінювання рівня теоретичної та практичної фахової підготовки; 2) встановлення відповідності рівня науково-дослідницької підготовки вимогам, що висувуються до доктора філософії в галузі гуманітарних наук за спеціальністю Філологія.

Атестація здійснюється на підставі оцінки рівня професійних знань, умінь та навичок випускників шляхом складання комплексного підсумкового іспиту зі спеціальності 035 «Філологія» та захисту дисертаційної роботи доктора філософії.

Комплексний підсумковий іспит із спеціальності 035 «Філологія» складається з 2-х модулів – обов'язкового та варіативного (відповідно до напряму підготовки за кафедрами), що дозволяє перевірити сформованість відповідних компетентностей. На іспит виносяться такі обов'язкові модулі:

1) сучасні теоретичні концепції та методологічні підходи в педагогічній науці;

2) сучасна вітчизняна та зарубіжна освіта з напряму дослідження.

Присвоєння наукового ступеня доктор філософії в галузі гуманітарних наук за спеціальністю Філологія здійснює спеціалізована вчена рада відповідного наукового спрямування. В окремих випадках, згідно з чинним Законом України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. (ст. 6.3, 30.5.5), створюється разова спеціалізована вчена рада у складі 6-7 фахівців відповідного профілю, з яких не менше двох мають бути працівниками інших вищих навчальних закладів або наукових установ. Персональний склад такої ради затверджується Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Оцінювання рівня теоретичної фахової підготовки передбачає складання комплексного підсумкового іспиту за спеціальністю 035 «Філологія» відповідно до навчального плану підготовки докторів філософії за цією спеціальністю. Комплексний підсумковий іспит передбачає виконання кваліфікаційних завдань за спеціальністю 035 «Філологія» і є адекватною формою кваліфікаційних випробувань, яка об'єктивно і надійно визначає рівень професійної та наукової підготовки випускників аспірантури вищих навчальних закладів. Програма комплексного іспиту містить обов'язковий і варіативний модулі. Обов'язковий модуль охоплює теоретичні та методологічні аспекти сучасних наук в галузі освіти, оволодіння методологією та методикою джерелознавчого дослідження, оволодіння сучасною вітчизняною та зарубіжною історіографією з напряму дослідження, а варіативний модуль стосується наукових та практичних аспектів відповідно до обраного напряму дисертаційної роботи. Комплексний екзамен дає можливість встановити рівень теоретичної та практичної фахової підготовки аспіранта. Підсумкова атестація здійснюється екзаменаційною комісією, склад якої та її голова призначаються наказом ректора університету після повного виконання програми освітньо-кваліфікаційного рівня доктора філософії з метою встановлення фактичної відповідності рівня теоретичної та практичної фахової підготовки вимогам фахових компетентностей випускників аспірантури за спеціальністю 035 «Філологія».

Комплексний іспит складається з виконання теоретичних і практичних (аналітичних) завдань:

– теоретичне завдання передбачає письмову відповідь на теоретичні питання, які стосуються сучасних проблем освіти, що дає можливість оцінити теоретичний рівень професійної підготовки за спеціальністю 035 «Філологія» (питання включають обов'язковий і варіативний модулі програми);

– практичне (аналітичне) завдання передбачає науковий пошук в межах чітко окресленої проблеми, за результатами якого формується розгорнута аналітична записка (відповідно до напрямку дослідження).

Нормативною формою підсумкової атестації є **прилюдний захист результатів науково-дослідницької роботи**, які представлені у вигляді дисертації. Він дозволяє встановити відповідність рівня науково-дослідницької підготовки аспіранта та вимог, що висуваються до доктора філософії в галузі гуманітарних наук за спеціальністю філологія.

Підсумкову атестацію у вигляді прилюдного захисту дисертації здійснює спеціалізована вчена рада, склад якої затверджується Міністерством освіти і науки України на підставі чинних нормативно-правових документів. В окремих випадках згідно з Законом України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. (ст. 6.3, 30.5.5) створюється разова спеціалізована вчена рада у складі 6–7 фахівців відповідного профілю, з яких не менше двох мають бути працівниками інших вищих навчальних закладів або наукових установ. Персональний склад такої ради затверджується Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

На дисертаційну роботу доктора філософії в галузі гуманітарних наук за спеціальністю філологія покладається основна дослідницька і фахова кваліфікаційна функція, яка виражається у здатності пошукувача ступеня доктора філософії вести самостійний науковий пошук, вирішувати прикладні наукові завдання і здійснювати їхнє наукове узагальнення у вигляді власного внеску у розвиток сучасної філологічної науки і практики використання філологічних знань в освітній культурі суспільства. Вона є результатом самостійної наукової роботи аспіранта і має статус інтелектуального продукту на правах рукопису.

Підсумкова атестація аспірантів, що повністю виконали ОНП підготовки докторів філософії в аспірантурі Київського національного лінгвістичного університету за спеціальністю 035 «Філологія», завершується присудженням наукового ступеня «доктор філософії» в галузі гуманітарних наук за спеціальністю 035 «Філологія» з врученням диплому встановленого зразка про рівень освіти та кваліфікацію.

У Київському національному лінгвістичному університеті працюють дві **спеціалізовані вчені ради Д 26.054.01** по захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора (кандидата) філологічних наук за спеціальностями:

- 10.02.15 – загальне мовознавство;
- 10.02.17 – порівняльно-історичне і типологічне мовознавство;
- 12.02.04 – генманські мови;

- 10.02.05 – романські мови.

Дисертації з філологічних наук захищаються в КНЛУ з 1972 року і загалом захищено більше 300 робіт.

8. Вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти

Визначаються відповідно до Європейських стандартів та рекомендацій щодо забезпечення якості вищої освіти (ESG) та статті 16 Закону України «Про вищу освіту».

Принципи та процедури забезпечення якості освіти	Положення про внутрішню систему забезпечення якості у Київському національному лінгвістичному університеті
Моніторинг та періодичний перегляд освітніх програм	Положення про внутрішню систему забезпечення якості у Київському національному лінгвістичному університеті
Щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти	Двічі на рік у вигляді сесії та атестації наукової діяльності на кафедрі кожного семестру
Підвищення кваліфікації науково-педагогічних, педагогічних та наукових працівників	Стажування науково-педагогічних, педагогічних та наукових працівників у вищих навчальних закладах України та за кордоном
Наявність необхідних ресурсів для організації освітнього процесу	Доступ до бібліотечних фондів університету та Центра когнітивних і семіотичних досліджень КНЛУ, до електронних ресурсів
Наявність інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом	АСК ВНЗ
Публічність інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації	Розміщення на сайті Київського національного лінгвістичного університеті у відкритому доступі. Адреса сайту: http://www.knlu.kiev.ua/en/research/821-zdobuvachi-naukovikh-stupeniv-d-26-054-01
Запобігання та виявлення академічного плагіату	Перевірка на плагіат

Освітньо-наукова підготовка докторів філософії за спеціальністю 035 «Філологія» здійснюється на базі чотирьох факультетів Київського національного лінгвістичного університету, які розташовані у двох навчальних корпусах університету за адресою: м. Київ, вул. Велика Васильківська, 73 і м. Київ, вул. Лабораторна, 5/17. До послуг аспірантів в

університеті є низка науково-дослідницьких і навчально-освітніх структурних підрозділів, а саме: науковий читальний зал, центр когнітивних і семіотичних досліджень, кабінет психології і педагогіки, кабінет методики навчання іноземних мов, лаборатрія методичної майстерності, центр інформаційно-комунікаційних технологій, центри навчання окремих іноземних мов, комп'ютерні класи. Таким чином, на факультеті існує достатня кількість аудиторій, лабораторій, навчальних площ, що загалом забезпечують наявний обсяг підготовки фахівців з гуманітарних, фундаментальних і професійно-орієнтованих дисциплін, активно здійснюється суттєве поліпшення матеріально-технічної бази навчального процесу.

Київський національний лінгвістичний університет має відповідне ресурсне забезпечення навчального процесу: чотири навчальні корпуси, обладнані сучасними технічними засобами, комп'ютеризовану бібліотеку з фондом літератури близько 700 тис. примірників, 4 абонементи (три навчальних і художній), 5 читальних залів (читальні зали у навчальних корпусах №1 та №2, науковий читальний зал, 2 читальних зали у гуртожитках) на 301 посадкове місце, 3 галузеві кабінети (кабінет педагогіки, кабінет слов'янської філології, кабінет методики викладання іноземних мов), науково-навчальний центр когнітивних і семіотичних досліджень з бібліотечною науковою літератури, 12 бібліотек на кафедрах університету, 18 комп'ютерних класів, підключених до мережі «Інтернет», 7 лінгафонних кабінетів для вивчення іноземних мов, видавничий центр, сучасний спортивний комплекс, чотири гуртожитки, студентську їдальню, два буфети. У бібліотеці університету функціонує автоматизована інформаційна мережа, яка об'єднує всі основні відділи бібліотеки; сформовано загальний електронний каталог бібліотечного фонду. В освітньому закладі створено мультимедіатеку, яка містить 80 мультимедійних навчальних програм та фонд аудіоматеріалів у електронному вигляді в кількості понад 3000 одиниць.

Площа кафедр та науково-дослідницьких і навчально-освітніх структурних підрозділів університету, безпосередньо пов'язаних з підготовкою докторів філософії зі спеціальності 035 «Філологія» представлена у таблиці.

Площа приміщень університету, пов'язаних з підготовкою докторів філософії зі спеціальності 035 – «Філологія»

№ кабінету	Призначення приміщення	Площа м ²
Кафедри		
901, 132	Кафедра та кабінет психології і педагогіки	85,3
126, 122	Кафедра та кабінет методики викладання іноземних мов й інформаційно-комунікаційних	95,4

	технологій	
346	Кафедра української філології та славістики	33,9
252	Кафедра історії України і туризмознавства	52,4
325	Кафедра англійської філології і філософії мови імені професора О. М. Мороховського	27,7
332	Кафедра фонетики і практики англійської мови	39,5
401,403	Кафедра германських і романських мов	42,2
324	Кафедра германської і фіно-угорської філології	18,9
315	Кафедра німецької філології	25,3
501	Кафедра іспанської та французької філології	25,7
518	Кафедра романських мов	34,4
Науково-дослідницькі й навчально-освітні структурні підрозділи		
320	Науково-навчальний центр когнітивно-семіотичних досліджень	
128	Лабораторія методичної майстерності	16,1
627	Лабораторія романських мов	31,6
210,212,214, 216,219,221, 223,225,227, 229,343,348, 601-611,706	Центр інформаційно-комунікаційних технологій	696,2

Київський національний лінгвістичний університет має розвинену сучасну матеріально-технічну базу, яка певною мірою забезпечує потреби навчально-виховного процесу і науково-дослідних робіт і є достатньою для подальшого розвитку університету в напрямі інтеграції в європейський і світовий освітній простір.

Головний корпус КНЛУ розташований в архітектурно-заповідній зоні центральної частини міста Києва на вулиці Велика Васильківська, 73, другий та третій корпуси розташовані на розі вулиць Предславинська та Лабораторна.

Комплекс будівель університету забезпечує навчальний процес достатніми умовами для навчання, відпочинку, спорту із необхідним складом об'єктів соціального і торговельно-побутового обслуговування студентів, науково-педагогічних працівників і співробітників.

Весь комплекс будівель КНЛУ забезпечений необхідним для функціонування тепло-, водо-, газо- та електропостачанням.

Комплекс будівель КНЛУ складається з трьох навчальних корпусів загальною площею 33809,7 кв. м. Два п'ятиповерхові гуртожитки на 600 місць і два дев'ятиповерхові гуртожитки на 1120 місць розташовані у різних куточках міста недалеко від університету, їх загальна площа 21123,8 кв. м.

Загальна площа використовуваних приміщень та її розподіл за функціональним призначенням подаються в таблиці, яка наведена нижче.

Останнім часом зміцнилася матеріально-технічна база університету щодо інформатизації та комп'ютеризації навчального процесу: відкрито новий комп'ютерний клас на 40 робочих місць оснащених персональними комп'ютерами, в трьох комп'ютерних класах оновлено парк комп'ютерної техніки – придбано 44 нових сучасних комп'ютери.

Рівень оснащення обладнанням і приладами лабораторій, кабінетів, науково-навчальних і мовно-культурних центрів та кафедр університету відповідає сучасним вимогам.

Значну роль у забезпеченні проведення навчальної і наукової роботи в університеті відіграє інформаційно-комп'ютерний центр університету, який створений у 2008 році. До структури центру входять такі відділи:

- відділ обслуговування мультимедійних аудиторій, оснащених мультимедійною технікою;
- відділ системного та технічного обслуговування;
- відділ дистанційного навчання та підтримки web-сторінки;
- відділ мультимедійного інформаційного забезпечення навчального процесу та мережевого адміністрування.

Київський національний лінгвістичний університет має гуртожиток для проживання аспірантів.

Інформація про наявність приміщень для занять аспірантів, приміщень для науково-педагогічних працівників, читальних залів, гуртожитків, їдалень тощо наведена у таблицях.

Усі види занять, що передбачені навчальними планами, повною мірою забезпечені необхідними навчальними площами, технічними засобами відповідно до вимог робочих навчальних програм.

Загальна площа приміщень та її розподіл, м²

№ з/п	Найменування приміщень за функціональним призначенням	Площа приміщень (кв. м)			
		Загальні	У тому числі		
			Власні	Орендовані	Здано в оренду
1.	Навчальні приміщення, усього: у тому числі:	27523,44	+		
1.1.	Приміщення для занять студентів, курсантів, слухачів (лекційні, аудиторні приміщення, кабінети, лабораторії тощо)	22702,74	+		
1.2.	Комп'ютерні лабораторії	464	+		
1.3.	Спортивні зали	4356,7	+		
2.	Приміщення для науково-педагогічних (педагогічних) працівників	1661,5	+		
3.	Службові приміщення	2492,3	+		
4.	Бібліотека, у тому числі читальні зали	1 661,06	+		
5.	Гуртожитки	21123,8	+		

6.	Їдальні, буфети	449,6	+		
7.	Профілакторії, бази відпочинку	-			
8.	Медичні пункти	21,8	+		
9.	Інше	-			

Основними джерелами інформаційного забезпечення є бібліотека та читальні зали університету, бібліотечка науково-навального центра когнітивних і семіотичних досліджень при кафедрі англійської філології і філософії мови імені професора О.М. Мороховського, Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського та Наукова бібліотека ім. М. Максимовича, фондами яких користуються аспіранти університету.

У Київському національному лінгвістичному університеті є необхідна матеріально-технічна база для здійснення освітньо-наукової діяльності і забезпечення підготовки фахівців відповідного освітньо-наукового рівня.

Приміщення, які використовуються для підготовки доктора філософії, відповідають вимогам санітарних і будівельних норм, нормативним документам, що регламентують порядок реалізації освітньо-наукової діяльності.

Основними освітньо-науковими структурними підрозділами, які випускають докторів філософії в галузі гуманітарних наук є кафедра англійської філології і філософії мови імені професора О.М. Мороховського, кафедра германської і фіно-угорської філології, кафедра української філології і славістики, кафедра іспанської і французької філології, кафедра німецької філології і перекладу та прикладної лінгвістики, кафедра східної філології. Для проведення освітньо-наукового процесу ці кафедри мають достатні за площею приміщення для професорсько-викладацького складу, навчально-науковий та мовно-культурні центри центр науково-дослідні лабораторії, навчально-допоміжний персонал, що їх обслуговує.

КНЛУ має сучасну наукову бібліотеку загальною площею – 1709,4 м². Наукова бібліотека має 4 абонементи (три навчальних і художній), 6 читальних залів (читальні зали у навчальних корпусах №1 та №2, наукової періодики, науковий читальний зал для викладачів, магістрантів та аспірантів, 2 читальні зали в гуртожитках) на 301 посадкове місце.

Сучасна обчислювальна техніка, якою користуються студенти, сконцентрована в спеціалізованих комп'ютерних класах університету (210, 212, 216, 223, 225, 602-3, 706-3, 806-3), об'єднаних в локальну мережу з можливістю доступу до Internet.

Усі структурні підрозділи університету мають відповідні приміщення для роботи науково-педагогічних працівників, окремі лекційні аудиторії і спеціалізовані кабінети для проведення практичних занять, асистентської педагогічної практики (див. табл.).

Усі кафедри мають належні приміщення для організації та підтримки освітньо-наукового процесу (відповідні приміщення для роботи науково-

педагогічних працівників, окремі лекційні аудиторії і спеціалізовані кабінети для проведення практичних занять).

Для підготовки аспірантів використовуються загальноуніверситетські аудиторії та спеціалізовані навчально-методичні кабінети чи центри, в яких встановлено сучасне обладнання (лінгафонне обладнання, інтерактивні дошки, мультимедійні проектори, комп'ютерна техніка тощо).

Низка приміщень, що використовується для підготовки доктора філософії в галузі гуманітарних наук, має загальноуніверситетське призначення і використовується усіма кафедрами: лабораторія мультимедійних засобів, лабораторії інформаційних технологій і комп'ютерного навчання (221, 227, 208), кабінети педагогіки (132) та методики навчання іноземних мов (122). Вказані приміщення відповідають встановленим санітарним і протипожежним вимогам.

У складі Університету діє відділ науково-дослідної роботи, навчальна лабораторія комп'ютерної техніки та інформаційних технологій з швидкісним доступом у мережу Internet. Університет має сучасну бібліотеку з доступом до реферативної бази наукових публікацій Web of Science (WOS). До послуг читачів Бібліотеки 4 абонементи, 5 читальних залів (у тому числі науковий та 2 – у гуртожитках), 3 галузеві кабінети (кабінет педагогіки, кабінет слов'янської філології та кабінет методики викладання іноземних мов) та науково-навчальний центр когнітивних і семіотичних домліджень.

Книжковий фонд бібліотеки Університету за змістом універсальний і налічує понад 600 тис. примірників. Більшу його частину складає література з мовознавства, методики викладання іноземних мов, педагогіки. Близько половини фонду – література, видана іноземними мовами: англійською, німецькою, іспанською, французькою, китайською, японською, турецькою, арабською, перською, а також польською, датською, шведською, грецькою, румунською, угорською та ін.

Основні статистичні показники наукової бібліотеки КНЛУ на 01.01.2016 р.

Кількість абонементів	Кількість читальних залів / посадкових місць	Загальна площа, м²
4	5 / 301	1661, 06

Приміщення бібліотеки

	Приміщення	Площа, м²
1.	Приміщення для розташування книгосховищ	1004,26
2.	Приміщення для розташування каталогів	16,0
3.	Пункти видачі літератури	50,96
4.	Читальні зали	547,19
5.	Відділи	42,65
	Разом:	1661,06

Бібліотека оснащена комп'ютерною технікою (3 комп'ютери з виходом в Інтернет).

Фонд бібліотеки КНЛУ

№ з/П	Бібліотечні ресурси	Примірників
	Усього:	656978
	в т. ч., за видами:	
1.	книги	639482
2.	періодичні видання: журнали (назв / прим.) газети (назв / прим.)	395/16209 135/4687
3.	електронні видання	293
	за мовами:	
4.	державною мовою	169165
5.	російською	160029
6.	іноземними мовами	321184
	за цільовим призначенням:	
7.	наукові видання	125255
8.	навчальні видання	483883
Підручники, отримані від МОН України (за рахунок державного бюджету)		11676

З 1998 року на базі програмного забезпечення «ІРБІС 64» ведеться електронний каталог, призначений для обробки, пошуку та надання бібліографічної та повнотекстової інформації.

Станом на 01.09.2016 р. електронний каталог нараховує:

№ з/п	Електронний каталог	
1.	Загальна кількість записів	69 635
2.	Загальна кількість (назв) БД	5
3.	у т.ч.: у складі ЕК створені бібліотекою:	
4.	БД «ARUF»	12 707
5.	БД «HUDAB»	4 519
6.	БД «KNLU»	44 429
7.	БД «LUFT»	168

Е-mail бібліотеки КНЛУ: library@knl.u.kiev.ua

Перелік фахових періодичних видань, які є в бібліотеці та у інформаційній базі, до якої підключено Київський національний лінгвістичний університет, відповідають потребам програми підготовки докторів філософії за спеціальністю 035 «Філологія», представлено у таблиці.

Перелік фахових періодичних видань

№	Найменування фахового періодичного видання	Роки надходження
1.	Cognitive Linguistics	2004-2013
2.	Computational Linguistics	2004-2006
3.	Deutsch als Fremdsprache	2004-2013
4.	The Journal of Comparative Germanic Linguistics	2004-2013
5.	Journal of Pragmatics	2011-2013
6.	Journal of Quantitative Linguistics	2004-2010
7.	Journal of Semantics	2004-2012
8.	Language & Communication	2004-2010
9.	Language & Literature	2004-2013
10.	Language in Society	2004-2009
11.	Language	2013
12.	Muttersprache	2004, 2006-2012
13.	Le Nouvel Observateur	2004
14.	Zeitschrift für germanistische Linguistik	2004-2013
15.	Alma Mater	1991-2016
16.	Актуальні філософські та культурологічні проблеми сучасності	1998-2009
17.	Вестник МУ Серія 9 Филология	1966-2016
18.	Вестник МУ Серія 19 Лингвистика и межкультурная коммуникация	2002-2016
19.	Вестник МУ Серія 20 Педагогическое образование	2003-2016
20.	Вестник Пятигорского ГЛУ	2004-2014
21.	Вестник РУ ДН Русский и иностранные языки. Методика их преподавания	2013-2016
22.	Вестник СПб. Серія 9. Филология, Востоковедение. Журналистика	2013-2016
23.	Вісник КНЛУ Серія «Педагогіка та психологія»	1998-2015
24.	Вісник КНЛУ Серія «Історія. Економіка. Філософія»	2000-2014
25.	Вісник КНЛУ Серія «Міжмовна та міжкультурна комунікація»	2011, 2012
26.	Вісник КНЛУ Серія «Філологія»	1998-2015
27.	Вісник КНУ ім. Т. Шевченка «Іноземна філологія»	2001-2014
28.	Вісник КНУ ім. Т. Шевченка Українознавство	2010-2014
29.	Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна. Серія «Романо-германська філологія»	1997-2012
30.	Вивчаємо українську мову та літературу	2008-2012

№	Найменування фахового періодичного видання	Роки надходження
31.	Вища освіта України	2002-2016
32.	Вища освіта в Україні. Нормативно-правове регулювання. Зміни до збірника	2016
33.	Вопросы психологии	1965-2016
34.	Germanistik in der Ukraine	2007-2014
35.	Журнал практикующего психолога	1995-2013
36.	Збірник наукових праць Полтавського державного педагогічного університету ім. В. Г. Короленка. Серія «Педагогічні науки»	2003-2011
37.	Иностранные языки в высшей школе	2009-2016
38.	Іноземні мови	1995-2016
39.	Інформаційний збірник та коментарі МОН України	1989-2016
40.	Літопис авторефератів дисертацій	2005-2016
41.	Науковий вісник Чернівецького університету	2010-2012
42.	Наука та наукознавство	2001-2006
43.	Науковий вісник кафедри ЮНЕСКО. Серія Філологія. Педагогіка. Психологія	2000-2015
44.	Науковий світ	1999-2011
45.	Освіта і управління	1999-2013
46.	Освіта в Україні. Нормативно-правове регулювання	2016
47.	Офіційний вісник України	2010-2016
48.	Педагогіка	1990-2016
49.	Педагогіка і психологія	1994-2016
50.	Педагогічна майстерня	2016
51.	Психологія особистості	2013
52.	Психологический журнал	1987-2016
53.	Sententiae: Наукові праці спілки дослідників модерної філософії Паскалівського товариства	2012, 2013, 2016
54.	Соціальна психологія	2008
55.	Социологические исследования	1990-2008
56.	Стандарты и мониторинг в образовании	2002-2016
57.	Теоретичні питання культури, освіти та виховання	1999-2015
58.	Українська мова	2005-2016
59.	Філософська думка	2000-2011
60.	Шлях освіти	1996-2013

Аспіранти мають доступ до майже 20 повнотекстових баз даних (БД), з яких особливий інтерес для фахівців в галузі гуманітарних наук представляють: БД видавництва «Центр учбової літератури», БД дисертацій, інформаційний ресурс «Інтегрум», БД SCOPUS видавництва Elsevier, електронна бібліотека Міжнародного валютного фонду, БД «Index Copernicus (IC)» БД видавництва EBSCO (зокрема, Academic Search Premier, ERIC, MasterFILE Premier, Newspaper Source). Ці та інші бази дають можливість використовувати у навчальному процесі на науковій діяльності широкий спектр міжнародних фахових періодичних видань, зокрема:

- European Journal of Education and Applied Psychology,
- British Journal of Educational and Scientific Studies,
- International Journal of Educational Research,
- Journal of Educational Psychology,
- Australian Journal of Education and Science,
- American Educational Research Journal,
- Journal of Teacher Education,
- International Journal of Educational Research,
- Massachusetts Review of Science and Technologies,
- Applied Linguistics,
- The British Journal For The Philosophy Of Science ,
- ELT Journal ,
- Forum for Modern Language Studies ,
- Canadian Journal of Linguistics,
- The Educational and Developmental Psychologist
- English Profile Journal ,
- Language and Cognition,
- Electronic Journal of Foreign Language Teaching ,
- Frontiers of Language and Teaching Journal,
- Global Journal of Foreign Language Teaching,
- Journal of Information Technology,
- International Journal of Information Technology and Management,
- International Journal of Information Technology,
- Journal of Research and Practice in Information Technology та інші.

У КНЛУ створено видавничий центр університету на правах редакційно-видавничого відділу. Видавничому центру також підпорядковано копіювальну дільницю університету. Організація видавничого центру надала можливість прискорити підготовку рукописів до видання, значно покращити якість видавничої продукції та заощадити кошти. Зараз близько 80% друкованої продукції університету готується видавничим центром, у тому числі монографії, збірники наукових праць, підручники, посібники тощо. В галузі гуманітарних наук Київський національний **університет видає:**

- "Вісник КНЛУ. Серія "Філологія"

Періодичність – 2 номери на рік

Головний редактор – проф. Баган М.П.

(Фахове видання з філологічних наук)

- "Науковий вісник кафедри ЮНЕСКО КНЛУ. Серія "Філологія, педагогіка, психологія"

Періодичність – 2 номери на рік

Головний редактор – проф. Валюх З. О.

(Фахове видання з філологічних, педагогічних та психологічних наук)

Періодичність – 2 номери на рік

Головний редактор – проф. Стеріополо О.І.

(Фахове видання з філологічних наук)

Періодичність – 2 номери на рік

Головний редактор – проф. Висоцька Н.О.

(Фахове видання з філологічних наук)

Видавничий центр оснащений 3 комп'ютерами з сучасним програмним забезпеченням, сканером, чорно-білим і кольоровим принтерами. Копіювальна дільниця оснащена 3 ксероксами та ризографом RA-4900. Копіювальна дільниця виконує замовлення всіх підрозділів університету в розмноженні навчально-методичної літератури, інформаційних та організаційно-дидактичних матеріалів.

9. Перелік нормативних документів, на яких базується освітньо-наукова програма

1. Закон України № 1556-VII «Про вищу освіту» // Відомості Верховної Ради. – 2014. – № 37 – 38. – 134 с. // [електронний документ]: режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/> редакція від 13.03.2016, підстава 1017–19.
2. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» від 26.11.2015 № 848-VII // [електронний документ]: режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/848-19> редакція від 01.01.2016, підстава 928–19.
3. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти – Схвалено сектором вищої освіти Науково-методичної Ради Міністерства освіти і науки України, Протокол № 3 від 29.03.2016.
4. Національний класифікатор України: «Класифікатор професій» ДК 003:2010.– К. : Видавництво «Соцінформ», 2010.
5. Порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії (затверджений Постановою КМУ від 23 березня 2016 р.).

6. Постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» // [електронний документ]: режим доступу:
<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF>
7. Постанова Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 р. № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти» // [електронний документ]: режим доступу:
<http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=248779880>
8. Постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 р. № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» // [електронний документ]: режим доступу:
<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-%D0%BF>.
9. Постанова КМУ № 261 від 23.03.2016 № 26 «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)» // [електронний документ]: режим доступу:
<http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=248945529>
10. Структури кваліфікацій для Європейського простору вищої освіти (The Framework of Qualifications for the European Higher Education Area).
11. Структури ключових компетенцій, які розглядаються як необхідні для всіх у суспільстві, заснованому на знаннях (Key Competences for Lifelong Learning: A European Reference Framework – IMPLEMENTATION OF "EDUCATION AND TRAINING 2010", Work programme, Working Group B "Key Competences", 2004.
12. ESG – http://ihed.org.ua/images/pdf/standards-and-guidelines_for_qa_in_the_ehea_2015.pdf.
13. ISCED (МСКО) 2011 –
<http://www.uis.unesco.org/education/documents/isced-2011-en.pdf>.
14. ISCED-F (МСКО-Г) 2013 –
<http://www.uis.unesco.org/Education/Documents/isced-fields-of-education-training-2013.pdf>.

Знати етичні норми публічного представлення і захисту наукових результатів, публічного виступу на вітчизняних та міжнародних наукових форумах, конференціях і семінарах.	+										+													
Знати вимоги до роботи в міжнародному науковому просторі, розробки та управління науковими проектами.	+											+												
Знати правила ефективної роботи в команді, самостійної та автономної діяльності.	+												+											
Знати шляхи формування персональної відповідальності та автономності у разі необхідності вирішувати непередбачувані та складні завдання у сфері освітньої діяльності.	+												+											
Знати теоретичні засади формулювання наукової проблеми в галузі освіти, робочої гіпотези досліджуваної проблеми.	+													+										
Знати методологічні засади визначення комплексного педагогічного спостереження і методологію вибіркових обстежень, програму одноразових педагогічних спостережень, опитувань, моніторингу та ін.	+														+									
Знати способи самостійного збору, опрацювання, узагальнення та	+															+								

всебічного аналізу результатів педагогічних досліджень, інформації про процеси, що відбуваються в освіті України та в світі.																						
Знати методологію педагогічного дослідження, яка базується на результатах наукових досліджень, міжнародних стандартах та рекомендаціях.	+														+							
Знати методи проведення експериментальних педагогічних досліджень та методологію застосування методів статистичної обробки одержаних результатів.	+															+						
Знати методи і технології навчання, вимоги до формування відповідної інформаційної бази.	+																+					
Знати шляхи удосконалення педагогічної майстерності, педагогічної техніки, професійних вмінь майбутніх учених, викладачів вищої школи.	+																	+				
Знати сучасні освітні технології, методи і засоби навчання, прийомів планування та ефективного використання час у науковій та педагогічній діяльності.	+																			+		
Знати вимоги до науково-педагогічних, навчально-методичних матеріалів кафедри.	+																				+	

та прогнозування результатів наукових досліджень.																								
Уміти ініціювати, організувати та проводити комплексні дослідження в галузі науково-дослідницької та інноваційної діяльності, які приводять до отримання нових знань.	+				+																			
Уміти генерувати нові ідеї мислити абстрактно, адаптуватися до нових умов та ситуацій.	+					+																		
Уміти здійснювати наукову комунікацію, міжнародне співробітництво, відстоювати власні наукові погляди українською та іноземними мовами.	+						+																	
Уміння спілкуватися з різними цільовими аудиторіями, використовуючи відповідну лексику, методи, техніки та прийоми.	+							+																
Уміння використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології у процесі спілкування, обміні інформацією, зборі, аналізі, обробці, інтерпретації даних та представленні результатів дослідження	+								+															
Уміння публічно представляти і захищати наукові результати, виступати на вітчизняних та	+									+														

Уміння самоудосконалення педагогічної майстерності, професійних умінь майбутніх учених, викладачів вищої школи.	+																		+				
Уміння планувати і ефективно використовувати час у науковій та педагогічній роботі; вибирати і ефективно використовувати сучасні освітні технології, методи і засоби навчання з метою забезпечення високого рівня особистісного та професійного розвитку студента.	+																			+			
Уміння створювати власні науково-педагогічні матеріали за профілем кафедри (навчальну програму, конспект лекцій, навчально-методичний комплекс, розділи навчально-методичного посібника, навчальний посібник, підручник, практикум тощо).	+																				+		
Уміння використовувати технології дистанційного навчання у власній педагогічній діяльності, в організації та проведенні наукових заходів (конференції, наукові семінари, майстер-класи тощо).	+																						+
Уміння працювати із наукометричними базами даних з метою виконання власного наукового дослідження та вміння використовувати інтернет-технології для організації і	+																						+

забезпечення власної наукової, педагогічної та інноваційної діяльності, у підготовці наукових публікацій, звітів, ділової та особистої документації.																														
Комунікація																														
Здатність до спілкування в діалоговому режимі з широкою науковою спільнотою та громадськістю в галузі освіти.	+											+																		
Здатність кваліфіковано відображати результати наукових досліджень у наукових статтях, опублікованих як у фахових вітчизняних виданнях, так і у виданнях, які входять до міжнародних наукометричних баз.	+											+																		
Здатність професійно презентувати результати своїх досліджень на міжнародних наукових конференціях, семінарах, практично використовувати іноземну мову (в першу чергу - англійську) у науковій, інноваційній діяльності та педагогічній діяльності.	+														+															
Здатність працювати в команді, мати навички міжособистісної взаємодії.	+																												+	
Здатність використовувати сучасні інформаційні та комунікативні технології при спілкуванні, обміні інформацією, зборі, аналізі,	+															+														

Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати наукові джерела в галузі освіти , проводити їх зовнішню та внутрішню критику, текстологічне вивчення, визначати автентичність тощо.	+																+						+
Здатність до цінування та поваги різноманітності та мультикультурності (толерантність).	+									+													
Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.	+										+												

Додаток Б. Анотації дисциплін

Анотація навчальної дисципліни «Філософія науки і методологія гуманітарного пізнання»

Анотація. Дисципліна «Філософія науки і методологія гуманітарного пізнання» належить до переліку загальних нормативних дисциплін здобувача ступеня доктора філософії як обов'язкова навчальна дисципліна. Курс забезпечує формування методологічної послідовності та аналітичності, прагматично-цільової цілісності та здатності до критичного підходу у професійному розвитку аспірантів. Він спрямований на підготовку філолога-дослідника та викладача вищої школи, спроможного до поєднання ефективної наукової діяльності, застосування інтерактивних практик навчання в умовах динамічної трансформації соціальних, культурних, економічних та ціннісних домінант в освітньому процесі і розвитку науки. У межах цієї дисципліни розглядаються репрезентовані в просторі новітніх філософських студій методологічні проекти, що відбивають релятивізацію епістемічного поля сучасної науки, розмивання концептуальної опозиції «точні науки :: гуманітарні науки», та філософські теорії поступістемічної доби, що стосуються проблем розуміння в герменевтиці, аналітичній філософії, семіотиці та (пост)структуралізмі. Особливу увагу приділено вивченню основних моделей трансформації гуманітарних наук та їх впливу на модифікацію освітнього процесу.

Кількість кредитів: 4

Мета навчальної дисципліни: дати сучасні знання про логіко-методологічні та епістемічні зсуви у новітніх наукових парадигмах та їх інтерпретацію в актуальних напрямках західної та вітчизняної філософії, поглибити знання про стратегії та форми взаємодії філософії і філології у їх множинних розгалуженнях, що сприятиме набуттю аспірантами професійних компетентностей та відповідних вмінь у виборі, комбінуванні та реалізації методології наукового дослідження.

Попередні вимоги:

Здобувач повинен знати: основні тенденції розвитку західної філософії, їх засадничі ідеї, методологічні принципи, категоріальну структуру, характер інтерференції з науками гуманітарного циклу; розрізняти історичні та дискусійні контексти становлення концептів «знання», «пізнання», «наука», «гуманізм», «гуманітарні науки», «соціальні науки». *Здобувач повинен вміти:* коректно застосовувати в дослідницькій та викладацькій діяльності концептуальні інструменти філософських теорій, знання відмінностей та взаємодії гносеологічних, когнітивних, епістемічних та аксіологічних філософських проєкцій, ефективно реалізовувати критично-рефлексивні навички у відборі матеріалу дослідження, окресленні його проблемного поля, виборі та побудові дослідницьких моделей.

Змістові модулі:

Історична ретроспектива філософії науки і методології гуманітарного пізнання та коло її проблем.

Філософська герменевтика та її різновиди.

Філософські аспекти наратології; логіка можливих світів і проблеми модальності.

Філософія мови: лінгвістичний поворот, прагматичний поворот, когнітивний поворот.

Філософія свідомості: когнітивний концептуалізм та проблема тілесного розуміння.

Аналітична метафізика і її основні поняття.

Логіка і критичне мислення, теорія аргументації.

Мова викладання: українська.

Місце у структурно-логічній схемі: ОНД.01 читається у першому семестрі.

Термін вивчення: дисципліна вивчається на 1 році навчання за освітньо-науковим рівнем «доктор філософії» в обсязі 120 годин, у тому числі 60 годин аудиторних занять (40 год. – лекційні заняття, 20 год. – практичні заняття), 60 годин самостійної роботи.

Анотація навчальної дисципліни «Академічне письмо і риторика наукового спілкування англійською мовою»

Анотація. Дисципліна «Академічне письмо і риторика наукового спілкування англійською мовою» належить до переліку загальних нормативних дисциплін аспіранта як обов'язкова навчальна дисципліна. Вона забезпечує особистісний і професійний розвиток слухача і спрямована на формування науковця і викладача вищої школи, здатного до доцільної й ефективної академічної діяльності, коректного й дієвого обміну і поширення знань на міжнародному рівні. Особлива увага приділяється розвитку мовної й мовленнєвої компетенції слухачів через формування навичок і прийомів академічної комунікації, аналіз особливостей усного й писемного спілкування, синхронних та асинхронних видів академічної взаємодії. Аналізуються принципи побудови наукового дискурсу та інтерпретації й узагальнення наукових доробків інших фахівців відповідно до норм академічної доброчесності. Вивчення курсу «Академічне письмо і риторика наукового спілкування англійською мовою» складає фундамент професіоналізму науковця як особистості, здатної критично мислити та ефективно спілкуватися в глобалізованому культурному просторі.

Кількість кредитів: 6

Мета навчальної дисципліни: поглибити базові теоретичні знання і сформувати практичні навички англомовного спілкування в межах науково-академічного дискурсу в поєднанні з поглибленим вивченням його жанрово-стильових ознак, що сприятиме ефективній фаховій комунікації майбутніх викладачів і науковців.

Попередні вимоги:

Слухач повинен знати: основи англомовного науково-академічного спілкування в межах, необхідних для практичного застосування англійської мови для фахових потреб.

Слухач повинен вміти: ефективно використовувати й застосовувати іноземну мову для підвищення свого професійного рівня, писати різні види наукових робіт, виступати з доповідями, доцільно застосувати мультимедійний супровід, критично аналізувати виступи та вести аргументовану наукову дискусію англійською мовою, взаємодіяти з аудиторією відповідно до комунікативного протоколу академічного середовища, що є невід'ємною частиною фахової діяльності і під час навчання, і в подальшій академічній і науковій роботі.

Змістові модулі:

Поняття про реєстри фахового спілкування і стильові ознаки англомовного науково-академічного дискурсу.

Когнітивно-комунікативні прийоми роботи з англомовними науковими текстами.

Когнітивно-комунікативні стратегії побудови англомовного науково-академічного дискурсу.

Жанрова специфіка текстів науково-академічного дискурсу

Риторичні прийоми усного англомовного фахового спілкування.

Комунікативні прийоми усного англомовного фахового дискурсотворення.

Дистанційні прийоми англомовної фахової комунікації.

Мова викладання: англійська.

Місце у структурно-логічній схемі: ОНД.02 читається у першому і другому семестрах.

Термін вивчення: дисципліна вивчається на 1 році навчання за освітньо-науковим рівнем «доктор філософії» в обсязі 90 годин, у тому числі 30 годин аудиторних занять (14 год. – лекційні заняття, 14 год. – практичні заняття, 2 години – консультація), 60 годин самостійної роботи.

Анотація навчальної дисципліни «Інформаційні технології у практиці наукових досліджень»

Анотація. Дисципліна «Інформаційні технології у практиці наукових досліджень» належить до переліку загальних нормативних дисциплін аспіранта як обов'язкова навчальна дисципліна. Її основна мета формування здатності використання аспірантами сучасних інформаційних технологій у практиці наукових дослідженнях.

Мета навчальної дисципліни: дати сучасні знання про інформаційні технології, які доцільно використовувати у практиці наукових досліджень, сформувати вміння використовувати пакети прикладних програм та мережні засоби зв'язку для отримання наукових даних та знань, оформлення результатів наукових досліджень.

Кількість кредитів: 3

Попередні вимоги:

Аспірант повинен знати: типологію, еволюцію, методологію використання інформаційних технологій у практиці наукового дослідження; сутність і характерні ознаки інформаційних технологій.

Аспірант повинен вміти: оперувати основними поняттями інформаційних технологій, аналізувати, відбирати і використовувати інформаційні технології у практиці наукових досліджень; творчо застосовувати ресурси мережі Інтернет, соціальні сервіси, комп'ютерно-орієнтовані програмні продукти, інформаційні системи і бази даних для отримання даних і знань за тематикою наукових досліджень; використовувати текстові процесори, електронні таблиці та програмні засоби створення презентацій для оформлення результатів наукових досліджень, наукової звітності і статей.

Змістові модулі:

теоретико-методологічні основи використання сучасних інформаційних технологій у наукових дослідженнях;

реалізація наукового дослідження з використанням інформаційних технологій.

Ключові слова: доктор філософії, інформаційні технології у практиці наукових досліджень.

Мова викладання: українська.

Місце у структурно-логічній схемі: ОНД.03 читається у першому семестрі.

Термін вивчення: дисципліна вивчається на 1-ому році навчання (перший семестр) за освітньо-науковим рівнем «доктор філософії» в обсязі 90 годин, у тому числі 30 годин аудиторних занять (20 год. – лекційні заняття, 10 год. – практичні заняття), 60 годин самостійної роботи.

Анотація навчальної дисципліни «Культура української наукової мови і мистецтво професійної комунікації»

Анотація. Дисципліна «Культура української наукової мови і мистецтво професійної комунікації» належить до переліку загальних нормативних дисциплін як обов'язкова навчальна дисципліна. Вона поглиблює базові теоретичні знання аспірантів про науковий стиль української мови, природу мовної норми, особливості підготовки наукового тексту, необхідні для успішної презентації результатів наукової діяльності. Особлива увага приділяється розширенню уявлення аспірантів про українську наукову мову шляхом формування мовно-комунікативної, мовно-термінологічної,

дослідницької компетентності, аналізу мовних засобів наукового тексту. Вивчення дисципліни має на меті виховати мовний смак і мовне чуття, критичне ставлення до ненормативного мовлення; аргументовано, спираючись на словники і мовленнєві зразки, оцінювати власне наукове мовлення та мовлення інших авторів наукового продукту.

Кількість кредитів: 3

Мета навчальної дисципліни: дати сучасні знання про українську наукову мову, мовні засоби наукового тексту, розвинути потребу в нормативному вживанні засобів наукової мови та професійної комунікації для успішної презентації результатів наукової діяльності.

Попередні вимоги:

Аспірант повинен знати: специфічні риси писемної та усної форм наукового стилю української літературної мови, мовні засоби організації наукової інформації, обов'язкові вимоги до оформлення покликань, списку літератури, мовні кліше для написання статті, анотації, рецензії, відгуку, композиційно-логічну побудову наукової роботи, доповіді, повідомлення, виступу.

Аспірант повинен вміти: працювати з науковою, навчально-методичною, довідниковою літературою, володіти нормами мовного оформлення наукових текстів, створювати і редагувати текст наукової роботи згідно з вимогами наукового стилю, володіти культурою усного виступу, брати участь у науковій дискусії чи полеміці.

Змістові модулі:

наукова мовна культура як основа професійної діяльності дослідника;

структура та функції професійного спілкування;

науковий стиль української мови його підстилі та жанри;

мовна особистість ученого;

мовні засоби української наукової мови;

культура писемного наукового мовлення;

редагування наукового тексту

Мова викладання: українська.

Місце у структурно-логічній схемі: ОНД.04 читається у першому семестрі.

Термін вивчення: дисципліна вивчається на 1 році навчання за освітньо-науковим рівнем «доктор філософії» в обсязі 90 годин, у тому числі 30 годин аудиторних занять (20 год. – лекційні заняття, 10 год. – практичні заняття), 60 годин самостійної роботи.

Анотація навчальної дисципліни

«Історія лінгвістичних учень»

Анотація. Дисципліна «Історія лінгвістичних учень» належить до переліку дисциплін вибору університету за спеціальністю «Філологія». Мета курсу полягає в ознайомленні молодих науковців з процесом становлення мовознавства як науки, розвитком лінгвістичної думки в контексті загальної історії та розвитку інших наук, навчанні розумінню теоретичних проблем мовознавства представниками відомих лінгвістичних шкіл, обізнаності з напрямками, теоріями і концепціями видатних мовознавців світу.

Кількість кредитів: 3

Викладач: Стеріополо Олена Іванівна, д.філол.н., професор, завідувач кафедри германської і фіно-угорської філології, Васько Роман Володимирович, д.філол.н., професор кафедри германської і фіно-угорської філології.

Мета навчальної дисципліни: ознайомлення молодих науковців з процесом становлення мовознавства як науки, розвитком лінгвістичної думки в контексті загальної історії та розвитку інших наук, навчання розумінню теоретичних проблем мовознавства представниками відомих лінгвістичних шкіл, забезпечення обізнаності з напрямками, теоріями і концепціями видатних мовознавців світу..

Попередні вимоги:

Аспірант повинен знати: особливості концепцій кожного з хронологічних періодів розвитку мовознавства; надбання кожного з мовознавців, який вніс своїм ученням щось нове в розвиток тієї чи іншої теорії у порівнянні з ученнями попередників.

Аспірант повинен вміти: творчо використовувати у навчальній і дослідницькій діяльності набуті знання щодо визначення спадкоємства кожного лінгвістичного напрямку, кожної школи, кожного мовознавця; визначати нові досягнення кожного з науковців певного періоду розвитку мовознавства, що являли собою продовженням вже відкритих закономірностей і теорій, але на суттєво більш високому рівні розвитку науки.

Змістові модулі:

1. ЛІНГВІСТИКА В КУЛЬТУРАХ ДАВНЬОГО І СЕРЕДНЬОВІЧНОГО СХОДУ

- 1.1. Уявлення про мову в культурах давнього Близького Сходу (3-е — 1-е тис. до н.е.)
- 1.2. Китайська мовознавча традиція
- 1.3. Індійська мовознавча традиція
- 1.4. Арабська мовознавча традиція
- 1.5. Мовознавство в Японії
- 1.6. Лінгвістична думка в Бірмі, Тибеті, Індонезії та Малайзії
- 1.7. Мовознавство в Ірані

Теорії походження мови і письма

2. ГРЕКО-РИМСЬКА МОВОЗНАВЧА ТРАДИЦІЯ ЯК ОСНОВА ЄВРОПЕЙСЬКОГО МОВОЗНАВСТВА

- 2.1. Лінгвофілософська і граматична думка в давній Греції
- 2.2. Філософія мови і мовознавство в давньому Римі.

3. Мовознавство Середньовіччя і епохи Відродження.

4. Мовознавство XIX ст.

5. Мовознавство XX ст.

- 5.1. Мовознавство першої треті 20 ст.
- 5.2. Мовознавство другої треті 20 ст.

6. Мовознавство в XXI ст.

Давні часи: Шумер, Давній Єгипет, Фінікійці, «Біблія» - теорія походження мови
Середні віки (476-1492). Формування «нових народів» (араби, германці, слов'яни).
Тлумачення канонічних текстів (герменевтика). Підґрунтя для створення філології, текстології, палеографії тощо.

Мовознавство в епоху Відродження (13/15-16 ст.).

Епоха Барочного формального Рационалізму (17 ст.) та змістово-класичного просвітництва (18 ст.)

Лінгвістична концепція В. Гумбольдта. Її філософські основи.

Мовознавство в Росії (30-60 р. XIX ст.):

Август Шлейхер та його лінгвістична концепція.

Молодограматична концепція у мовознавстві (Лейпцизька школа мовознавства).

Казанська лінгвістична школа.

Лінгвістична теорія Ф. де Соссюра. Теорія мови і мовлення.

Історичні й методологічні основи структуралізму.

Мовознавство в СРСР і в Україні.

Мова викладання: українська.

Місце у структурно-логічній схемі: ДВУ.01, читається у другому семестрі.

Термін вивчення: дисципліна вивчається на 1 році навчання за освітньо-науковим рівнем «доктор філософії» в обсязі 90 годин, у тому числі 30 годин аудиторних занять (20 год. – лекційні заняття, 10 год. – практичні заняття), 60 годин самостійної роботи

Анотація навчальної дисципліни

«Історія та актуальні проблеми перекладознавства»

Анотація. Дисципліна «Історія та актуальні проблеми перекладознавства» належить до переліку дисциплін вибору кніверситету за спеціальністю «Філологія». Вона забезпечує особистісний і професійний розвиток аспіранта та спрямована на формування професійного перекладача та ефективного викладача вищої школи, здатного до розуміння та інтерпретації перекладу як виду комунікативно-когнітивної діяльності людини від витоків до наших днів із застосуванням термінологічного апарату транслатології. Аналізуються різноманітні схеми перекладу, а також релевантні їм стратегії і тактики. Особлива увага приділяється видам перекладацького аналізу різноманітних за дискурсивними та мовленнєвими характеристиками текстів, що дає можливість визначення та вирішення в практичному і теоретичному аспектах ключових проблем цієї галузі філологічних досліджень.

Кількість кредитів: 3

Викладач: Денисова Світлана Павлівна, д.філол.н., професор, професор кафедри німецької філології та перекладу і прикладної лінгвістики.

Мета навчальної дисципліни: дати сучасні знання про сутність перекладу як одного з видів комунікативної діяльності людини в контексті її соціально-економічного, етнокультурного розвитку, навчити оперувати термінологічним апаратом транслатології для здійснення відповідного різновиду перекладацького аналізу тексту.

Попередні вимоги:

Аспірант повинен знати: історію становлення сучасної транслатології, провідні теоретичні положення українського та світового перекладознавства, специфіку основних видів перекладу (усного, письмового й машинного), способи зіставлення оригінального та перекладеного тексту.

Аспірант повинен уміти: оперувати термінологічним апаратом транслатології в практичному і теоретичному аспектах для визначення та вирішення ключових проблем цієї галузі філологічних досліджень, проводити перекладознавчий аналіз різножанрових текстів у вигляді створення методики, спрямованої на вироблення потенційних одиниць еквівалентності на фонетичному, морфемному, морфологічному, синтаксичному, лексико-семантичному, стилістичному і текстовому рівнях.

Змістові модулі:

поняття про переклад як різновид комунікативно-когнітивної діяльності людини; виникнення та розвиток сучасної транслатології;

історія перекладознавства в контексті національних культур;

творчість окремих перекладачів та їх роль у лінгвокультурній взаємодії народів;

сучасні різновиди перекладацької діяльності;

класифікації видів перекладу;

основні схеми перекладу;

лінгвістична основа перекладу;

визначення та інтерпретація одиниць перекладу;

методологічна основа перекладацького аналізу текстів різних жанрів.

Мова викладання: українська.

Місце у структурно-логічній схемі: ДВУ.02 читається у третьому семестрі.

Термін вивчення: дисципліна вивчається на 2 році навчання за освітньо-науковим рівнем «доктор філософії» в обсязі 90 годин, у тому числі 30 годин аудиторних занять (30 год. – лекційні заняття) 60 годин самостійної роботи.

Анотація навчальної дисципліни

«Літературна теорія в історичній перспективі»

Анотація. Дисципліна «Літературна теорія в історичній перспективі» належить до переліку дисциплін вибору кніверситету за спеціальністю «Філологія». Вона забезпечує професійний розвиток аспіранта та спрямована на формування висококваліфікованого викладача вищої школи, здатного до широких узагальнень теоретико- та історико-літературного матеріалу, глибокого розуміння явищ літературної творчості та уміння застосовувати набуті знання щодо аналізу літературного процесу в конкретній культурно-історичній епосі. Аналізуються процеси формування корпусу терміносистем літературознавчого аналізу в аспекті їх історичного розвитку. Особлива увага приділяється вивченню основоположних концепцій теоретико-історичного аналізу літературних явищ.

Кількість кредитів: 3

Викладач: Мейзерська Тетяна Северинівна, д.філолог.н., професор кафедри теорії та історії світової літератури імені професора Фесенко В. І.

Мета навчальної дисципліни: забезпечити глибоке розуміння процесів історичного розвитку літературознавчих теорій з урахуванням їх культурних, національних, регіональних особливостей.

Попередні вимоги:

Аспірант повинен знати: основні наукові здобутки теоретико- та історико-літературної науки в аспекті її становлення, розбудови, сучасного стану та перспектив розвитку на вітчизняному і світовому ґрунті; основоположні праці провідних вітчизняних і зарубіжних дослідників у галузі історико-літературної науки; процеси становлення літературознавчих термінологічних систем у їх історичному розрізі; аналітичні техніки літературознавчого аналізу в компаративному аспекті.

Аспірант повинен уміти: творчо використовувати у навчальній, дослідницькій та викладацькій діяльності знання щодо закономірностей розвитку теоретико-літературної думки в історичному та компаративному аспектах; розрізняти специфіку терміносистем літературознавчих досліджень, вироблених східними та західними поетиками; застосовувати аналітичні техніки літературознавчого аналізу на практиці.

Змістові модулі:

Місце літературної теорії в системі гуманітарних наук;

Становлення літературної теорії в античності. Значення праць Платона й Аристотеля в розвитку теоретико-літературних учень;

Поетики Сходу: загальні закономірності і особливості трактування літературних явищ;

Теоретико-літературні вчення в епоху Нового часу. «Поетичне мистецтво» Буало і розвиток західних нормативних поетик;

Розвиток літературних теорій у XIX ст. (міфологічна школа і її традиції у XX ст., культурно-історична школа, біографічний метод в літературознавстві).

Порівняльно-історичне літературознавство. Трансформації порівняльно-історичної методології у XX ст.;

Психологічний напрямок літературознавчої теорії та його традиції у XX ст.;

Літературні теорії і школи XX ст. (психоаналіз, теорія архетипів, соціологічний напрямок, формальна школа);

Структуралізм в літературознавстві (празька і женецька лінгвістичні школи, бельгійська школа соціології літератури, тартусько–московська семіотична школа;

Сучасні напрямки літературних теорій (пост структуралізм, деконструктивізм, синергетичні і когнітивні аналітичні техніки, розвиток феноменологічно-герменевтичної методології).

Мова викладання: українська.

Місце у структурно-логічній схемі: ДВУ.03 читається у третьому семестрі.

Термін вивчення: дисципліна вивчається на 2 році навчання за освітньо-науковим рівнем «доктор філософії» в обсязі 90 годин, у тому числі 30 годин аудиторних занять (30 год. – лекційні заняття), 60 годин самостійної роботи.

Анотація навчальної дисципліни «Історія і сучасний стан семіотичних досліджень»

Анотація. Дисципліна «Історія і сучасний стан семіотичних досліджень» належить до переліку дисциплін вибору кніверситету за спеціальністю «Філологія». Курс забезпечує професійний розвиток аспірантів у міждисциплінарній проблематиці семіотичних студій та спрямований на підготовку ефективного дослідника в галузі мовознавства, літературознавства, перекладознавства та викладача, здатного до продуктивної наукової діяльності, інтерактивної передачі знань, розуміння динаміки соціально-культурних детермінант організації навчального процесу та наукової комунікації, відповідно до вимог сучасної вищої школи. Розглядаються механізми семіотичної презентації та організації комунікативних явищ, пов'язані з розумінням лінгвістики та, ширше, філології у термінах соціальної семіотики, а також подається історична ретроспектива становлення семіотичної епістемології як підвалин філологічних студій. Особлива увага приділяється семіотичним моделям аналізу новітніх комунікативних технологій, практикам інтерсеміотичного дослідження інтермедіальних, трансмедіальних та мультимодальних текстів та дискурсів, формуванню та застосуванню семіотичного підходу до трансляції знань та вмінь у навчальному процесі.

Кількість кредитів: 3

Викладач: Воробйова О.П., д.філол.н., професор, завідувач кафедри англійської філології і філософії мови імені професора О.М.Мороховського факультету германської філології; Солодка О.О., к.філос.н., доцент англійської філології і філософії мови імені професора О.М.Мороховського факультету германської філології.

Мета навчальної дисципліни: дати сучасні знання про альтернативні стратегії концептуалізації комунікативних та когнітивних процесів та їх вербальних форм як семіотичної діяльності, поглибити знання про взаємодію семіотики та наук гуманітарно-філологічного і соціального циклів, що сприятиме набуттю аспірантами актуальних професійних компетентностей та відповідних вмінь проведення семіотичного, лінгвосеміотичного та інтерсеміотичного аналізів.

Попередні вимоги:

Здобувач повинен знати: основні парадигми сучасного семіотичного аналізу та принципи його сполучення з провідними філологічними (лінгвістичними, літературознавчими і перекладознавчими) теоріями.

Здобувач повинен вміти: коректно застосовувати у дослідницькій та викладацькій діяльності інструменти семіотичного аналізу, знання щодо закономірностей та механізмів комунікативного та когнітивного семіозису, ефективно реалізовувати семіотичні навички у роботі з великим обсягами різномірної інформації та новітніми комунікативними технологіями.

Змістові модулі:

Історична ретроспектива семіотики та коло її проблем.

Семіотика і логіка: проблема семіозису.

Лінгвістика і семіологія у філологічному середовищі: знакові система, структура та модель, негативна семіологія.

Інтермедіальність, трансмедіальність, інтерсеміотичність, мультимодальність: перетини та розбіжності.

Філологія, лінгвістика і соціальна семіотика: проблема мультимодальності тексту та дизайн-аналіз.

Когнітивна семіотика: феноменологічний аналіз та емпіричні методи.

Візуальна семіотика: невербальна семіотика, семіотична естетика, візуальна риторика.

Семіотика цифрових (діגי)комунікацій: критичний або конструкційний підходи.

Мова викладання: українська.

Місце у структурно-логічній схемі: ДВУ.04 читається у третьому семестрі.

Термін вивчення: дисципліна вивчається на 2 році навчання за освітньо-науковим рівнем «доктор філософії» в обсязі 90 годин, у тому числі 30 годин аудиторних занять (30 год. – лекційні заняття), 60 годин самостійної роботи.

Анотація навчальної дисципліни «Когнітивна лінгвістика: становлення, проблематика, перспективи»

Анотація. Дисципліна «Когнітивна лінгвістика: становлення, проблематика, перспективи» належить до переліку дисциплін вільного вибору аспіранта зі спеціальності «Філологія». Вона забезпечує професійний розвиток аспіранта та спрямована на формування його наукової компетентності та вмій оперувати методологічним апаратом когнітивної лінгвістики, розробленим її різними школами. Курс включає інформацію про етапи еволюції, основні напрями та сучасний стан розвитку когнітивної лінгвістики в США, Західній та Східній Європі. Аспірант має набути знань щодо ключових понять когнітивної лінгвістики, її відмінностей від традиційної семантики, технік лінгвокогнітивного аналізу та прикладних аспектів застосування його результатів.

Кількість кредитів: 3

Викладач: Жаботинська Світлана Анатоліївна, д. філол. н., професор, професор кафедри англійської філології Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького.

Мета навчальної дисципліни: дати знання про когнітивну лінгвістику як сучасну міждисциплінарну галузь та ознайомити аспіранта зі шляхами поєднання її різнопланового доробку задля побудови комплексної теоретичної схеми лінгвокогнітивного аналізу конкретних мовних або мовленнєвих даних.

Попередні вимоги:

Аспірант повинен знати: основні поняття лексичної і граматичної семантики та семантики тексту; основні напрями семантичних досліджень (семасіологію, ономасіологію, теорію номінації); методи семантичного аналізу (компонентний аналіз, ономасіологічне моделювання, тема-рематичне членування висловлення); відмінності між семантикою і лінгвопрагматикою, між нейролінгвістикою, психолінгвістикою і когнітивною лінгвістикою.

Аспірант повинен вміти: застосовувати методику семантичного і лінгвопрагматичного аналізу під час дослідження мовного і мовленнєвого матеріалу.

Змістові модулі:

етапи становлення когнітивної науки і когнітивної лінгвістики;

основні поняття когнітивної лінгвістики;

сучасні напрями когнітивної лінгвістики (фреймова семантика, когнітивна граматика, граматики конструкцій, теорія концептуальної метафори, теорія концептуальної інтеграції, теорія перспектив, теорія прототипів, теорія іконізму, теорія семантичних примітивів, лінгвоконцептологія, семантика лінгвальних мереж);

комплексне застосування доробку різних лінгвокогнітивних шкіл у дослідженні мовних / мовленнєвих даних;

прикладні аспекти лінгвокогнітивних досліджень.

Мова викладання: українська.

Місце у структурно-логічній схемі: ДВА.3.01.01 читається у третьому семестрі.

Термін вивчення: дисципліна вивчається на 2 році навчання за освітньо-науковим рівнем «доктор філософії» в обсязі 90 годин, у тому числі 30 годин аудиторних занять (20 год. – лекційні заняття, 10 год. – практичні заняття, 2 години – консультація), 60 годин самостійної роботи.

Анотація навчальної дисципліни «Герменевтика в гуманітарному пізнанні»

Анотація. Дисципліна «Герменевтика в гуманітарному пізнанні» належить до переліку дисциплін вільного вибору аспіранта зі спеціальності «Філологія».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є інтерпретація тексту. Проблема інтерпретації тексту є однією з найважливіших у сучасному мовознавстві, оскільки прагматика тексту є значущою для багатьох сфер життя в епоху росту інформативних технологій. Більше того, у ХХ столітті герменевтика постає як метод гуманітарних наук, більше того, вимога експланаторності включає в герменевтичне поле і науки про природу.

Інтерпретація тексту є серйозним складником мовної комунікації, вона домінує у актах сприйняття тексту, регулюючи не тільки мовну, але і соціальну поведінку членів суспільства.

Інтерпретація як наукова галузь має давню історію, у сучасному мовознавстві набули поширення два взаємодетермінованих аспекти дослідження сприйняття та інтерпретації тексту: тексто-орієнтований і реципієнтно-орієнтований. Так, продовжується давня герменевтична традиція інтерпретації тексту поза контекстом сприйняття – об'єктивістський підхід, коли функцію інтерпретатора виконує дослідник. Це величезний масив досліджень з мови і стилю письменників, які широко практикувалися в 50 – 70 роки ХХ ст. Специфічним продовженням цього напрямку є сучасний когнітивний аналіз дискурсу. З іншого боку, активно досліджується детермінація процесу сприйняття соціально-психологічними характеристиками реципієнтів.

Кількість кредитів: 3

Викладач: Мусієнко Валентина Павлівна, д. філол. н., професор, завідувач кафедри російської мови і літератури

Мета навчальної дисципліни: показати студентам, що у гуманітарних науках істина варіативна, що значення виникає в результаті взаємодії принаймні трьох чинників: автора – тексту – адресата, що стимулюватиме до самостійності лінгвістичного аналізу, формуватиме наукову сміливість майбутніх дослідників. Основними завданнями вивчення дисципліни «Герменевтика» є знайомство студентів з історією герменевтики, її напрямками, вивчення моделі сприйняття тексту, його рівнів і чинників, знайомство з різними аспектами інтерпретації, оволодіння спеціальними методиками інтерпретації..

Попередні вимоги:

Аспірант повинен знати: базові поняття теорії мови, історію лінгвістики, методи лінгвістичних досліджень, психологію, історію, комунікативну лінгвістику, літературний процес.

Аспірант повинен вміти: творчо використовувати у навчальній, дослідницькій та викладацькій діяльності знання щодо закономірностей та механізмів мовної комунікації, ролі культурно-історичного контексту у породженні і сприйнятті мовлення

Змістові модулі:

Герменевтика як наука

Історія герменевтики

Види герменевтик
Мова – середовище герменевтичного досвіду
Текст та дискурс як об'єкти інтерпретації
Фактор реципієнта в процесі сприйняття та інтерпретації тексту
Структура процесу інтерпретації
Інтерпретація як основа гуманітарних наук

Мова викладання: українська.

Місце у структурно-логічній схемі: ДВА.3.01.02 читається у третьому семестрі.

Термін вивчення: дисципліна вивчається на 2 році навчання за освітньо-науковим рівнем «доктор філософії» в обсязі 90 годин, у тому числі 24 годин аудиторних занять (10 год. – лекційні заняття, 12 год. – практичні заняття, 2 години – консультація), 64 години самостійної роботи.

Анотація навчальної дисципліни «Сходознавство в Україні: етапи становлення і розвитку»

Анотація. Дисципліна «Сходознавство в Україні: етапи становлення і розвитку» належить до переліку дисциплін вільного вибору аспіранта зі спеціальності «Філологія». Вона забезпечує професійний розвиток аспіранта та спрямована на формування ефективного дослідника, здатного до планування та проведення наукового філологічного дослідження в галузі сходознавства. В межах курсу аналізуються філологічні сходознавчі концепції. Особлива увага приділяється аналізу наукової сходознавчої термінології у сфері мовознавства.

Кількість кредитів: 3

Викладач: Кшановський Олег Чеславович, докт. філол. наук, професор кафедри східної філології.

Мета навчальної дисципліни: дати сучасні знання про наукові філологічні концепції у сходознавчих студіях.

Попередні вимоги:

Аспірант повинен знати: наукові теорії та наукові закони у філологічних сходознавчих студіях.

Аспірант повинен вміти: використовувати наукові теорії та наукові закони у власних філологічних сходознавчих студіях.

Змістові модулі:

дорадянський період сходознавчих студій в Україні;

радянський період сходознавчих студій в Україні;

сучасний період сходознавчих студій в Україні.

Мова викладання: українська.

Місце у структурно-логічній схемі: ДВА.3.01.03 читається у третьому семестрі.

Термін вивчення: дисципліна вивчається на 2 році навчання за освітньо-науковим рівнем «доктор філософії» в обсязі 92 годин, у тому числі 32 годин аудиторних занять (20 год. – лекційні заняття, 10 год. – практичні заняття, 2 години – консультація), 60 годин самостійної роботи.

Анотація навчальної дисципліни «Квантитативні методи в лінгвістиці»

Анотація. Дисципліна «Квантитативні методи у лінгвістиці» належить до переліку дисциплін вільного вибору аспіранта зі спеціальності «Філологія». Вона забезпечує особистісний і професійний розвиток аспіранта та спрямована на формування успішного прикладного лінгвіста, здатного до розв'язання практичних завдань у

галузі застосування кількісних методів при організації і проведенні лінгвостатистичних експериментів. Залучення методів вимірювання та підрахунку мовних реалізацій дозволяє, істотно модифікувати уявлення про мовну систему і можливостях її функціонування. У цьому відношенні «Квантитативна лінгвістика» виявляється найважливішим фактором, що впливає на лінгвістичну теорію.

Кількість кредитів: 3

Викладач: Бесклінська Олена Петрівна, кандидат фізико-математичних наук, доцент кафедри методики викладання іноземних мов й інформаційно-комунікаційних технологій.

Мета навчальної дисципліни: дати сучасні знання про квантитативні методи у лінгвістиці, яка вивчає та описує лінгвістичні явища за допомогою методів «кількісної» математики (комбінаторика, теорія ймовірності, математична статистика, математичний аналіз, теорія інформації тощо).

Попередні вимоги:

Аспірант повинен знати: основи теорії ймовірностей та математичної статистики, автоматичного аналізу текстів і статистичні закономірності функціонування мовних одиниць, понятійно-термінологічний апарат, володіти культурою та етикою фахового спілкування й використання інформації, що отримується в Інтернет мережі.

Аспірант повинен вміти: творчо використовувати дані досліджень у практичній діяльності, вибирати адекватні методи дослідження й застосовувати їх для вивчення лінгвістичних явищ, розробляти програму дослідження згідно з методологічними й методичними підходами, визначати гіпотезу, мету й завдання дослідження, здійснювати кількісну й якісну обробку результатів дослідження, аналізувати, систематизувати й узагальнювати результати вивчення лінгвістичних явищ.

Змістові модулі:

методи квантитативної лінгвістики;

інформація лінгвістичних подій;

організація і проведення лінгвостатистичних експериментів;

статистична лінгвістика;

параметричні і непараметричні методи дослідження лінгвістичних явищ;

практика лінгвостатистичних досліджень

Мова викладання: українська.

Місце у структурно-логічній схемі: ДВА.3.01.04 читається у третьому семестрі.

Термін вивчення: дисципліна вивчається на 2 році навчання за освітньо-науковим рівнем «доктор філософії» в обсязі 90годин, у тому числі 30 годин аудиторних занять (20 год. – лекційні заняття, 10 год. – практичні заняття), 60 годин самостійної роботи.

Анотація навчальної дисципліни «Новітні методи літературознавчих досліджень»

Анотація. Дисципліна «Новітні методи літературознавчих досліджень» належить до переліку дисциплін вільного вибору аспіранта зі спеціальності «Філологія». Вона забезпечує особистісний і професійний розвиток аспіранта та спрямована на формування науковця-гуманітарія та викладача вищої школи. Аналізуються основні положення сучасних теоретичних течій у галузі літературознавства у сукупності з запропонованими ними методами дослідження творів красного письменства. Особливий акцент зроблено на повороті від текстоцентричних до контекстоцентричних підходів до художніх текстів (імагологічні та інтермедіальні студії, «новий історизм», теорія травми).

Кількість кредитів: 3

Викладач: Висоцька Наталія Олександрівна, д.філол.н., професор, завідувач кафедри теорії та історії світової літератури імені проф. В.І.Фесенко

Мета навчальної дисципліни: дати знання про сутність процесів, які відбуваються у сучасному літературознавстві, з наголосом на їхньому практичному застосуванні, що уможливить використання новітніх наукових методів аспірантами під час проведення самостійних досліджень.

Попередні вимоги:

Аспірант повинен знати: особливості сучасного стану теорії літератури з урахуванням соціокультурних чинників її функціонування, причини зсуву центру ваги з текстоцентричних до контекстоцентричних моделей, внесок провідних вітчизняних і зарубіжних дослідників у галузі літературознавства, зміст основних східноєвропейських та західноєвропейських аналітичних та інтерпретаційних підходів до феноменів красного письменства.

Аспірант повинен вміти: оперувати концептуальним і термінологічним апаратом сучасних літературознавчих досліджень, творчо використовувати у дослідницькій та викладацькій діяльності знання, отримані під час вивчення курсу, в ході виконання власної дослідницької роботи здійснювати аналіз творів із використанням основних методів, запропонованих наукою про літературу другої половини ХХ – початку ХХІ ст. .

Змістові модулі:

поняття про текстоцентричні та контекстоцентричні методи літературознавчого дослідження, їхні переваги та недоліки;

«уважне читання» як основний методологічний інструмент «нової критики»;

політичні та соціокультурні засновки повороту до контекстоцентричних методів аналізу художніх творів;

концептуальні положення «нового історизму»;

зростання ролі Іншого в добу глобалізації як поштовх до розвитку імагології, її основні постулати;

літературна інтермедіальність як поле дослідження багатовекторних зв'язків між видами мистецтва, екфразис та гіпотипозис;

теорія травми та її застосування в літературознавчих студіях.

Мова викладання: українська.

Місце у структурно-логічній схемі: ДВА.3.01.05 читається у третьому семестрі.

Термін вивчення: дисципліна вивчається на 2 році навчання за освітньо-науковим рівнем «доктор філософії» в обсязі 90 годин, у тому числі 30 годин аудиторних занять (20 год. – лекційні заняття, 10 год. – практичні заняття), 60 годин самостійної роботи.

Анотація навчальної дисципліни «Сучасні проблеми теорії тексту»

Анотація. Дисципліна «Сучасні проблеми теорії тексту» належить до переліку дисциплін вільного вибору аспіранта зі спеціальності «Філологія». Вона забезпечує професійний розвиток аспірантів у галузі теорії тексту від ранньої лінгвістики тексту до його сучасних когнітивних студій і спрямована на формування наукової обізнаності аспірантів у спектрі ключової проблематики цієї теорії. У межах цього курсу аспіранти отримують знання стосовно історіографії теорії тексту, її основних концепцій, ключових персоналій та шкіл вітчизняної і зарубіжної лінгвістики тексту, включаючи її категоріальні, когнітивні та дискурсивні відгалуження. Курс передбачає опанування вмінням проведення лінгвотекстового аналізу в термінах різних дослідницьких парадигм.

Кількість кредитів: 3

Викладач: Воробйова Ольга Петрівна, д.філол.н., професор, завідувач кафедри англійської філології і філософії мови імені професора О.М. Мороховського.

Мета навчальної дисципліни: дати сучасні знання про лінгвальну і концептуальну природу текстуальності, базові категорії і моделі тексту, принципи різнорівневого текстотворення, етапи розвитку теорії тексту, витоки та напрями розбудови

лінгвістики тексту, поглибити та розвинути вміння і навички лінгвістичного аналізу різножанрових текстів в аспекті інтенційної, референційної та рецептивної семантики, що сприятиме формуванню сучасного світогляду філологів – викладачів вищої школи.

Попередні вимоги:

Аспірант повинен знати: основні поняття і базові положення лінгвостилістики, інтерпретації тексту та когнітивної лінгвістики, критерії ідентифікації функціонально значущих елементів різножанрових текстів.

Аспірант повинен вміти: застосовувати методики лінгвістичного аналізу різножанрових текстів у термінах основних параметрів текстотворення.

Змістові модулі:

витоки досліджень тексту у вітчизняній, східноєвропейській та західноєвропейській лінгвістиці;

основні підходи до явища текстості/ текстуальності;

текст vs. висловлення, текст vs. не-текст, текст vs. дискурс;

параметри текстості vs. категорії тексту, основні моделі тексту;

основні принципи та рівні текстотворення в різних жанрах та типах тексту;

художнє текстотворення в ракурсі модернізму і постмодернізму;

інтенційна, референційна та рецептивна семантика тексту, їх основні складники;

образ читача в конвенційному та художньому дискурсах в його модифікації у перекладі;

еволюція образу тексту в лінгвістичній та філологічній свідомості.

Мова викладання: українська.

Місце у структурно-логічній схемі: ДВА.3.02.01 читається у четвертому семестрі.

Термін вивчення: дисципліна вивчається на 2 році навчання за освітньо-науковим рівнем «доктор філософії» в обсязі 90 годин, у тому числі 30 годин аудиторних занять (20 год. – лекційні заняття, 10 год. – практичні заняття), 60 годин самостійної роботи.

Анотація навчальної дисципліни

«Комунікативна лінгвістика»

Анотація. Дисципліна «Комунікативна лінгвістика» належить до переліку дисциплін вільного вибору аспіранта. зі спеціальності «Філологія» Курс має навчально-дослідницьке покликання. З одного боку, він презентує мову як діяльність, що відповідає сучасному спрямуванню мовознавства, а з іншого – розкриває палітру можливих напрямів аналізу комунікації в межах комунікативних ситуацій різного типу і у різних сферах.

Кількість кредитів: 3

Викладач: Мусієнко Валентина Павлівна, д. філол. н., професор, завідувач кафедри російської мови і літератури

Мета навчальної дисципліни: познайомити слухачів з аспектами комунікативних досліджень, методиками збору і аналізу матеріалу, відомими теоріями комунікації, складниками комунікативної ситуації, таксономіями комунікативних актів; виробити вміння комунікативної кваліфікації висловлювань, розпізнавання комунікативних стратегій і тактик, встановлення перлокутивного ефекту, підбору дидактичних матеріалів, релевантних для для комунікативних ситуацій різного типу

Попередні вимоги:

Аспірант повинен знати: базові поняття теорії мови, історію лінгвістики, методи лінгвістичних досліджень, психологію.

Аспірант повинен вміти: творчо використовувати у навчальній, дослідницькій та викладацькій діяльності знання щодо закономірностей та механізмів спілкування, ефективно налагоджувати комунікацію у групах та колективах, протистояти

маніпулятивним технікам у спілкуванні та взаємодії.

Змістові модулі:

Комунікативна лінгвістика як наука.

Модель комунікації.

Комунікативна ситуація.

Породження і сприйняття мовлення.

Теорія і типологія ілюктивних актів.

Типологія комунікативних актів.

Поняття дискурсу

Проблема комунікативного жанру

Організація комунікативної діяльності.

Прагматика комунікації.

Мова викладання: українська.

Місце у структурно-логічній схемі: ДВА.3.02.02 читається у четвертому семестрі

Термін вивчення: дисципліна вивчається на 2 .році навчання за освітньо-науковим рівнем «доктор філософії» в обсязі 90 годин, у тому числі 30 годин аудиторних занять (20 год. – лекційні заняття, 10 год. – практичні заняття, 60 години самостійної роботи

Анотація навчальної дисципліни «Соціолінгвістика»

Анотація. Дисципліна «Соціолінгвістика» належить до переліку дисциплін вільного вибору аспіранта. зі спеціальності «Філологія» Сучасний стан суспільства настійно вимагає соціолінгвістичної підготовки спеціаліста, а набута соціальними науками свобода дозволяє це зробити. Соціолінгвістика, збагачуючи знаннями суспільних функцій мови, соціально-мовної коваріативності, дозволяє виробити обмірковану тактику комунікативної поведінки. Сучасний стан українського суспільства вимагає відповіді на питання творення мовної політики, яка можлива тільки за умови адекватної оцінки мовної ситуації. Викладачі повинні вміти оцінювати мовні заходи, які проводяться державою і правлячою політичною елітою, і відповідним чином брати в них участь. Особливого значення набуває правовий аспект мовного облаштування суспільства і мовні права особи.

Кількість кредитів: 3

Викладач: Мусієнко Валентина Павлівна, д. філол .н., професор, завідувач кафедри російської мови і літератури

Мета навчальної дисципліни: формувати самостійну, соціально зрілу, активну особистість викладача, здатну вести соціолінгвістичний аналіз функціонування мови, здійснювати просвітницьку діяльність; ознайомити слухачів з базовими поняттями курсу, історією, напрямками, можливостями і перспективами науки; охарактеризувати типи мовної ситуації і політики у світі; розкрити актуальні напрями сучасної соціолінгвістики; познайомити з міжнародним законодавством і законами держави у сфері мовного функціонування.

Попередні вимоги:

Аспірант повинен знати: базові поняття теорії мови, історію лінгвістики, історію мови, методи лінгвістичних досліджень, соціологію, історію.

Аспірант повинен вміти: творчо використовувати у навчальній, дослідницькій та викладацькій діяльності знання щодо закономірностей та механізмів функціонування мови, протистояти маніпулятивним технікам у політичному дискурсі.

Змістові модулі:

Соціолінгвістика як наука.

Мовна варіативність (стратифікаційна і ситуативна варіативність..

Функціональні типології мов.
Мова як суспільне явище.
Мовна ситуація і мовна політика.
Мови у глобалізованому світі.
Соціальні аспекти мовленнєвої поведінки.
Лінгвогендерологія.

Мова викладання: українська.

Місце у структурно-логічній схемі: ДВА.3.02.03 читається у четвертому семестрі

Термін вивчення: дисципліна вивчається на 2 році навчання за освітньо-науковим рівнем «доктор філософії» в обсязі 90 годин, у тому числі 30 годин аудиторних занять (2 год. – лекційні заняття, 10 год. – практичні заняття).

Анотація навчальної дисципліни

«Етнолінгвістика: здобутки, проблеми, перспективи»

Анотація. Дисципліна «Етнолінгвістика: здобутки, проблеми, перспективи» належить до переліку дисциплін вільного вибору аспіранта зі спеціальності «Філологія». Вона забезпечує особистісний і професійний розвиток аспіранта та спрямована на формування висококваліфікованого науковця, здатного аналізувати мовні явища крізь призму етнічного світобачення та культури. Вивчення дисципліни передбачає ознайомлення аспірантів із методологією етнолінгвістичних досліджень. Особливу увагу зосереджено на аналізі мовних одиниць (лексем, фразем, метафор, символів), що слугують знаками української етнокультури або місять їх.

Кількість кредитів: 3.

Викладач: Баган Мирослава Петрівна, д.філол.н., професор кафедри української філології та славістики.

Мета навчальної дисципліни: ознайомити аспірантів з історією розвитку слов'янської етнолінгвістики й навчити їх методології етнолінгвістичних досліджень.

Попередні вимоги:

Аспірант повинен знати: об'єкт, предмет та методи етнолінгвістики, основні етапи формування цього розділу мовознавства, його представників, особливості мовних знаків національної етнокультури.

Аспірант повинен вміти: аналізувати фольклорний та сучасний мовний матеріал на предмет виявлення в ньому національно-мовної та національно-культурної специфіки, орієнтуватися в лексичних та фольклорних джерелах, що становлять інформаційну цінність для етнолінгвістичних досліджень; фіксувати відображення народної культури та традицій у сучасних мовних засобах.

Змістові модулі:

Етнолінгвістика як розділ мовознавства: основні етапи формування.

Представники слов'янської етнолінгвістики та їхні здобутки.

Методика етнолінгвістичних досліджень.

Знаки і символи української етнокультури.

Рецепція лексичних запозичень в українській мовній картині світу.

Українська лексика та фразеологія в етнолінгвістичному аспекті вивчення.

Місце у структурно-логічній схемі: ДВА.3.02.04 читається у четвертому семестрі.

Термін вивчення: дисципліна вивчається на 2 році навчання за освітньо-науковим рівнем «доктор філософії» в обсязі 90 годин, у тому числі 30 годин аудиторних занять (20 год. – лекційні заняття, 10 год. – практичні заняття), 60 годин самостійної роботи.

Анотація навчальної дисципліни

«Українська наукова термінологія: історія і сьогодення»

Анотація. Дисципліна «Українська наукова термінологія: історія і сьогодення» належить до переліку дисциплін вільного вибору аспіранта зі спеціальності «Філологія». Вона забезпечує особистісний і професійний розвиток аспіранта та спрямована на формування висококваліфікованого науковця, здатного вільно оперувати науковою термінологією, чітко й точно оформлювати власні наукові пошуки та їхні результати. Вивчення дисципліни передбачає аналіз чинної наукової термінології на предмет її зручності, ефективності, доречності та відповідності традиціям українського наукового мовлення. Особливу увагу звернено на проблеми унормування та уніфікації української наукової термінології, співвідношення питомої та запозиченої термінології, способів упорядкування та ієрархізації терміносистем.

Кількість кредитів: 3.

Викладач: Баган Мирослава Петрівна, д.філол.н., професор кафедри української філології та славістики.

Мета навчальної дисципліни: ознайомити аспірантів з історією формування української науково-технічної термінології на тлі розвитку європейських терміносистем у XIX-XXI ст., навчити аспірантів розв'язувати проблеми сучасної української термінології.

Попередні вимоги:

Аспірант повинен знати: критерії термінологічності мовного знака, способи творення термінів, специфіку їх функціонування, способи упорядкування термінологічної лексики, принципи організації терміносистем.

Аспірант повинен вміти: використовувати термінолексику, створюючи наукові, науково-популярні та навчальні тексти, орієнтуватися в тенденціях термінотворення, висловлювати свої думки, дотримуючись норм терміновживання та вимог наукового стилю, користуватися термінологічними словниками.

Змістові модулі:

Проблематика сучасного українського термінознавства.

Шляхи формування європейських національних термінологій у XIX ст. й основні етапи розвитку українського термінознавства.

Способи термінотворення.

Роль запозичень у розвитку національних терміносистем.

Структура та особливості розвитку термінологічних систем української мови.

Проблеми унормування та стандартизації термінології.

Місце у структурно-логічній схемі: ДВА.3.02.05 читається у четвертому семестрі.

Термін вивчення: дисципліна вивчається на 2 році навчання за освітньо-науковим рівнем «доктор філософії» в обсязі 90 годин, у тому числі 30 годин аудиторних занять (20 год. – лекційні заняття, 10 год. – практичні заняття), 60 годин самостійної роботи.

Анотація навчальної дисципліни

«Інструментарій порівняльно-історичного і типологічного мовознавства»

Анотація. Дисципліна «Інструментарій порівняльно-історичного і типологічного мовознавства» належить до переліку дисциплін вільного вибору аспіранта зі спеціальності «Філологія». Вона забезпечує особистісний і професійний розвиток аспіранта та спрямована на формування професійного філолога та ефективного викладача вищої школи, здатного до проведення генетичного, ареального, типологічного та інших видів аналізу. Розглядаються різноманітні підходи до способів проведення різноманітних видів аналізу в сучасній компаративістиці. Особлива увага приділяється сучасним методам реконструкції та інтерпретаціям їх результатів у порівняльно-історичному й типологічному мовознавстві, що дає

можливість визначення та вирішення в практичному і теоретичному аспектах ключових проблем цієї галузі філологічних досліджень.

Кількість кредитів: 3

Викладач: Денисова Світлана Павлівна, д.філол.н., професор, професор кафедри німецької філології та перекладу і прикладної лінгвістики.

Мета навчальної дисципліни: дати методологічне підґрунтя для проведення різноманітних видів аналізу та інтерпретації їх результатів у контексті оновлених лінгвістичних знань сучасної компаративістики на тлі подальшого розвитку порівняльно-історичної парадигми.

Попередні вимоги:

Аспірант повинен знати: методологічні засади та ключові проблеми сучасної лінгвістичної компаративістики та висувати гіпотези їх вирішення, провідні теоретичні положення українського та світового порівняльно-історичного та типологічного мовознавства щодо генеалогічних, типологічних та функціональних класифікацій мов та відповідні методи їх дослідження.

Аспірант повинен уміти: оперувати термінологічним апаратом сучасної лінгвістичної компаративістики в практичному і теоретичному аспектах для визначення та вирішення ключових проблем цієї галузі філологічних досліджень, проводити різноманітні види аналізу, необхідного для порівняльно-історичного та типологічного аналізу мов у контексті сучасних лінгвістичних, соціологічних, культурологічних, антропологічних, біологічних тощо знань.

Змістові модулі:

суть ключових проблем сучасного порівняльно-історичного і типологічного мовознавства в аспекті їх впливу на формування процедур порівняння та зіставлення мов;

поняття про *tertium comparationis*;

принципи реконструкції прамовних станів;

внутрішня і зовнішня реконструкція;

способи верифікації реконструкцій: фонетична типологія, іншомовні запозичення,

ієрархізація реконструкцій;

реальність реконструйованих систем;

проблеми морфологічної і синтаксичної реконструкції;

принципи етимологічного аналізу;

поняття про ареальний огляд (основні особливості історії та сучасного стану мовної ситуації в ареалі, поширені в його межах мовні сім'ї, найважливіші структурні риси відповідних мов і ареальні типологічні особливості).

Мова викладання: українська.

Місце у структурно-логічній схемі: ДВА.3.02.06 читається у четвертому семестрі.

Термін вивчення: дисципліна вивчається на 2 році навчання за освітньо-науковим рівнем «доктор філософії» в обсязі 90 годин, у тому числі 30 годин аудиторних занять (20 год. – лекційні заняття, 10 год. – практичні заняття), 90 годин самостійної роботи.

Анотація навчальної дисципліни «Основи перекладацького аналізу тексту»

Анотація. Дисципліна «Основи перекладацького аналізу тексту» належить до переліку дисциплін вільного вибору аспіранта зі спеціальності «Філологія». Вона забезпечує особистісний і професійний розвиток аспіранта та спрямована на формування професійного перекладача та ефективного викладача вищої школи, здатного до проведення доперекладознавчого, перекладознавчого та післяперекладознавчого аналізу різножанрових текстів. Аналізуються різноманітні схеми перекладу, а також релевантні їм стратегії і тактики. Особлива увага

приділяється видам перекладацького аналізу різноманітних за дискурсивними та мовленнєвими характеристиками текстів, що дає можливість визначення та вирішення в практичному і теоретичному аспектах ключових проблем цієї галузі філологічних досліджень.

Кількість кредитів: 3

Викладач: Денисова Світлана Павлівна, д.філол.н., професор, професор кафедри німецької філології та перекладу і прикладної лінгвістики.

Мета навчальної дисципліни: дати методологічне підґрунтя процесу зіставлення вихідного та похідного тексту у вигляді створення методики, спрямованої на вироблення потенційних одиниць еквівалентності на фонетичному, морфемному, морфологічному, синтаксичному, лексико-семантичному, стилістичному, текстовому і дискурсивному рівнях, а також до вибору методів перекладу.

Попередні вимоги:

Аспірант повинен знати: методологічні засади та ключові проблеми науково-критичного аналізу перекладу та висувати гіпотези їх вирішення, провідні теоретичні положення українського та світового перекладознавства щодо розуміння та інтерпретації категорій еквівалентності та , специфіку основних видів перекладу (усного, письмового й машинного), способи зіставлення оригінального та перекладеного тексту.

Аспірант повинен уміти: оперувати термінологічним апаратом транслатології в практичному і теоретичному аспектах для визначення та вирішення ключових проблем цієї галузі філологічних досліджень, проводити перекладознавчий аналіз різножанрових текстів у вигляді створення методики, спрямованої на вироблення потенційних одиниць еквівалентності на фонетичному, морфемному, морфологічному, синтаксичному, лексико-семантичному, стилістичному і текстовому рівнях.

Змістові модулі:

поняття про переклад як різновид комунікативно-когнітивної діяльності людини; виникнення та розвиток сучасної транслатології;

історія перекладознавства в контексті національних культур;

творчість окремих перекладачів та їх роль у лінгвокультурній взаємодії народів;

сучасні різновиди перекладацької діяльності;

класифікації видів перекладу;

основні схеми перекладу;

лінгвістична основа перекладу;

визначення та інтерпретація одиниць перекладу;

методологічна основа перекладацького аналізу текстів різних жанрів.

Мова викладання: українська.

Місце у структурно-логічній схемі: ДВА.3.02.07 читається у четвертому семестрі.

Термін вивчення: дисципліна вивчається на 2 році навчання за освітньо-науковим рівнем «доктор філософії» в обсязі 90 годин, у тому числі 30 годин аудиторних занять (20 год. – лекційні заняття, 10 год. – практичні заняття), 60 годин самостійної роботи.

Анотація навчальної дисципліни «Антропологічний поворот в літературознавчих студіях»

Анотація. Дисципліна «Антропологічний поворот в літературознавчих студіях» належить до переліку дисциплін вільного вибору аспіранта зі спеціальності «Філологія». Вона забезпечує професійний рівень аспіранта та спрямована на формування в нього вміння і навичок запозичувати для вивчення літератури новий ефективний методологічний інструментарій і розширяти завдяки цьому власний дослідницький горизонт. Особливу увагу звернено на міждисциплінарний характер,

історичну традицію і виховну функцію антропології літератури. Дискурс антропологізації літератури представлено в культурологічному і літературознавчому аспектах.

Кількість кредитів: 3

Викладач: Юрчук Олена Олексіївна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри теорії та історії світової літератури

Мета навчальної дисципліни: дати сучасні знання про антропологічний підхід в літературознавстві, окреслити його інституційний простір і зв'язок з поетикою.

Попередні вимоги:

- *Аспірант повинен знати:* про готовність теорії літератури в багатьох дослідженнях припускати антропологічну і соціологічну контекстуалізацію; розглядати літературні новації в антропологічному контексті; вказувати на залежність літератури від сучасного історичного дискурсу в питаннях автофікціональності, авторського біографізму, історичної фікціональності тощо;
- *Аспірант повинен вміти:* мотивувати появу нових художніх практик, технік письма, вказувати на їхню залежність від оновленої текстуальної естетики; давати естетичну характеристику еволюції нового жанроутворення; переосмислювати прочитаний художній текст з точки зору певної методологічної позиції.

Змістові модулі:

- Антропологія літератури як міждисциплінарна дослідницька практика і новий метод аналізу літературного тексту.
- Перспективність антропологічного проекту дослідження літератури в умовах гетерогенності культур.
- Література як продукт культури в новому культурологічному просторі.
- Інституційний простір і антропологічна і соціологічна контекстуалізація літератури.

Мова викладання: українська.

Місце у структурно-логічній схемі: ДВА.3.02.08 читається у четвертому семестрі.

Термін вивчення: дисципліна вивчається на 2 році навчання за освітньо-науковим рівнем «доктор філософії» в обсязі 90 годин, у тому числі 30 годин аудиторних занять (20 год. – лекційні заняття, 10 год. – практичні заняття), 60 годин самостійної роботи.

Анотація навчальної дисципліни

«Авторська індивідуальна міфологія: теоретичні аспекти»

Анотація. Дисципліна «Авторська індивідуальна міфологія: теоретичні аспекти» належить до переліку дисциплін вільного вибору аспіранта зі спеціальності «Філологія». Вона забезпечує навички професійних висококваліфікованих сучасних підходів до розуміння глибинних закономірностей індивідуального мислення і творчості письменників. Аналізуються наукові концепції досліджень авторської індивідуальної міфології в історичному та компаративному аспектах. Особлива увага приділяється виробленню навичок аналізу явищ індивідуальної міфології.

Кількість кредитів: 3

Викладач: Мейзерська Тетяна Северинівна, д.філолог.н., професор кафедри теорії та історії світової літератури імені професора Фесенко В. І.

Мета навчальної дисципліни: забезпечити розуміння і здатність застосовувати на практиці принципи інтегративних досліджень - літературознавчих, психологічних, філософських; виробити навички розбудови інтегральних моделей авторського мислення, виокремлення і формулювання ключових аспектів і проблем авторської індивідуальної

міфології; визначати систему взаємозв'язків метафори і міфу, символу і міфу, історії та утопії і міфу.

Попередні вимоги:

Аспірант повинен знати: основні наукові здобутки теоретико- та історико-літературної науки;

концептуальний і термінологічний апарат сучасної літературознавчої науки для здійснення аналітичних процедур в системному осягненні явищ індивідуальної міфології; основні засади феноменологічно-екзистенційних підходів до аналізу різножанрових художніх текстів; аналітичні техніки літературознавчого аналізу в компаративному аспекті.

Аспірант повинен уміти: демонструвати розуміння основних внутрішніх закономірностей індивідуальної творчості письменника; визначати індивідуальні засоби поетики втілення авторських задумів у поетичному, прозовому, драматичному текстах; розробляти алгоритм аналізу авторської міфології у різножанрових художніх текстах; визначати межі індивідуального авторського вислову на різних рівнях: образному, композиційному, риторико-сугестивному.

Змістові модулі:

Авторська індивідуальна міфологія як теоретична проблема;

Концепції авторської індивідуальної міфології у літературознавчих дослідженнях ХІХ-ХХІ століть.

Місце авторської індивідуальної міфології в романтичному типі культури;

Авторська індивідуальна міфологія в рецепції феноменологічної філософії ХХ ст.;

Авторська індивідуальна міфологія в світлі архетипно-міфологічної критики.

Система взаємозв'язків метафори і міфу, символу і міфу, історії та утопії і міфу;

Мова викладання: українська.

Місце у структурно-логічній схемі: ДВА.3.02.09 читається у четвертому семестрі.

Термін вивчення: дисципліна вивчається на 2 році навчання за освітньо-науковим рівнем «доктор філософії» в обсязі 90 годин, у тому числі 30 годин аудиторних занять (20 год. – лекційні заняття, 10 год. – практичні заняття), 60 годин самостійної роботи.

Анотація навчальної дисципліни «Стилістика й інтерпретація тексту: традиції і сучасність»

Анотація. Дисципліна «Стилістика й інтерпретація тексту: традиції і сучасність» належить до переліку дисциплін вільного вибору аспіранта зі спеціальності «Філологія». Вона забезпечує професійний розвиток аспірантів у галузі іноземної філології і спрямована на формування їх наукової обізнаності стосовно історіографії лінгвостилістичних студій, ключових персоналій та шкіл вітчизняної та зарубіжної стилістики й інтерпретації тексту, змісту та еволюції досліджень базових стилістичних явищ, а також передбачає поглиблення вмінь стилістичного аналізу різножанрових текстів, переважно художніх. Курс передбачає збалансований виклад традиційних і новітніх підходів у лінгвостилістиці, наголошуючи на тяглоті традицій у вивченні стилістичних явищ, таких як образність, тропеїка, конотативне значення, функціональний стиль тощо, та напрямках перегляду цих явищ у термінах когнітивної парадигми.

Кількість кредитів: 3

Викладач: Воробйова Ольга Петрівна, д.філол.н., професор, завідувач кафедри англійської філології і філософії мови імені професора О.М. Мороховського.

Мета навчальної дисципліни: дати сучасні поглиблені знання про сутність стилістичних явищ, етапи розвитку лінгвостилістики в загальнофілологічному і загальнонауковому контекстах, удосконалити вміння та навички лінгвостилістичного аналізу й інтерпретації різножанрових текстів, що сприятиме розбудові потенціалу

ефективної професійної та наукової комунікації у аспірантів як викладачів вищої школи.

Попередні вимоги:

Аспірант повинен знати: основні поняття лінгвостилістики та інтерпретації тексту, основні розділи лінгвостилістики (стилістична лексикологія, морфологія, синтаксис, фоностилістика, стилістична семасіологія, функціональні стилі) та інтерпретації тексту (основні поняття, спектр проблематики, антропоцентри тексту та їх лінгвальні маніфестації).

Аспірант повинен вміти: застосовувати методики лінгвостилістичного аналізу до текстів різних функціональних стилів на різних рівнях та етапах їх інтерпретації.

Змістові модулі:

еволюція стилістичних досліджень, типологія стилістичних студій та ключові персоналії; базові поняття генетичної стилістики, іманентної стилістики та стилістики сприйняття;

еволюція та сучасний стан досліджень в галузі інтерпретації тексту;

поняття стилістичного значення у різних дослідницьких парадигмах;

стилістична диференціація словникового складу;

стилістична морфологія та фонографіка;

стилістичний синтаксис;

тропеїка, метафора та образність, структура та складники процесу метафоризації;

поняття функціонального стилю у різних лінгвостилістичних парадигмах;

проблематика тексту в лінгвостилістиці; художній дискурс у контексті інтерпретації тексту.

Мова викладання: українська.

Місце у структурно-логічній схемі: ДВА.3.03.01 читається у четвертому семестрі.

Термін вивчення: дисципліна вивчається на 2 році навчання за освітньо-науковим рівнем «доктор філософії» в обсязі 90 годин, у тому числі 30 годин аудиторних занять (20 год. – лекційні заняття, 10 год. – практичні заняття), 60 годин самостійної роботи.

Анотація навчальної дисципліни «Дискурс: історія, теорія, методи»

Анотація. Дисципліна «Дискурс: історія, теорія, методи» належить до переліку дисциплін вільного вибору аспіранта зі спеціальності «Філологія». Вона забезпечує особистісний і професійний розвиток аспіранта та спрямована на формування професійного викладача вищої школи, здатного до проведення дискурсивного аналізу різножанрових текстів. Вивчається еволюція поглядів на предмет на об'єкт дискурсології, обґрунтовуються її одиниці. Опрацьовується термінологічний апарат дискурсології в його референційних зв'язках з комунікативістикою, когнітивістикою, лінгвокультурологією, соціологією, політологією тощо. Особлива увага приділяється видам дискурсивного аналізу різноманітних за прагматичними характеристиками текстів, що дає можливість визначення та вирішення в практичному і теоретичному аспектах ключових проблем цієї галузі філологічних досліджень.

Кількість кредитів:3

Викладач: Денисова Світлана Павлівна, д.філол.н., професор, професор кафедри німецької філології та перекладу і прикладної лінгвістики.

Мета навчальної дисципліни: до виокремлення і формулювання ключових проблем сучасної дискурсології та визначення шляхів їх мовознавчого розв'язання, а також інтерпретації дискурсивних практик.

Попередні вимоги:

Аспірант повинен знати: методологічні засади та ключові проблеми науково-критичного когнітивно-соціологічного аналізу сучасних дискурсивних практик та висувати гіпотези щодо їхнього розв'язання, провідні теоретичні положення світової

та української дискурсології, які стосуються розуміння та інтерпретації основних одиниць та категорій сучасної дискурсії.

Аспірант повинен уміти: оперувати термінологічним апаратом дискурсології в практичному і теоретичному аспектах для визначення та вирішення ключових проблем цієї галузі філологічних досліджень, проводити різноманітні аналізи різножанрових текстів у лінгвальних виявах основних дискурсивних практик людини як члена національно-культурного співтовариства.

Змістові модулі:

методологічна основа сучасної дискурсології;
французька школа дискурсу;
внесок Т. ван Дейка в розвиток дискурсології;
поняття про дискурсію як сукупність дискурсивних практик;
визначення та інтерпретація одиниць та категорій дискурсу;
види та типи дискурсу;
дискурс як соціальна інтеракція (Т. ван Дейк);
дискурс як процес когнітивної діяльності людини;
дискурс як результат комунікативної діяльності людини;
типи аналізу в дискурсології.

Мова викладання: українська.

Місце у структурно-логічній схемі: ДВА.3.03.02 читається у четвертому семестрі.

Термін вивчення: дисципліна вивчається на 2 році навчання за освітньо-науковим рівнем «доктор філософії» в обсязі 90 годин, у тому числі 30 годин аудиторних занять (20 год. – лекційні заняття, 10 год. – практичні заняття), 90 годин самостійної роботи.

Анотація навчальної дисципліни «Формальний апарат лінгвістики»

Анотація. Дисципліна «Формальний апарат лінгвістики» належить до переліку дисциплін вільного вибору аспіранта зі спеціальності «Філологія». Вона забезпечує особистісний і професійний розвиток аспіранта та спрямована на формування професійного викладача вищої школи, здатного до проведення формалізованого лінгвістичного аналізу та інтерпретації його результатів із застосуванням традиційних і новітніх методик та технік структурної та інших інших лінгвістичних парадигм в їх взаємному зв'язку. Вивчається еволюція поглядів на предмет на об'єкт структурної лінгвістики, обґрунтовуються сучасні методики дослідження мовного матеріалу. Опрацьовується термінологічний апарат прикладної лінгвістики в в його референційних зв'язках з математикою, логікою, соціологією, політологією тощо. Особлива увага приділяється сучасним видам аналізу, викликаному зміною загальної наукової парадигми в бік постструктуралізму та постпостструктуралізму, що дає можливість визначення та вирішення в практичному і теоретичному аспектах ключових проблем цієї галузі філологічних досліджень.

Кількість кредитів:3

Викладач: Денисова Світлана Павлівна, д.філол.н., професор, професор кафедри німецької філології та перекладу і прикладної лінгвістики.

Мета навчальної дисципліни: до виокремлення і формулювання ключових проблем сучасної дискурсології та визначення шляхів їх мовознавчого розв'язання, а також інтерпретації дискурсивних практик.

Попередні вимоги:

Аспірант повинен знати: основні етапи становлення та розвитку прикладної лінгвістики, напрями та сучасний стан структурної і математичної лінгвістики у ракурсі їх ключових логіко-математичних та семіотичних вимірів, методологічні засади та ключові проблеми структуралізму та його трансформацій.

Аспірант повинен уміти: проводити формалізований лінгвістичний аналіз та інтерпретувати його результати із застосуванням традиційних і новітніх

формалізованих методик та технік аналізу в їх взаємному сполученні, а також оперувати термінологічним апаратом сучасної структурної, прикладної та математичної лінгвістики з погляду монодисциплінарних і міждисциплінарних підходів для вирішення ключових проблем цих галузей філологічних досліджень.

Змістовні модулі:

методологічна основа сучасної прикладної лінгвістики;

зародження структуралізму; внесок Ф. де Сосюра в розвиток структурної лінгвістики;

основні представники та школи структуралізму;

методи структурної лінгвістики;

породжуюча граMATика як основа машинного перекладу;

загальна теорія моделювання та її представники;

специфіка моделювання в мовознавстві;

основи математичної та логічної лінгвістики;

трансформація структурних методів у постструктуралізмі;

трансформація структурних методів у постпостструктуралізмі.

Мова викладання: українська.

Місце у структурно-логічній схемі: ДВА.3.03.03 читається у четвертому семестрі.

Термін вивчення: дисципліна вивчається на 2 році навчання за освітньо-науковим рівнем «доктор філософії» в обсязі 90 годин, у тому числі 30 годин аудиторних занять (20 год. – лекційні заняття, 10 год. – практичні заняття), 90 годин самостійної роботи.

Анотація навчальної дисципліни «Методологія наукових досліджень у сходознавчих студіях»

Анотація. Дисципліна «Методологія наукових досліджень у сходознавчих студіях» належить до переліку дисциплін вільного вибору аспіранта зі спеціальності «Філологія». Вона забезпечує професійний розвиток аспіранта та спрямована на формування ефективного дослідника, здатного до планування та проведення наукового філологічного дослідження в галузі сходознавства. У межах курсу аналізується методологія філологічних концепцій у сфері сходознавства. Особлива увага приділяється аналізу наукової філологічної термінології.

Кількість кредитів: 3

Викладач: Кшановський Олег Чеславович, докт. філол. наук, професор.

Мета навчальної дисципліни: дати сучасні знання про наукові філологічні концепції у сходознавчих студіях.

Попередні вимоги:

Аспірант повинен знати: наукові теорії та наукові закони у філологічних сходознавчих студіях.

Аспірант повинен вміти: використовувати наукові теорії та наукові закони у власних філологічних сходознавчих студіях.

Змістовні модулі:

“донауковий” період сходознавчих студій;

“науковий” період сходознавчих студій;

сучасний період сходознавчих студій.

Мова викладання: українська.

Місце у структурно-логічній схемі: ДВА.3.03.04 читається . у четвертому семестрі

Термін вивчення: дисципліна вивчається на 2 році навчання за освітньо-науковим рівнем «доктор філософії» в обсязі 92 годин, у тому числі 32 годин аудиторних занять (20 год. – лекційні заняття, 10 год. – практичні заняття, 2 години – консультація), 60 годин самостійної роботи.

Анотація навчальної дисципліни «Дискусійні проблеми сучасної компаративістики»

Анотація. Дисципліна «Дискусійні проблеми сучасної компаративістики» належить до переліку дисциплін вільного вибору аспіранта зі спеціальності «Філологія». Вона забезпечує особистісний і професійний розвиток аспіранта та спрямована на формування професійного філолога та ефективного викладача вищої школи, здатного до проведення зіставного, порівняльного, контрастивного та інших видів аналізу. Розглядаються різноманітні підходи до ключових проблем сучасної компаративістики. Особлива увага приділяється нерозв'язаним питанням порівняльно-історичного й типологічного мовознавства, що дає можливість визначення та вирішення в практичному і теоретичному аспектах ключових проблем цієї галузі філологічних досліджень.

Кількість кредитів: 3

Викладач: Денисова Світлана Павлівна, д.філол.н., професор, професор кафедри німецької філології та перекладу і прикладної лінгвістики.

Мета навчальної дисципліни: дати методологічне підґрунтя для інтерпретації дискусійних проблем сучасної компаративістики в контексті виникнення та еволюції порівняльно-історичного методу як першої наукової лінгвістичної парадигми та його подальшого розвитку в сучасних зіставних та контрастивних дослідженнях.

Попередні вимоги:

Аспірант повинен знати: методологічні засади та ключові проблеми сучасної лінгвістичної компаративістики та висувати гіпотези їх вирішення, провідні теоретичні положення українського та світового порівняльно-історичного та типологічного мовознавства щодо розуміння та інтерпретації гіпотез походження мови, а також генеалогічні, типологічні та функціональні класифікації мов та відповідні до існуючих підходів методи

Аспірант повинен уміти: оперувати термінологічним апаратом сучасної лінгвістичної компаративістики в практичному і теоретичному аспектах для визначення та вирішення ключових проблем цієї галузі філологічних досліджень, проводити різноманітні види аналізу, необхідного для порівняльно-історичного та типологічного аналізу мов у контексті сучасних лінгвістичних, культурологічних, антропологічних, біологічних тощо знань.

Змістовні модулі:

сучасні гіпотези щодо походження мови; теорії моно- та полігенезу;

етапи розвитку порівняльно-історичного мовознавства;

теорія родовідного дерева А. Шлейхера та «хвильова теорія» у сучасних інтерпретаціях;

концепція «характерології» мов у представників Празького лінгвістичного гуртка (Ст. Матезіус, Ст. Скалічка, та ін);

об'єкт, предмет, методи типологічного мовознавства;

перші наукові типологічні класифікації мов Ф. фон Шлегеля й А. фон Шлегеля;

розвиток типологічної класифікації мов в працях В. фон Гумбольдта, Е. Сепіра та ін.;

квантитативна типологія Дж. Грінберга;

соціолінгвістична / функціональна типологія мов (У. Стюарт, Ч. Фергюсон, М.М.

Гухман, К.Б. Нікольський, Ю.Д. Дешерієв, Р.В. Степанов);

співвідношення лінгвістичної типології та лінгвістики універсалій;

методологічна основа генетичного, ареального та типологічного дослідження мов.

Мова викладання: українська.

Місце у структурно-логічній схемі: ДВА.3.03.05 читається у четвертому семестрі.

Термін вивчення: дисципліна вивчається на 2 році навчання за освітньо-науковим рівнем «доктор філософії» в обсязі 90 годин, у тому числі 30 годин аудиторних занять (20 год. – лекційні заняття, 10 год. – практичні заняття), 60 годин самостійної роботи.

Анотація навчальної дисципліни

«Нові аспекти вивчення граматичних категорій у славістиці»

Анотація. Дисципліна «Нові аспекти вивчення граматичних категорій у славістиці» належить до переліку дисциплін вільного вибору аспіранта зі спеціальності «Філологія». Вона поглиблює базові теоретичні знання аспірантів про граматичну будову слов'янських мов, допомагає визначити внутрішній механізм мови, що не тільки керує зв'язками між планом вираження і планом змісту, але й визначає взаємозв'язки та взаємозалежності всередині кожного з них. Ця дисципліна допомагає усвідомити, що граматичний лад мови становить собою винятково складне явище, її вивчення сприяє розв'язанню проблем його системно-структурної організації, пов'язаних з цілим комплексом питань та підходів. Особлива увага приділяється розширенню уявлення аспірантів про граматичну категорію як одну з мовних категорій найвищого ступеня абстракції, що трактується як система взаємопротиставлених рядів граматичних форм слова, об'єднаних однорідними значеннями і засвідчує системний характер мови, всю її потенційну і результативну спрямованість.

Кількість кредитів: 3

Викладач: Валюх Зоя Орестівна, д.філол.н., професор, завідувач кафедри української філології та славістики факультету слов'янської філології.

Мета навчальної дисципліни: дати знання про сучасні підходи до вивчення граматичних категорій у славістиці, установити концептуальні принципи аналізу граматичних одиниць з позицій адресата й мовця та вивчити особливості їхньої семантичної мотивованості.

Попередні вимоги:

Аспірант повинен знати: типи граматичних категорій, що відображають позамовну дійсність і різняться особливостями її формального вираження; специфічні ознаки граматичних категорій, а саме їхню полірівневу формальну репрезентацію і характеристикацію на кожному з ярусів мовної системи; питання, пов'язані з генезисом граматичних категорій, і їхню типологію в мовах різної морфологічної структури; функції граматичних категорій.

Аспірант повинен вміти: демонструвати знання про еволюцію та сучасний стан граматичної теорії в сучасній славістиці в ракурсі загальних принципів та новітніх підходів; демонструвати знання про роль провідних вітчизняних і зарубіжних дослідників у галузі граматичних досліджень та зміст основних мовознавчих підходів до встановлення концептуальних принципів аналізу граматичних одиниць; адекватно оцінювати вивчення системи та структури граматичних категорій у славістиці й визначати чинники, що зумовлюють кількість і параметри граматичних категорій, специфіку їхнього вираження; науково обґрунтовано застосовувати базові знання про функціонально-семантичні граматичні категорії у власних дослідженнях та критично оцінювати їх витлумачення і використання в науковій літературі.

Змістові модулі:

системність категорійних відношень у структурі мови;

ієрархія іменних категорій;

формально-граматична і семантична корелятивність / некорелятивність дієслівних категорій;

особливості міжрівневої граматичної категорії дієслів;

морфологічні категорії в системі предикатності і предикативності речення.

Мова викладання: українська.

Місце у структурно-логічній схемі: ДВА.3.03.06 читається у четвертому семестрі.

Термін вивчення: дисципліна вивчається на 2 році навчання за освітньо-науковим рівнем «доктор філософії» в обсязі 90 годин, у тому числі 30 годин аудиторних занять (20 год. – лекційні заняття, 10 год. – практичні заняття), 60 годин самостійної роботи.

Анотація навчальної дисципліни «Видова і жанрова специфіка перекладу художніх творів»

Анотація. Дисципліна «Видова і жанрова специфіка перекладу художніх творів» належить до переліку дисциплін вільного вибору аспіранта зі спеціальності «Філологія». Вона забезпечує особистісний і професійний розвиток аспіранта та спрямована на формування ефективного науковця, дослідника складних проблем теорії, практики та методології перекладу художніх творів, зокрема, його видових і жанрових параметрів, які вимагають глибокого розуміння не лише мовних явищ у конкретній парі мов, не лише розуміння алгоритмів перевираження мовою перекладу усієї повноти смислів, закладених у твір автором через творче використання мовного потенціалу, що й робить даний твір унікальним, а відтак і надзвичайно складним для художнього трансферу в інше середовище, не лише тих історичних, соціальних та культурних аспектів, які в комплексі утворюють художню картину світу першотвору і нерідко опираються перекладу, а й осмислення таких явищ поезики, які потребують від перекладача глибини філологічної ерудиції, а від перекладознавця проникнення в змістовно-формальну структуру на всіх її рівнях, щоб доказово оцінити вірність обрання перекладацьких стратегій і тактик у створенні рівноцінного оригіналові художнього тексту.

Кількість кредитів: 3

Викладач: Некряч Тетяна Євгенівна, доцент, кандидат філологічних наук, доцент кафедри теорії та практики перекладу з англійської мови Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Мета навчальної дисципліни: Ознайомити аспірантів з визначальними рисами основних літературних видів і жанрів художньої літератури – прози, драми, поезії – як передумови адекватного оцінювання перекладацьких рішень на шляху створення засобами іншої мови художнього тексту, естетико-емоційний вплив якого на читача перекладу дорівнює впливу першотвору на співвітчизників автора; навчити досліджувати тексти різних жанрів з залученням усього арсеналу перекладацьких стратегій і тактик.

Попередні вимоги:

Аспірант повинен знати: основні положення теорії перекладу, базові стратегії й тактики перекладу текстів різних жанрів, ключові визначальні риси прозових, драматичних та поетичних творів, які обумовлюють їх неповторність і потребують точного відтворення у перекладі.

Аспірант повинен вміти: розпізнавати і аналізувати літературні і мовно-стилістичні особливості конкретного художнього твору на мікрорівні та на макрорівні; окреслювати і систематизувати найпроблемніші для передачі іншою мовою рис, відповідальних за жанрову специфіку тексту; орієнтуватися у всіх мовних тонкощах мови оригіналу; продуктивно володіти усіма функціонально-стилістичними реєстрами рідної мови; розпізнавати перекладацькі тактики, ужиті фаховими перекладачами та ефективно застосовувати їх у власній практиці для обґрунтованої оцінки якості перекладів; активно користуватися усіма наявними словниками та енциклопедіями; володіти прийомами наукової полеміки; .

Змістовні модулі:

Види і жанри художньої літератури в перекладацькій перспективі.
Специфіка перекладу прозових творів: в пошуках «динамічної еквівалентності».
Специфіка перекладу драматичних творів: переклад для сцени і переклад літературний.

Специфіка перекладу поетичних творів: форма і зміст.

Мова викладання: українська.

Місце у структурно-логічній схемі: ДВА.3.03.07 читається у четвертому семестрі.

Термін вивчення: дисципліна вивчається на 2 році навчання за освітньо-науковим рівнем «доктор філософії» в обсязі 90 годин, у тому числі 90 годин аудиторних занять (20 год. – лекційні заняття, 10 год. – практичні заняття), 60 годин самостійної роботи.

Анотація навчальної дисципліни «Література в колі мистецтв»

Анотація. Дисципліна «Література в колі мистецтв» належить до переліку дисциплін вільного вибору аспіранта зі спеціальності «Філологія». Вона передбачає ознайомлення аспіранта з особливостями взаємодії кодів різних мистецтв у літературному творі зокрема та у мультимедійному просторі культури загалом. На матеріалі знакових текстів української (Т. Шевченко, М. Зеров, Б.-І. Антонич, О. Довженко, Л. Костенко та ін.) та світової (В. Гюго, О. де Бальзак, Т. Готье, А. Конан Дойл, П. Верлен, П. Клодель, Т. С. Еліот, А. Камю та ін.) літератур пропонується проаналізувати явище синтезу літератури з живописом, музикою, архітектурою, танцем, фотографією, кінематографом та телебаченням. Комплекс запропонованих занять передбачає зв'язок курсу з суміжними гуманітарними дисциплінами та спрямований на всебічну професійну підготовку аспіранта-філолога.

Кількість кредитів: 3

Викладач: Біляшевич Тетяна Миколаївна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри теорії та історії світової літератури імені професора В. І. Фесенко.

Мета навчальної дисципліни: дати сучасні знання для аналізу особливостей взаємодії різних мистецтв у літературознавчому творі зокрема та у просторі культури загалом, що сприятиме всебічному особистому та професійному розвитку майбутнього викладача-філолога.

Попередні вимоги:

Аспірант повинен знати: основи теорії літератури, історії світової літератури, компаративістики та базовий літературознавчий термінологічний апарат.

Аспірант повинен вміти: володіти базовим теоретико-методологічним інструментарієм для літературознавчого аналізу художнього тексту на різних рівнях.

Змістові модулі:

література в системі мистецтв;

література і живопис;

література і музика;

література та архітектура;

література і танець;

література і фотографія;

література і кінематограф (телебачення).

Мова викладання: українська.

Місце у структурно-логічній схемі: ДВА.3.03.08 читається у четвертому семестрі.

Термін вивчення: дисципліна вивчається на 2 році навчання за освітньо-науковим рівнем «доктор філософії» в обсязі 90 годин, у тому числі 30 годин аудиторних занять (20 год. – лекційні заняття, 10 год. – практичні заняття), 60 годин самостійної роботи.

Анотація навчальної дисципліни «Феміністичні літературознавчі студії»

Анотація. Дисципліна «Феміністичні літературознавчі студії» належить до переліку дисциплін вільного вибору аспіранта зі спеціальності «Філологія». Дисципліна забезпечує необхідну філологічну підготовку аспіранта та спрямована на формування високопрофесійного викладача вищої школи, який володіє необхідними компетенціями з аналізу тексту із залученням сучасних літературознавчих методологій, зокрема, з використанням комплексного підходу до художньої літератури, охоплюючи широку теоретико-методологічну базу феміністичних та гендерних студій, психоаналітичного підходу, деконструктивістської методології Ж. Дерріда, ідеологічної критики Р. Барта та М. Фуко, наратологічного підходу при встановленні ключових моделей наративізації антропологічного досвіду, елементів культурної й літературної антропології, структуралістського методу, елементів «пильного читання» (*close reading*), дискурсивної критики, філософії та культурології тощо. Вивчення, проведення та пояснення аналізу художнього тексту формують здатність аспіранта до передачі необхідних компетентностей студенту.

Кількість кредитів: 3

Викладач: Кирилова Таміла Анатоліївна, кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри теорії та історії світової літератури ім. В. І. Фесенко.

Мета навчальної дисципліни: дати сучасні знання та сформувати компетентності комплексного аналізу художнього тексту, поглибити знання історії літератури, філософські культурологічні знання.

Попередні вимоги:

Аспірант повинен знати: основоположні історико-літературні поняття і знання, а також провідні базові терміни та провідні ідеї теорії літератури та літературознавства, формування критичного мислення, роботу з текстами з метою пошуку необхідної інформації та проведення аналізу із залученням літературознавчих методологій і теоретико-літературних знань, аналітичний розгляд художніх текстів.

Аспірант повинен вміти: використовувати творчо-аналітичний підхід до текстів художньої літератури, поєднання провідних літературознавчих методологій, розробка доповіді та проведення дискусії в аудиторії.

Змістовні модулі:

фемінізація культури ХХ ст. - повернення жінки в культуру

феміністичний дискурс

гендерні студії

жіноча література та авторство в контексті Великого канону (амбівалентність культурної позиції)

поняття жіночих суб'єктивності та ідентичності

жіноче письмо.

формально-змістовні художні показники текстів, написаних жінками (жанр, стиль, поетика, нарація)

основні терміни курсу (словник з гендерної тематики до книжки Джудіт Батлер "Гендерний клопіт")

Мова викладання: українська.

Місце у структурно-логічній схемі: ДВА.3.03.09 дисципліна читається у четвертому семестрі.

Термін вивчення: дисципліна вивчається на 2 році навчання за освітньо-науковим рівнем «доктор філософії» в обсязі 90 годин, у тому числі 30 годин аудиторних занять (20 год. – лекційні заняття, 10 год. – практичні заняття), 60 годин самостійної роботи.

Анотація навчальної дисципліни «Когнітивна поетика: спектр досліджень»

Анотація. Дисципліна «Когнітивна поетика: спектр досліджень» належить до переліку дисциплін вільного вибору аспіранта зі спеціальності «Філологія». Вона забезпечує професійний розвиток аспірантів у новітній сфері когнітивної науки і спрямована на формування їх наукової обізнаності у міждисциплінарній галузі філологічних досліджень на перетині лінгвопоетики, концептології, когнітивної стилістики та мультимодальних студій. У межах цього курсу аспіранти отримують знання стосовно історіографії поетики, ключових персоналій та шкіл вітчизняної і зарубіжної лінгвопоетики в цілому та когнітивної поетики, зокрема, базових положень останньої, основних напрямів розбудови когнітивної поетики. Курс передбачає опанування вмінням проведення комплексного когнітивно-поетологічного аналізу художнього тексту із застосуванням різноманітних технік і методик у їх сполученні з традиційними методиками лінгвостилістичного і наративно-семіотичного аналізів.

Кількість кредитів: 3

Викладач: Воробйова Ольга Петрівна, д.філол.н., професор, завідувач кафедри англійської філології і філософії мови імені професора О.М. Мороховського.

Мета навчальної дисципліни: дати сучасні знання про когнітивну природу художнього тексту та базових стилістичних явищ, етапи розвитку лінгвопоетики, витоки та напрями розбудови когнітивної поетики, поглибити та розвинути вміння і навички когнітивно-поетологічного аналізу художніх текстів, що сприятиме осучасненню та підвищенню рівня професійної та наукової комунікації у аспірантів як викладачів вищої школи.

Попередні вимоги:

Аспірант повинен знати: основні поняття і базові положення лінгвостилістики, інтерпретації тексту та когнітивної лінгвістики, критерії ідентифікації функціонально значущих елементів художнього тексту.

Аспірант повинен вміти: застосовувати методики лінгвостилістичного аналізу художнього тексту на різних рівнях та етапах його інтерпретації і володіти базовими техніками лінгвокогнітивного аналізу.

Змістові модулі:

когнітивна поетика: витоки, базові положення і напрями досліджень;
концепти і концептуальні структури крізь призму когнітивної поетики;
концептуальна тропейка: шляхи реконструкції, типологія і художні трансформації;
ментальні простори в художній семантиці, концептуальна інтеграція;
техніки когнітивно-поетологічного аналізу тексту;
можливі світи в художній семантиці;
іконічність художнього тексту в контексті емоційного резонансу;
техніки емотивно-іконічного аналізу тексту;
мультимодальність у когнітивних дослідженнях художнього тексту;
когнітивні студії художнього символізму.

Мова викладання: українська.

Місце у структурно-логічній схемі: ДВА.4.04.01 читається у п'ятому семестрі.

Термін вивчення: дисципліна вивчається на 3 році навчання за освітньо-науковим рівнем «доктор філософії» в обсязі 90 годин, у тому числі 30 годин аудиторних занять (20 год. – лекційні заняття, 10 год. – практичні заняття), 60 годин самостійної роботи.

Анотація навчальної дисципліни «Когнітивна дискурсологія: здобутки і перспективи»

Анотація. Дисципліна «Когнітивна дискурсологія: здобутки і перспективи» належить до переліку дисциплін вільного вибору аспіранта зі спеціальності «Філологія». Вона

забезпечує слухачів знаннями про етапи розвитку дискурсології, когнітивно-дискурсивної парадигми та когнітивної риторики; про роль провідних вітчизняних і зарубіжних дослідників у галузі когнітивної дискурсології та її когнітивно-риторичного відгалуження; знайомить з основними когнітивно-дискурсивними і когнітивно-риторичними методиками аналізу висловлень і текстів різних жанрів, готує до розробки власних методик аналізу.

Кількість кредитів: 3

Викладач: Потапенко Сергій Іванович, д.філол.н., професор, професор кафедри англійської філології і філософії мови імені професора О.М. Мороховського

Мета навчальної дисципліни: забезпечити аспірантів когнітивно-дискурсивними методиками, які виявляють будову текстів різних жанрів в аспекті впливу на аудиторію.

Аспірант повинен знати: етапи розвитку дискурсології, когнітивно-дискурсивної парадигми та когнітивної риторики у руслі розвитку лінгвістики у глобальному контексті.

Аспірант повинен вміти: здійснювати когнітивно-дискурсивний аналіз текстів різних жанрів з урахуванням їх впливу на аудиторію й розробляти власні методики.

Змістовні модулі:

поняття когнітивної дискурсології і когнітивної риторики;

методики когнітивно-дискурсивного аналізу;

когнітивно-дискурсивний аналіз публічного тексту;

когнітивно-дискурсивний аналіз медійного тексту;

когнітивно-дискурсивний аналіз ділових і наукових текстів;

принципи створення власних методик когнітивно-дискурсивного аналізу.

Мова викладання: українська.

Місце у структурно-логічній схемі: ДВА.4.04.02 читається у п'ятому семестрі.

Термін вивчення: дисципліна вивчається на 3 році навчання за освітньо-науковим рівнем «доктор філософії» в обсязі 90 годин, у тому числі 30 годин аудиторних занять (20 год. – лекційні заняття, 10 год. – практичні заняття), 60 годин самостійної роботи

Анотація навчальної дисципліни «Невербальна семіотика»

Анотація. Дисципліна «Невербальна семіотика» належить до переліку дисциплін вільного вибору аспіранта зі спеціальності «Філологія». Вона забезпечує професійний розвиток аспірантів у галузі іноземної філології і спрямована на формування їх наукової обізнаності стосовно історії становлення і розвитку невербальних студій, ключових персоналій та шкіл вітчизняної та зарубіжної невербалістики, змісту та еволюції досліджень базових комунікативних невербальних явищ, а також передбачає поглиблення вмінь комунікативно-прагматичного і номінативно-семіотичного аналізу художніх і нехудожніх дискурсів. Курс передбачає збалансований виклад традиційних і новітніх підходів у невербалістиці, шляхів вивчення невербальних компонентів комунікації, таких як жести, міміка, голос, відстань тощо, а також аналіз номінативних засобів на їх позначення в загальному семіотичному просторі дискурсу.

Кількість кредитів: 3

Викладач: Сержакова Ірина Іванівна, д.філол.н., професор, проректор з навчально-виховної роботи і міжнародних зв'язків, професор кафедри германської і фіно-угорської філології.

Мета навчальної дисципліни: дати сучасні поглиблені знання про сутність невербальних знаків комунікації, етапи розвитку невербальної семіотики в загальнофілологічному і загальнонауковому контекстах, удосконалити вміння та навички комунікативно-прагматичного аналізу й інтерпретації номінацій невербаліки, що сприятиме розбудові потенціалу ефективної професійної та наукової комунікації у аспірантів як викладачів вищої школи.

Попередні вимоги:

Аспірант повинен знати: основні поняття комунікативної лінгвістики і семіотики, основні розділи теоретичної граматики (функції мови, прагматика мовлення, аналіз дискурсу, невербальні компоненти комунікації) та основні поняття (вербальні / невербальні знаки, мовленнєвий акт, комунікативний намір, стратегії і тактики,

дискурсивна поведінка), що висвітлюють діяльнісний аспект комунікативної взаємодії мовців.

Аспірант повинен вміти: застосовувати методики комунікативно-прагматичного аналізу до різних типів і видів усного і писемного дискурсу.

Змістові модулі:

еволюція невербальних досліджень, школи невербальних студій та ключові персоналії;

базові поняття невербальної семіотики, основні теорії, поняття соматикону; ключові проблеми в галузі невербальної семіотики та визначення шляхів їх мовознавчого вирішення;

категорії невербальних знаків і процеси невербального семіозису в дискурсі;

первинний і вторинний семіозис в дискурсивних практиках;

невербальні знаки дискурсу в комунікативному, когнітивно-дискурсивному і крос-культурному висвітленні;

номінативно-семіотичний аспект вивчення соматикону художніх і нехудожніх дискурсивних практиках.

Мова викладання: українська.

Місце у структурно-логічній схемі: ДВА.4.04.03 читається у п'ятому семестрі.

Термін вивчення: дисципліна вивчається на 2 році навчання за освітньо-науковим рівнем «доктор філософії» в обсязі 90 годин, у тому числі 30 годин аудиторних занять (20 год. – лекційні заняття, 10 год. – практичні заняття), 60 годин самостійної роботи.

Анотація навчальної дисципліни «Теоретична і експериментальна фонетика англійської мови: методи досліджень у галузі»

Анотація навчальної дисципліни «Текстотворення у розмаїтті жанрів: когнітивний і лінгвопрагматичний аспекти»

Анотація навчальної дисципліни «Сучасні наратологічні студії у романістиці»

Анотація навчальної дисципліни «Теоретична фонетика і фонологія німецької мови: методи досліджень у галузі»

Анотація. Дисципліна «Теоретична фонетика і фонологія німецької мови: методи дослідження в галузі» належить до переліку дисциплін вільного вибору аспіранта зі спеціальності «Філологія». Мета курсу полягає в розкритті та описі фонетичних характеристик звукового складу, супрасегментних одиниць, інтонації та фоностилістики сучасної німецької мови, наданні інформації про новітні теорії, студії та наукові розвідки з теоретичної фонетики і фонології. Курс спрямовано на висвітлення даних лінгвістичної фонетики і обмежується тією інформацією, яка може зацікавити аспірантів з точки зору теоретичного володіння предметом та практичного використання набутих знань під час інтерпретації будь-яких явищ, які реалізуються у підготовленому та спонтанному мовленні. Транскрипція орієнтована на позначки Міжнародної фонетичної асоціації (МФА).

Усі лекції будуються за свідомо структурованим планом. Кожна тема починається з рубрики «Ключові проблеми для обговорення та дискусії», що водночас є питаннями до семінарських занять. Матеріал лекцій системно висвітлює необхідні для аспірантів відомості про сучасний стан німецької вимовної норми та особливості її еволюції, про різні підходи до визначення поняття «фонема» з позицій провідних фонологічних шкіл, про фонометричні теорії складу, започатковані і розвинені

західними науковцями, про нові правила правопису, прийняті в Німеччині з 2006 року, про модифікаційні процеси, словесний наголос і проблеми інтонації в усному мовленні.

Ступінь володіння зазначеними на лекціях проблемами перевіряється на семінарських заняттях, до яких аспіранти не лише виконують вправи з рубрики «Завдання і вправи» з підручника О. Steriopolo “Grundzüge der theoretischen Phonetik des Deutschen“, але й перевіряють свої здібності самостійно сприймати і розуміти отриману з додатково прочитаної літератури інформацію, про що йдеться в третій частині завдань «Завдання і питання для самостійного контролю».

Кількість кредитів: 3

Викладач: Стеріополо Олена Іванівна, д.філ.н., професор, завідувач кафедри германської і фіно-угорської філології

Мета навчальної дисципліни: систематизація та поглиблення знань студентів у галузі фонемного складу мови, чергування звуків, складоутворення, словесного та фразового наголосу, мелодики німецької мови, а також зіставлення усіх звукових явищ із фонетичною системою рідної мови.

Попередні вимоги:

Аспірант повинен знати: етапи розвитку фонетики і фонології, історію появи і розвитку поняття "фонема", усі лінгвістичні школи і розрізнення суті їх учень, теорію оптимальності, сучасну структуру складу і їх розрізнення за початком і кінцем, модифікаційні процеси, компоненти інтонації, основи фізики, а саме, акустичну теорію мовлення.

Аспірант повинен вміти: творчо використовувати у навчальній, дослідницькій та викладацькій діяльності знання щодо артикуляторних і акустичних параметрів мовлення, грамотно проводити лінгвістичну інтерпретацію отриманим даним.

Змістові модулі:

1. Фонетика як наука. Співвідношення фонетики з мовознавством, її зв'язок з лінгвістичними науками – лексикологією, граматикою, стилістикою, і суміжними науками – акустикою, фізіологією, психологією. Теоретичне значення фонетики та її прикладне застосування.

Експериментально-фонетичні методи дослідження мовлення:

- метод прямого спостереження / кінестетичного, слухового, візуального;
- фізіологічний і акустичний методи;
- семантичний і дистрибутивний методи фонологічного аналізу.

2. Поняття літературної вимови і орфоепічної норми. Національні і регіональні варіанти вимови. Мова, мовлення, система, норма. Норма і рівень мовленнєвої культури. Функціонально-стилістичні відмінності німецької вимови. Соціальні і географічні варіанти німецької вимови.

3. Теорія та історія появи терміну «фонема». Визначення поняття фонем. Система фонем сучасної німецької мови. Фонема та її алофони. Голосні та їх диференційні ознаки. Функції якості і кількості. Надлишковість протиставлень німецьких голосних за тривалістю. Сильна та слабка позиції. Кореляції. Дистрибуція. Фонологічний аналіз німецьких приголосних. Московська і Ленінградська фонологічні школи.

4. Голосні та приголосні сучасної німецької мови. Класифікація німецьких голосних за диференційними ознаками. Голосні [A:], [E:], [≡], [ʊ]. Напівголосні. Німецькі дифтонги: висхідні, низхідні. Фонетичні дифтонги і трифтонги. Твердий приступ голосних. Класифікація приголосних та їх диференційні ознаки. Сильна позиція приголосних. Африкати. Фонема /r/ та її алофони. Приголосні [h], [X], [Ξ]. Складові приголосні. Придихові [p], [t], [k]. Порівняльні характеристики голосних та приголосних в німецькій, українській та російській мовах.

5. Позичійно-комбінаторні зміни звуків у підготовленому та спонтанному мовленні. Чинники модифікаційних процесів у мовленні. Позичійно-комбінаторні алофони фонем. Вплив наголосу. Редукція та її типи і ступені. Вплив оточення на комбінаторні варіанти фонем в межах складу, слова, фонетичного слова (ритмогрупи). Асиміляція, її типи та ступінь вияву. Акомодация, дисиміляція, гемінація. Закон кінця складу, чергування (живі і історичні), елізія, епентеза (вставка).

6. Словесний наголос. Поняття словесного наголосу, його види (силовий чи динамічний, музикальний, кількісний, якісний) і його ступені (головний, другорядний, ритмічний, нульовий). Акцентні структури слів в німецькій мові. Наголос у простих, похідних та складних словах. Правила визначення місця наголосу в німецькій мові. Функції словесного наголосу: організуюча, конститутивна, демаркативна, диференційна.

7. Склад. Визначення поняття складу. Найважливіші теорії складу: експіраторна, теорія мускульної напруги, теорія сонорності (звучності). Фонотактика: типи складів за їх початком (онсет), та кінцем (кода). Ядро складу. Метрична структура складу. Принципи складоподілу, морфологічний та фонетичний складоподіл. Правила складопод

8. Інтонация. Компоненти інтонації: мелодика, фразовий наголос та його ступені, інтенсивність, паузація, темп, ритм, тембр. Інонаційні моделі. Функції фразового наголосу та його ступені. Правила встановлення фразових акцентів. Типи пауз та їх функції. Тема-рематичний поділ тексту. Роль інтонації в диференціації усних текстів.

9. Фоностилістика. Фоностилістичний аспект усного мовлення. Вторинна артикуляція. Сандхі (поєднання на межі слів). Стилістично вмотивована модифікація звуків у підготовленому і спонтанному мовленні. Стилістично забарвлені компоненти інтонації. Функціональні і фонетичні стилі в німецькій мові. Ритм та його роль у фоностилістиці.

10. Мова, мовлення, текст. Фонетичні характеристики тексту. Функції тексту. Сучасний аналіз усного мовлення. Комунікативно-прагматичні категорії тексту.

11. Експериментально-фонетичні методи дослідження усного мовлення: соматичні, електроакустичні. Особлива роль слухового аналізу усного мовлення. Сонограма, її роль та значення для лінгвіста-експериментатора. Типи сонограм. Значення спектральних частот F1 - F2

Розпізнавання і характеристика F1 - F2 голосних

Розпізнавання і характеристика підсилення глухих приголосних.

Інтонограма та її характеристики.

Мова викладання: українська.

Місце у структурно-логічній схемі: ДВА.4.04.07 читається у п'ятому семестрі

Термін вивчення: дисципліна вивчається на 3 році навчання за освітньо-науковим рівнем «доктор філософії» в обсязі 90 годин, у тому числі 30 годин аудиторних занять (20 год. – лекційні заняття, 10 год. – практичні заняття), 60 годин самостійної роботи.

Анотація навчальної дисципліни «Лексична семантика германських мов у синхронії і діяхронії»

Анотація. Дисципліна «Лексична семантика германських мов у синхронії і діяхронії» належить до переліку дисциплін вільного вибору аспіранта. зі спеціальності «Філологія» і має об'єктом свого вивчення етіологічні властивості фразеологічного складу сучасних германських мов. Велика увага в курсі приділяється розкриттю закономірностей розвитку лексичної системи сучасних германських мов, зумовлених лінгвальними і екстралінгвальними чинниками.

Кількість кредитів: 3

Викладач: Гамзюк Микола Васильович, д. філол. н. професор, завідувач кафедри німецької філології факультету германської філології.

Мета навчальної дисципліни: на основі поглибленого і всебічного вивчення конкретних фактів встановити загальну характеристику сучасного стану лексичного складу германських мов, його особливості, структурні моделі лексичних одиниць, продуктивні типи і засоби словотвору в германських мовах, системний характер лексичних змін..

Попередні вимоги:

Аспірант повинен знати: закономірності і тенденції розвитку лексико-семантичної і фразеологічної систем певної сучасної германської мови, обумовлені лінгвальними і екстралінгвальними причинами; основні методи дослідження лексичного складу мови, висвітлені в монографіях, періодичних виданнях і дисертаціях останнього часу; загальну характеристику сучасного стану лексичного складу німецької мови, його особливості, структурні моделі лексичних одиниць, продуктивні типи і засоби словотвору в сучасних германських мовах, системний характер семантичних змін і закономірності, що зумовлюють її своєрідність.

Аспірант повинен вміти: робити самостійні висновки зі спостережень над фактичним мовним матеріалом; аналізувати конкретний мовний матеріал і пояснити найбільш важливі і типові явища в семантиці лексичних одиниць сучасної германської мови; реферувати наукову літературу, проводити лексичний аналіз тексту; аналізувати різні типи словників (тлумачний, синонімічний, етимологічний тощо).

Змістові модулі:

Лексика германських мов за походженням.

Власне германська лексика.

Словотвірні моделі. Продуктивні, малопродуктивні, непродуктивні словотвірні моделі.

Лексичні запозичення з інших мов.

Загальновживані слова.

Професійна, діалектна, розмовна лексика. Терміни.

Застарілі й нові слова.

Активна і пасивна лексика

Мова викладання: українська.

Місце у структурно-логічній схемі: ДВА.4.04.08 читається у п'ятому семестрі.

Термін вивчення: дисципліна вивчається на 3 році навчання за освітньо-науковим рівнем «доктор філософії» в обсязі 90 годин, у тому числі 30 годин аудиторних занять (20 год. – лекційні заняття, 10 год. – практичні заняття), 60 годин самостійної роботи.

Анотація навчальної дисципліни «Тенденції розвитку фразеологічної системи в германських мовах»

Анотація. Дисципліна «Тенденції розвитку фразеологічної системи в германських мовах» належить до переліку дисциплін вільного вибору аспіранта. зі спеціальності «Філологія» і має об'єктом свого вивчення етіологічні властивості фразеологічного складу сучасних германських мов. Велика увага в курсі приділяється розкриттю закономірностей розвитку фразеологічної системи сучасних германських мов, провідних тенденцій фразеологічної емотивності, зумовлених лінгвальними і екстралінгвальними чинниками.

Кількість кредитів: 3

Викладач: Гамзюк Микола Васильович, д. філол. н. професор, завідувач кафедри німецької філології факультету германської філології.

Мета навчальної дисципліни: на основі поглибленого і всебічного вивчення конкретних фактів встановити загальну характеристику сучасного стану фразеологічного складу германських мов, його особливості, структурні моделі фразеологізмів, продуктивні типи і засоби емотивного фразотвору в сучасних германських мовах, системний характер фразеології і закономірності, що зумовлюють її своєрідність.

Попередні вимоги:

Аспірант повинен знати: закономірності і тенденції розвитку лексико-семантичної і фразеологічної систем сучасної германської мови, обумовлені лінгвальними і екстралінгвальними причинами; основні методи дослідження фразеологічного складу мови, висвітлені в монографіях, періодичних виданнях і дисертаціях останнього часу; загальну характеристику сучасного стану фразеологічного складу германських мов, його особливості, структурні моделі фразеологічних одиниць, продуктивні типи і засоби фразотвору в сучасних германських мовах, системний характер емотивності і закономірності, що обумовлюють її своєрідність на основі поглибленого і усебічного вивчення мовних фактів.

Аспірант повинен вміти: робити самостійні висновки зі спостережень над фактичним мовним матеріалом; аналізувати конкретний мовний матеріал і пояснити найбільш важливі і типові явища в семантиці фразеологічних одиниць сучасної германської мови; реферувати наукову літературу, проводити фразеологічний аналіз тексту; аналізувати різні типи словників (тлумачний, синонімічний, фразеологічний тощо).

Змістові модулі:

Фразеологічні одиниці і мова (основні проблеми та аспекти вивчення).

Фразеологічні одиниці та мовна картина світу.

Фразеологічні одиниці та оцінка.

Фразеологічне значення. Емотивні смисли в семній структурі фразеологічних одиниць.

Місце емотивного компонента в семантичній структурі фразеологізму.

Мова викладання: українська.

Місце у структурно-логічній схемі: ДВА.4.04.09 читається у п'ятому семестрі.

Термін вивчення: дисципліна вивчається на 3 році навчання за освітньо-науковим рівнем «доктор філософії» в обсязі 90 годин, у тому числі 30 годин аудиторних занять (20 год. – лекційні заняття, 10 год. – практичні заняття), 60 годин самостійної роботи.

Анотація навчальної дисципліни «Сучасні синтаксичні теорії в германському мовознавстві»

Анотація. Дисципліна «Сучасні синтаксичні теорії в германському мовознавстві» належить до переліку дисциплін вільного вибору аспіранта зі спеціальності «Філологія». Вона забезпечує особистісний і професійний розвиток аспіранта та спрямована на формування ефективного дослідника і викладача вищої школи, здатного до передачі знань із сучасних граматичних студій, а також здатного самостійно проводити аналіз синтаксичних явищ за допомогою методів і прийомів відомих граматичних теорій. У центрі уваги курсу знаходяться наукові доробки вітчизняних і зарубіжних граматистів, пов'язані з дослідженням природи граматичних одиниць у синхронії і діахронії. Особлива увага приділяється аналізу функціональній, генеративній і когнітивній граматиці.

Кількість кредитів: 3

Викладач: Долгополова Лілія Анатоліївна, д. філол. н., професор, завідувач кафедри німецької філології та перекладу і прикладної лінгвістики

Мета навчальної дисципліни: дати сучасні знання про сутність сучасних досліджень граматичної побудови мови, поглибити знання про методи і прийоми аналізу синтаксичних одиниць, механізмів граматичних змін.

Попередні вимоги:

Аспірант повинен знати: традиційну термінологічну номенклатуру граматики; традиційну інтерпретацію побудови простого і складного речення.

Аспірант повинен вміти: аналізувати синтаксичні одиниці; виокремлювати складові синтаксичних одиниць; встановлювати і визначати синтаксичні зв'язки і значення.

Змістові модулі:

поняття про синтаксичні одиниці у сучасних синтаксичних теоріях;

методи і прийоми граматики залежностей;

методи і прийоми граматики безпосередніх складників;

генеративна граMATика: етапи розвитку;

методи і прийоми теорії принципів і параметрів;

основні положення граматики конструкцій;

методи і прийоми функціональної граматики.

Мова викладання: українська.

Місце у структурно-логічній схемі: ДВА.4.04.10 читається у п'ятому семестрі.

Термін вивчення: дисципліна вивчається на 3 році навчання за освітньо-науковим рівнем «доктор філософії» в обсязі 90 годин, у тому числі 30 годин аудиторних занять (20 год. – лекційні заняття, 10 год. – практичні заняття), 60 годин самостійної роботи.

Анотація навчальної дисципліни «Функціонально-комунікативна граMATика російської мови: теорія і практика»

Анотація. Дисципліна «Функціонально-комунікативна граMATика російської мови: теорія і практика» належить до переліку дисциплін вільного вибору аспіранта зі спеціальності «Філологія». Вона забезпечує розширення і поглиблення як теоретичних знань аспіранта, так і формування практичних навичок застосування цих знань при вивченні функціональних і комунікативних особливостей мовного матеріалу. Синтезуються дані щодо функціональних властивостей різноманітних мовних одиниць, що виражають різноманітні смислові відношення. Особливу увагу приділено інтерпретації функціональних особливостей мовних засобів вираження смислових стосунків в концепції О.В. Бондарка, М.В. Всеволодової, Г.О. Золотової, І.І. Степанченка та ін.

Кількість кредитів: 3

Викладач: Синиця Ірина Анатоліївна, д.філол.н., ст.наук.сп., професор кафедри української філології та славістики

Мета навчальної дисципліни: дати сучасні знання про функціональні та комунікативні властивості російської мови, поглибити та розширити знання про можливості використання різноманітних мовних засобів для вираження різноманітних смислових відтінків та їх інтерпретацію представниками різних лінгвістичних шкіл.

Попередні вимоги:

Аспірант повинен знати: етапи еволюції, основні напрями та сучасний стан розвитку функціонально-комунікативної граматики російської мови, про роль провідних вітчизняних і зарубіжних дослідників та наукових шкіл у розбудові теоретичного підґрунтя функціонально-комунікативного опису російської мови, визначати їх місце у формуванні сучасних підходів функціоналізму.

Аспірант повинен вміти: науково обґрунтовано застосовувати базові функціонально-семантичні категорії у власних дослідженнях та критично оцінювати їх вживання у науковій літературі, аналізувати мовні явища різних рівнів з позицій функціонально-

комунікативного підходу.

Змістові модулі:

поняття про принципи традиційної та функціональної граматики;
розвиток функціонального напрямку в лінгвістичній школі О.В. Бондарка;
теорія функціонально-семантичного поля та її базові категорії;
структура функціонально-семантичного поля та системний характер організації;
принципи функціоналізму в комунікативній граматиці Г.О.Золотової та її учнів;
функціонально-комунікативна граматика М.В. Всеволодової та її послідовників;
функціоналізм як базовий принцип лінгвістики в інтерпретації І.І. Степанченка.

Мова викладання: російська.

Місце у структурно-логічній схемі: ДВА.4.04.11 читається у п'ятому семестрі.

Термін вивчення: дисципліна вивчається на 3 році навчання за освітньо-науковим рівнем «доктор філософії» в обсязі 90 годин, у тому числі 30 годин аудиторних занять (20 год. – лекційні заняття, 10 год. – практичні заняття), 60 годин самостійної роботи.

Анотація навчальної дисципліни «Ареальні студії східних мов»

Анотація. Дисципліна «Ареальні студії східних мов» належить до переліку дисциплін вільного вибору аспіранта зі спеціальності «Філологія». Вона забезпечує професійний розвиток аспіранта та спрямована на формування ефективного дослідника, здатного до планування та проведення наукового філологічного дослідження в галузі сходознавства. Аналізуються наукові філологічні концепції та результати досліджень у галузі ареальних студій. Особлива увага приділяється аналізу наукової філологічної термінології.

Кількість кредитів: 3

Викладач: Кшановський Олег Чеславович, докт. філол. наук, професор.

Мета навчальної дисципліни: дати сучасні знання про наукові концепції та результати досліджень у галузі ареальних студій.

Попередні вимоги:

Аспірант повинен знати: наукові теорії та наукові результати досліджень у галузі ареальних студій.

Аспірант повинен вміти: використовувати наукові теорії та наукові результатів у власних сходознавчих ареальних студіях.

Змістові модулі:

Проблематика близькосхідних ареальних студій;

Проблематика далекосхідних ареальних студій.

Мова викладання: українська.

Місце у структурно-логічній схемі: ДВА.4.04.12 читається у п'ятому семестрі.

Термін вивчення: дисципліна вивчається на 3 році навчання за освітньо-науковим рівнем «доктор філософії» в обсязі 92 годин, у тому числі 32 годин аудиторних занять (20 год. – лекційні заняття, 10 год. – практичні заняття, 2 години – консультація), 60 годин самостійної роботи.

Анотація навчальної дисципліни «Граматичні категорії у східних мовах»

Анотація. Дисципліна «Граматичні категорії у східних мовах» належить до переліку дисциплін вільного вибору аспіранта зі спеціальності «Філологія». Вона забезпечує професійний розвиток аспіранта та спрямована на формування ефективного дослідника, здатного до планування та проведення наукового філологічного дослідження в галузі сходознавства. Аналізуються граматичні категорії у східних мовах. Особлива увага приділяється аналізу наукової філологічної термінології.

Кількість кредитів: 3

Викладач: Кшановський Олег Чеславович, докт. філол. наук, професор.

Мета навчальної дисципліни: дати сучасні знання про результати досліджень лінгвістичних категорій у східних мовах.

Попередні вимоги:

Аспірант повинен знати: результати досліджень лінгвістичних категорій у східних мовах.

Аспірант повинен вміти: використовувати у власних студіях результати досліджень лінгвістичних категорій у східних мовах.

Змістовні модулі:

фонетичні категорії у східних мовах;

лексичні категорії у східних мовах;

морфологічні категорії у східних мовах;

синтаксичні категорії у східних мовах.

Мова викладання: українська.

Місце у структурно-логічній схемі: ДВА.4.04.13 читається у п'ятому семестрі.

Термін вивчення: дисципліна вивчається на 3 році навчання за освітньо-науковим рівнем «доктор філософії» в обсязі 92 годин, у тому числі 32 годин аудиторних занять (20 год. – лекційні заняття, 10 год. – практичні заняття, 2 години – консультація), 60 годин самостійної роботи.

Анотація навчальної дисципліни

«Характерологічна, функціональна та аспектна типологія»

Анотація. Дисципліна «Характерологічна, функціональна та аспектна типологія» належить до переліку дисциплін вільного вибору аспіранта зі спеціальності «Філологія». Вона забезпечує особистісний і професійний розвиток аспіранта та спрямована на формування професійного філолога та ефективного викладача вищої школи, здатного до проведення генетичного, ареального, типологічного та інших видів аналізу. Розглядаються різноманітні підходи до дискусійних проблем сучасної компаративістики. Особлива увага приділяється сучасним інтерпретаціям не розв'язаних раніше дискусійних питань порівняльно-історичного й типологічного мовознавства, що дає можливість визначення та вирішення в практичному і теоретичному аспектах ключових проблем цієї галузі філологічних досліджень.

Кількість кредитів: 3

Викладач: Денисова Світлана Павлівна, д.філол.н., професор, професор кафедри німецької філології та перекладу і прикладної лінгвістики.

Мета навчальної дисципліни: дати методологічне підґрунтя для інтерпретації в контексті оновлених лінгвістичних знань дискусійних проблем сучасної компаративістики на тлі подальшого розвитку порівняльно-історичної парадигми.

Попередні вимоги:

Аспірант повинен знати: методологічні засади та ключові проблеми сучасної лінгвістичної компаративістики та висувати гіпотези їх вирішення, провідні теоретичні положення українського та світового порівняльно-історичного та типологічного мовознавства щодо генеалогічних, типологічних та функціональних класифікацій мов та відповідні методи їх дослідження.

Аспірант повинен вміти: оперувати термінологічним апаратом сучасної лінгвістичної компаративістики в практичному і теоретичному аспектах для визначення та вирішення ключових проблем цієї галузі філологічних досліджень, проводити різноманітні види аналізу, необхідного для порівняльно-історичного та типологічного аналізу мов у контексті сучасних лінгвістичних, соціологічних, культурологічних, антропологічних, біологічних тощо знань.

Змістові модулі:

об'єкт, предмет, методи лінгвістичної компаративістики;
сучасні інтерпретації лінгвогенезу; принципи реконструкції прамовних станів;
діахронічна (еволюційна) типологія; спрямованість мовних змін; дрейф мови (Е. Сепір);
мови світу та мовні ареали;
холістична (цільносистемна) і аспектна типологія;
концепція «характерології» мов (Ст. Матезіус, Ст. Скалічка, та ін);
структурна типологія (М. Трубецької, Р. Якобсон, Дж. Грінберг, Дж. Никольс);
статична / динамічна типологія (А. О. Кібрік);
типологічні імплікації (Дж. Грінберг);
контенсивна типологія (Г. А. Клімов); семантичні та прагматичні пояснення (Т. Гівон, У. Фолі, Б. Комрі, Е. Кинэн, П. Хоппер, С. Томпсон, Дж. Байбі та ін);
соціолінгвістична / функціональна типологія мов (У. Стюарт, Ч. Фергюсон, М.М. Гухман, К.Б. Нікольський, Ю.Д. Дешерієв, Р.В. Степанов).

Мова викладання: українська.

Місце у структурно-логічній схемі: ДВА.4.04.14 читається у п'ятому семестрі.

Термін вивчення: дисципліна вивчається на 3 році навчання за освітньо-науковим рівнем «доктор філософії» в обсязі 90 годин, у тому числі 30 годин аудиторних занять (20 год. – лекційні заняття, 10 год. – практичні заняття), 90 годин самостійної роботи.

Анотація навчальної дисципліни «Корпусна лінгвістика та лексикографія»

Анотація. Дисципліна «Корпусна лінгвістика та лексикографія» належить до переліку дисциплін вільного вибору аспіранта зі спеціальності «Філологія». Вона забезпечує особистісний і професійний розвиток аспіранта та спрямована на формування ефективного прикладного лінгвіста, здатного до розв'язання практичних завдань у галузі автоматичного опрацювання тексту. Аналізуються підходи та інструментарій укладання корпусів текстів і на їх базі корпусних словників. Особлива увага приділяється аналізу підходів виконання лінгвістичних корпусних досліджень.

Кількість кредитів: 4

Викладач: Шведова М.О., доц.

Мета навчальної дисципліни: дати сучасні знання про корпуси текстів як джерело даних для укладання словників різних типів, поглибити знання в галузі автоматичного аналізу тексту й лексикографії.

Попередні вимоги:

Аспірант повинен знати: основи структурної лінгвістики, автоматичного аналізу текстів і комп'ютерної лексикографії, статистичні закономірності функціонування мовних одиниць в автентичному тексті, володіти культурою та етикою фахового спілкування й використання інформації, що отримується в інтернет мережі.

Аспірант повинен вміти: творчо використовувати у навчальній, дослідницькій та викладацькій діяльності знання щодо закономірностей функціонування мовних одиниць в автентичному тексті, працювати з корпус-менеджерами, оцінити адекватність отриманих статистичних і лінгвістичних даних, логічно і послідовно представити результати власного дослідження.

Змістові модулі:

організація корпусного дослідження в лінгвістиці;
корпусні дослідження різних рівнів мови;
планування корпусу;
модель анотування корпусних даних;
використання корпусів текстів у лексикографії;

типологія корпусних словників.

Мова викладання: українська.

Місце у структурно-логічній схемі: ДВА.4.04.15 читається у п'ятому семестрі.

Термін вивчення: дисципліна вивчається на 3 році навчання за освітньо-науковим рівнем «доктор філософії» в обсязі 90 годин, у тому числі 30 годин аудиторних занять (20 год. – лекційні заняття, 10 год. – практичні заняття), 60 годин самостійної роботи.

Анотація навчальної дисципліни «Системи статистичного аналізу лінгвістичних даних»

Анотація. Дисципліна «Системи статистичного аналізу лінгвістичних даних» належить до переліку дисциплін вільного вибору аспіранта зі спеціальності «Філологія». Вона забезпечує особистісний і професійний розвиток аспіранта та спрямована на формування ефективного фахівця, здатного оволодіти методологією використання систем статистичного аналізу лінгвістичних даних та фахівця, що вміє формувати данні і проводити аналіз закономірностей при проведенні лінгвістичних досліджень. Дисципліна передбачає активне використання сучасних інформаційно-комп'ютерних засобів обробки даних, таких як Microsoft Excel, Statistica, SPSS, “хмарні технології”, та інші програми спеціального призначення.

Кількість кредитів: 3.

Викладач: Бесклінська Олена Петрівна кандидат фізико-математичних наук, доцент кафедри методики викладання іноземних мов й інформаційно-комунікаційних технологій.

Мета навчальної дисципліни: полягає в ознайомленні аспірантів з основними поняттями та інструментами математичної статистики, з організацією статистичного експерименту; озброїти їх знаннями основних методів та прийомів статистичного аналізу мовного матеріалу; сформувати у них основи математичного мислення. Вивчення дисципліни передбачає використання технологій TextMining (це набір технологій і методів, призначених для добування інформації з текстів). Основна мета – дати аналітику можливість працювати з великими обсягами вихідних даних за рахунок автоматизації процесу видобутку потрібної інформації.

Попередні вимоги:

Аспірант повинен знати: основи теорії ймовірностей та математичної статистики, автоматичного аналізу текстів і статистичні закономірності функціонування мовних одиниць, понятійно-термінологічний апарат, володіти культурою та етикою фахового спілкування й використання інформації, що отримується в Інтернет мережі.

Аспірант повинен вміти: творчо використовувати дані досліджень у практичній діяльності, вибирати адекватні методи дослідження й застосовувати їх для вивчення лінгвістичних явищ, розробляти програму дослідження згідно з методологічними й методичними підходами, визначати гіпотезу, мету й завдання дослідження, здійснювати кількісну й якісну обробку результатів дослідження, аналізувати, систематизувати й узагальнювати результати вивчення лінгвістичних явищ.

Змістові модулі:

передумови організації статистичного дослідження;

огляд систем статистичного аналізу лінгвістичних даних;

огляд комп'ютерно-лінгвістичних методів обробки природномовних текстів;

технології TextMining;

практика лінгвостатистичних досліджень з використанням систем статистичного аналізу лінгвістичних даних.

Мова викладання: українська.

Місце у структурно-логічній схемі: ДВА.4.04.16 читається у п'ятому семестрі.

Термін вивчення: дисципліна вивчається на 3 році навчання за освітньо-науковим рівнем «доктор філософії» в обсязі 90 годин, у тому числі 24 годин аудиторних занять (20 год. – лекційні заняття, 10 год. – практичні заняття), 60 годин самостійної роботи.

Анотація навчальної дисципліни «Проблеми зіставної семантики»

Анотація. Дисципліна «Проблеми зіставної семантики» належить до переліку дисциплін вільного вибору аспіранта зі спеціальності «Філологія». Вона забезпечує професійний розвиток аспіранта та спрямована на формування ефективного викладача-філолога вищої школи, здатного до виокремлення і формулювання ключових проблем зіставного мовознавства та визначення шляхів їх мовознавчого вирішення, а також до проведення різноаспектних зіставних досліджень мов. Аналізуються загальні питання зіставного мовознавства (історія, типологічна класифікація мов, методика зіставного мовознавства). Особлива увага приділяється аспектам зіставлення фонетико-фонологічної, дериватологічної, морфологічної, синтаксичної, лексико-фразеологічної систем різних мов, а також функціонування мовних одиниць у текстах і різних мовленнєвих жанрах.

Кількість кредитів: 3.

Викладач: Мінчак Галина Богданівна, канд. філол. наук, доцент кафедри української філології та славістики.

Мета навчальної дисципліни: дати сучасні знання про сутність контрастивної лінгвістики як різновиду «чистої» і прикладної лінгвістики.

Попередні вимоги:

Аспірант повинен знати: знати історію зіставного мовознавства, внесок вітчизняних і зарубіжних учених у його розвиток; концептуальний і термінологічний апарат зіставної лінгвістики; типологічну класифікацію мов; методику зіставного мовознавства; особливості фонетико-фонологічної, дериватологічної, морфологічної, синтаксичної, лексико-фразеологічної систем різних мов.

Аспірант повинен вміти: виявляти подібності і відмінності між мовами, збіг і розбіжності у використанні мовних засобів; встановлювати особливості кожної із зіставляваних мов, які залишилися непоміченими при внутрішньому їхньому вивченні; досліджувати характерні для зіставляваних мов тенденції; визначати міжмовні відповідники і лакуни; розкривати причини подібностей і відмінностей на всіх мовних рівнях зіставляваних мов; коректно послуговуватися зіставним методом мовознавства в наукових дослідженнях.

Змістові модулі:

загальні питання зіставного мовознавства;

зіставна фонетика і фонологія;

зіставна дериватологія і граматики;

зіставна лексикологія і фразеологія.

Мова викладання: українська.

Місце у структурно-логічній схемі: ДВА.4.04.17 читається у п'ятому семестрі.

Термін вивчення: дисципліна вивчається на 3 році навчання за освітньо-науковим рівнем «доктор філософії» в обсязі 90 годин, у тому числі 30 годин аудиторних занять (20 год. – лекційні заняття, 10 год. – практичні заняття), 60 годин самостійної роботи.

Анотація навчальної дисципліни «Українська мова в історичному висвітленні»

Анотація. Дисципліна «Українська мова в історичному висвітленні» належить до переліку дисциплін вільного вибору аспіранта зі спеціальності «Філологія». Вона забезпечує особистісний і професійний розвиток аспіранта та спрямована на формування ефективного викладача вищої школи і науковця, здатного критично аналізувати наукові концепції походження української мови, критерії періодизації її становлення, місця серед інших слов'янських, розбудови, сучасного стану та перспектив розвитку. Аналізуються ключові проблеми історичної граматики, історії

української літературної мови, етапи вироблення й удосконалення правописних, граматичних і лексичних норм у різні періоди її розвитку. Особлива увага приділяється формуванню навичок лінгвістичного аналізу різностильових текстів Х-XXI ст.

Кількість кредитів: 3.

Викладач: Валюх Зоя Орестівна, д.філол.н., професор, завідувач кафедри української філології та славістики; Лиса Галина Іванівна, к.філол.н., доцент кафедри української філології та славістики

Мета навчальної дисципліни: розкриття загальних процесів розвитку, вдосконалення, збагачення української літературної мови, її структури, вироблення її стилів, фонетичних, граматичних, лексичних та правописних норм протягом усього історичного існування, що забезпечить знання не лише процесів, які відбувалися в українській мові на різних етапах її історії, а й усвідомлення загальних законів розвитку мови, місця української мови в загальноєвропейському мовному контексті.

Попередні вимоги:

Аспірант повинен знати: еволюцію та сучасний стан концепцій походження української мови, періодизації її становлення і розвитку, роль провідних вітчизняних і зарубіжних дослідників у галузі історії мови, суть ключових проблем сучасної науки про історію української мови, етапи еволюції, основні напрями та сучасний стан розвитку української мови, суть ключових проблем нормування української мови на різних етапах її функціонування.

Аспірант повинен вміти: оперувати концептуальним і термінологічним апаратом історичної граматики, історії літературної мови з погляду традиційних і новітніх підходів для розв'язання ключових проблем цих галузей філологічних досліджень; проводити детальний лінгвістичний аналіз текстів пам'яток з погляду реалізації в них основних рис української мови на різних мовних рівнях.

Змістові модулі:

Синхронія і діахронія в мові.

Місце української мови серед інших слов'янських мов, типологічні риси української мови.

Основні джерела вивчення історії української мови.

Походження української мови, походження писемності в східних слов'ян. Періодизація історії української мови; критерії періодизації історії української літературної мови.

Формування фонетичної системи української мови.

Формування граматичної системи.

Розвиток лексичної системи.

Мовна ситуація в Київській Русі XI-XIII ст.

Слов'яноруська і руська проста мови, їхні функції.

Занепад слов'яноруської і простої книжної української літературної мови з кінця XVII ст.

Формування української літературної мови на народній основі.

Становлення нової української літературної мови.

Доба нової державності української мови. Соціолінгвістична ситуація в сучасній Україні.

Мова викладання: українська.

Місце у структурно-логічній схемі: ДВА.4.04.18 читається у п'ятому семестрі.

Термін вивчення: дисципліна вивчається на 3 році навчання за освітньо-науковим рівнем «доктор філософії» в обсязі 150 годин, у тому числі 30 годин аудиторних занять (20 год. – лекційні заняття, 10 год. – практичні заняття), 120 годин самостійної роботи.

Анотація навчальної дисципліни «Сучасна дериватологія: спектр досліджень»

Анотація. Дисципліна «Сучасна дериватологія: спектр досліджень» належить до переліку дисциплін вільного вибору аспіранта зі спеціальності «Філологія». Вона поглиблює базові теоретичні знання аспірантів про словотвірну систему української мови, дає змогу систематизувати словотвірні одиниці на нових концептуальних засадах, вивчити суфіксальну та префіксальну підсистеми української літературної мови в статичній й динамічній, з'ясувати особливості формування форманто центрального та основоцентричного аспектів дослідження словотвору, його системності; сприяє окресленню шляхів подальшого розвитку вчення про словотвір, які можуть стати поштовхом до активізації досліджень у цій галузі мовознавства. Особлива увага приділяється розширенню уявлення аспірантів про комплексні системотвірні одиниці, що дають змогу описати словотвірні системи різних мов на якісно вищому ступені їхнього аналізу.

Кількість кредитів: 3

Викладач: Валюх Зоя Орестівна, д.філол.н., професор, завідувач кафедри української філології та славистики факультету слов'янської філології.

Мета навчальної дисципліни: дати сучасні знання про українську дериватологію, висвітлити теоретичні досягнення дериватології та окреслити її перспективи.

Попередні вимоги:

Аспірант повинен знати: суть ключових проблем дериватології в її сучасному та історичному аспектах, основні напрями їх розгляду й вирішення, аспекти вивчення словотвору, формування нових поглядів на відомі проблеми; концептуальний і термінологічний апарат сучасної дериватології, сукупність прийомів і методик дослідження словотвірних процесів та їхніх наслідків; системний характер словотвірної будови мови, формантоорієнтовані та основоорієнтовані системотвірні словотвірні одиниці.

Аспірант повинен вміти: демонструвати знання про етапи еволюції, основні напрями та сучасний стан розвитку дериватології, її здобутки і перспективи; залучати свідчення суміжних галузей знань про мову; оперувати концептуальним і термінологічним апаратом сучасної науки про словотвір, її засадничими положеннями та основними принципами з урахуванням специфіки вітчизняних і зарубіжних дериватологічних шкіл; виокремлювати і розрізняти різні типи простих й комплексних дериваційних одиниць і категорій, окреслювати їхнє функціональне навантаження.

Змістові модулі:

ключові проблеми дериватології в її сучасному та історичному аспектах;
форманто центричний і осново центричний аспекти дослідження словотвору в сучасній лінгвістиці;

формантоорієнтовані та основоорієнтовані системотвірні словотвірні одиниці;
функції простих і комплексних словотвірних одиниць.

Мова викладання: українська.

Місце у структурно-логічній схемі: ДВА.4.04.19 читається у п'ятому семестрі.

Термін вивчення: дисципліна вивчається на 3 році навчання за освітньо-науковим рівнем «доктор філософії» в обсязі 90 годин, у тому числі 30 годин аудиторних занять (20 год. – лекційні заняття, 10 год. – практичні заняття), 60 годин самостійної роботи.

**Анотація навчальної дисципліни «Фахові мови у перекладознавстві.
Термінологія як об'єкт перекладознавства»**

Анотація навчальної дисципліни «Соціокультурні аспекти художнього перекладу»

Анотація. Дисципліна «Соціокультурні аспекти художнього перекладу» належить до переліку дисциплін вільного вибору аспіранта зі спеціальності «Філологія». Вона забезпечує особистісний і професійний розвиток аспіранта та спрямована на формування ефективного науковця, дослідника складних проблем теорії, практики та методології перекладу художніх творів, які вимагають глибокого розуміння не лише мовних явищ у конкретній парі мов, не лише розуміння механізмів перевираження мовою перекладу усієї повноти смислів, закладених у твір автором через творче використання мовного потенціалу, що й робить даний твір унікальним, а відтак і надзвичайно складним для художнього трансферу в інше середовище, а й тих історичних, соціальних та культурних аспектів, які в комплексі утворюють художню картину світу першотвору і опираються перекладу.

Кількість кредитів: 3

Викладач: Некряч Тетяна Євгенівна, доцент, кандидат філологічних наук, доцент кафедри теорії та практики перекладу з англійської мови Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Мета навчальної дисципліни: Ознайомити аспірантів з впливовістю і важливістю тих соціокультурних аспектів художнього першоджерела, які складають основу не лише авторської картини світу, а й відображують суттєві характеристики чужого соціуму, без розуміння яких неможливе створення перекладеного тексту, який був би рівноцінний оригіналу і міг би увійти до літературної скарбниці культури-приймача. Цей процес вимагає від перекладача і від перекладознавця глибокого розуміння широкого соціокультурного контексту.

Попередні вимоги:

Аспірант повинен знати: основні положення теорії перекладу, базові стратегії й тактики перекладу текстів різних жанрів, суттєві факти стосовно історії та культури країни, у якій створено оригінальний твір, про автора цього твору і його творче кредо, про країну, у якій відбувається дія твору.

Аспірант повинен вміти: орієнтуватися у всіх мовних тонкощах мови оригіналу – ідіомах, функціональних різновидах, прив'язаних до певної комунікативної сфери з характерним для неї репертуаром тем, стилістичних обмежень і вимог; продуктивно володіти усіма функціонально-стилістичними регістрами рідної мови; розпізнавати перекладацькі тактики, ужиті професійними перекладачами та ефективно застосовувати їх у власній практиці для обґрунтованої оцінки якості перекладів, чужих і своїх; активно користуватися усіма наявними словниками та енциклопедіями.

Змістові модулі:

Передумови культурного повороту в світовому перекладознавстві.

Переклад – перехід не від тексту до тексту, а від культури до культури.

Соціокультурний контекст як проблема перекладу: стратегії відтворення.

Паратекстуальні засоби передачі соціокультурних параметрів у перекладі художніх творів.

Мова викладання: українська.

Місце у структурно-логічній схемі: ДВА.4.04.21 читається у п'ятому семестрі.

Термін вивчення: дисципліна вивчається на 3 році навчання за освітньо-науковим рівнем «доктор філософії» в обсязі 90 годин, у тому числі 30 годин аудиторних занять (20 год. – лекційні заняття, 10 год. – практичні заняття), 60 годин самостійної роботи.

Анотація навчальної дисципліни «Дискурс ідентичності в українській літературі»

Анотація. Дисципліна «Дискурс ідентичності в українській літературі» належить до переліку дисциплін вільного вибору аспіранта зі спеціальності «Філологія». Вона забезпечує професійний розвиток аспіранта та спрямована на формування ефективного дослідника-літературознавця, викладача вищої школи, здатного здійснювати самостійні наукові дослідження та передавати знання студентам. У процесі її вивчення передбачено аналіз теоретичних аспектів проблеми (діахронічний та історичний виміри), практичного втілення літературної візії рідного краю, концепції людини, художньої історіософії української літератури.

Кількість кредитів: 4

Викладач: Мариненко Юрій Васильович, доктор філологічних наук, професор, професор кафедри теорії та історії світової літератури імені професора В.І.Фесенко

Мета навчальної дисципліни: поглиблене вивчення української літератури під кутом зору національної ідентичності, зорієнтоване на вдосконалення навичок здійснення наукового дослідження, формування уявлення про діалогічний, системний характер літературної творчості.

Попередні вимоги:

Аспірант повинен знати: факти української літератури в аспекті вираження їх національної своєрідності; основні внутрішні закономірності літературного процесу; концептуальний і термінологічний апарат для здійснення аналітичних процедур в системному осмисленні своєрідності явищ української літератури; ключові проблеми ідентичності української літератури в класичному та сучасному вимірах.

Аспірант повинен вміти: демонструвати системно-цілісне розуміння світової літератури як явища; характеризувати суть ключових питань дискурсу ідентичності української літератури; визначати індивідуальні засоби поетики втілення авторських задумів у текстах різних жанрів; оперувати концептуальним і термінологічним апаратом дослідження поетики художнього твору; демонструвати уміння розробляти алгоритм аналізу внутрішнього світу письменника в різножанрових художніх текстах; визначати характер взаємозв'язків художньої концепції людини й жанру, стилю; здійснювати оригінальне дослідження на ґрунті критичного розгляду джерел та забезпечення необхідним науковим апаратом.

Змістові модулі:

поняття «ідентичність» як літературознавча проблема;

апологія рідного краю;

концепція людини;

художня історіософія.

Мова викладання: українська.

Місце у структурно-логічній схемі: ДВА.4.04.22 читається у п'ятому семестрі

Термін вивчення: дисципліна вивчається на 3 році навчання за освітньо-науковим рівнем «доктор філософії» в обсязі 90 годин, у тому числі 30 годин аудиторних занять (20 год. – лекційні заняття, 10 год. – практичні заняття), 60 годин самостійної роботи.

Анотація навчальної дисципліни «Англомовна рецепція української літератури»

Анотація. Дисципліна «Англомовна рецепція української літератури» належить до переліку дисциплін вільного вибору аспіранта зі спеціальності «Філологія». Курс зосереджений на особливостях сприйняття в англомовному світі творчості українських письменників та динаміки розвитку української літератури загалом у вимірах рецептивної естетики. Значна увага звертається на процес увіходження національного твору в іншомовний дискурс, особливості трансформації,

переосмислення оригіналу, пристосування його до темпоральних, ідеологічних, культурних параметрів іншого контексту. Окрім того вивчатимуться міжлітературні зв'язки у площині літературознавчої компаративістики, тобто функціонування літературних явищ то в ролі суб'єкта, то в ролі об'єкта літературного дискурсу. Звідси до уваги беруться і контактено-генетичні зв'язки, і порівняльно-типологічні сходження та розбіжності.

Кількість кредитів: 3

Викладач: Шимчишин Марія Мирославівна, доктор філологічних наук, професор кафедри теорії та історії світової літератури імені професора В. І. Фесенко.

Мета навчальної дисципліни: представити та проаналізувати особливості й динаміку сприйняття творів української літератури в англomовному світі.

Попередні вимоги:

Аспірант повинен: знати основи теорії літератури, історії світової літератури, компаративістики та володіти базовим літературознавчим термінологічним апаратом.

Аспірант повинен: оволодіти навичками компаративного зіставлення текстів української словесності та їхніми англomовними варіантами; обґрунтовувати фактори різнохарактерної рецепції творів української літератури в англomовному світі; пояснювати причини різних форм критичної рецепції творів українських письменників у рідномовному та іншомовному середовищах.

Змістові модулі:

Культурно-історичні спільноти та міжнаціональний літературний процес

Українська література в діаспорі

Осмилення та сприйняття України в англomовній художній словесності

Рецепція творчості Лесі Українки в англomовному світі

Художнє осмилення концепту чужини в українській літературі

Художня реалізація рабства в українській та афро-американській літературах

Мова викладання: українська

Місце у структурно-логічній схемі: ДВА.4.04.23 читається у п'ятому семестрі

Термін вивчення: дисципліна вивчається на 3 році навчання за освітньо-науковим рівнем «доктор філософії» в обсязі 90 годин, у тому числі 30 годин аудиторних занять (20 год. – лекційні заняття, 10 год. – практичні заняття), 60 годин самостійної роботи.

Анотація навчальної дисципліни «Література української діаспори»

Анотація. Дисципліна «Література української діаспори» належить до переліку дисциплін вільного вибору аспіранта зі спеціальності «Філологія». Вона забезпечує професійний розвиток аспіранта та спрямована на формування ефективного дослідника-літературознавця, викладача вищої школи, здатного здійснювати самостійні наукові дослідження та передавати знання студентам. У процесі вивчення дисципліни передбачено системно-цілісний аналіз феномену української літературної еміграції. Зокрема в полі зору будуть особливості творчого процесу, проблемно-тематичний, жанрово-стильовий діапазон літератури української діаспори.

Кількість кредитів: 3

Викладач: Мариненко Юрій Васильович, доктор філологічних наук, професор, професор кафедри теорії та історії світової літератури імені професора В.І.Фесенко.

Мета навчальної дисципліни: поглибити знання про літературну спадщину митців української діаспори, формувати уявлення про діалогічний, системний характер літературної творчості.

Попередні вимоги:

Аспірант повинен знати: основні здобутки творчої спадщини письменників української еміграції як інтегральної частини української літератури; проблемно-тематичний й жанрово-стильовий діапазон української еміграційної літератури; концептуальний і термінологічний апарат сучасної літературознавчої науки,

необхідний для здійснення аналітичних процедур в системному осмисленні своєрідності явищ літератури української діаспори; основні засади герменевтики, семіотики до аналізу різножанрових художніх текстів.

Аспірант повинен уміти: демонструвати системне уявлення про феномен літератури української еміграції; пояснити основні внутрішні закономірності українського літературного процесу в еміграції; визначати індивідуальні засоби поетики втілення авторських задумів у текстах різних жанрів; оперувати концептуальним і термінологічним апаратом дослідження поетики художнього твору; розробляти алгоритм аналізу внутрішнього світу письменника в різножанрових літературних текстах; визначати характер взаємозв'язків художньої концепції людини й жанру, стилю літературного тексту; здійснювати оригінальне дослідження на ґрунті критичного розгляду джерел та забезпечення необхідним науковим апаратом.

Змістові модулі:

поняття про літературу української еміграції;
працька школа (література «Вісника»);
мистецький український рух;
ОУП «Слово» та нью-йоркська група.

Мова викладання: українська.

Місце у структурно-логічній схемі: ДВА.4.04.24 читається у п'ятому семестрі.

Термін вивчення: дисципліна вивчається на 3 році навчання за освітньо-науковим рівнем «доктор філософії» в обсязі 90 годин, у тому числі 30 годин аудиторних занять (20 год. – лекційні заняття, 10 год. – практичні заняття), 60 годин самостійної роботи.

Анотація навчальної дисципліни «Франкофонія в сучасній літературі»

Анотація. Дисципліна «Франкофонія в сучасній літературі» належить до переліку дисциплін вільного вибору аспіранта зі спеціальності «Філологія». Дисципліна забезпечує необхідну філологічну підготовку аспіранта та спрямована на формування високопрофесійного викладача вищої школи, який володіє необхідними компетенціями з аналізу тексту із залученням сучасних літературознавчих методологій, зокрема, з використанням комплексного підходу до художньої літератури, охоплюючи широку теоретико-методологічну базу франкофонних літературознавчих студії, елементів культурної й літературної антропології, структуралістського методу, елементів «пильного читання» (*close reading*), дискурсивної критики, філософії та культурології тощо. Вивчення, проведення та пояснення аналізу художнього тексту формують здатність аспіранта до передачі необхідних компетентностей студенту.

Кількість кредитів: 3

Викладач: Павленко Юлія Юхимівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри теорії та історії світової літератури ім. В. І. Фесенко.

Мета навчальної дисципліни: сформувати компетентності комплексного аналізу художнього тексту франкомовної літератури, поглибити знання історії та теорії літератури.

Попередні вимоги:

Аспірант повинен знати: сучасний стан франкомовної літератури, історію франкофонії, провідні ідеї теорії літератури та літературознавства.

Аспірант повинен вміти: використовувати творчо-аналітичний підхід до текстів художньої літератури, поєднувати провідні літературознавчі методології, готувати доповіді та провести дискусії в аудиторії.

Змістовні модулі:

Історія франкофонії

Діалог Заходу та Сходу у французькій літературі
Відмова від франкоцентризму у франкомовній літературі початку ХХІ ст.
Концепт ідентичності в сучасній франкомовній літературі
основні терміни курсу (франкофонія, ідентичність, littérature-monde en français, Інший, французька література)

Мова викладання: українська.

Місце у структурно-логічній схемі: ДВА.4.04.25 читається у п'ятому семестрі.

Термін вивчення: дисципліна вивчається на 3 році навчання за освітньо-науковим рівнем «доктор філософії» в обсязі 90 годин, у тому числі 30 годин аудиторних занять (20 год. – лекційні заняття, 10 год. – практичні заняття), 60 годин самостійної роботи.

Анотація навчальної дисципліни «Новітня англomовна література»

Анотація. Дисципліна «Новітня англomовна література» належить до переліку дисциплін вільного вибору аспіранта зі спеціальності «Філологія». Вона забезпечує професійний розвиток аспіранта та спрямована на підвищення фахового рівня науковця у галузі літературознавства (англіста чи американіста) та викладача вищої школи. Аналізуються магістральні процеси в літературах Великої Британії та США кінця ХХ – початку ХХІ ст. на тлі світоглядних та соціокультурних зрушень з урахуванням впливу явищ мульти- та транскультурності, глобалізації, постколоніальної ситуації та науково-технічного поступу. Особливу увагу приділено доробку найзначніших письменників у контексті модифікацій постмодернізму, феміністичних та гендерних тенденцій, культурного плюралізму.

Кількість кредитів: 3

Викладач: Висоцька Наталія Олександрівна, д.філол.н., професор, завідувач кафедри теорії та історії світової літератури імені проф. В.І.Фесенко

Мета навчальної дисципліни: дати знання про сутність процесів, які відбуваються у сучасній англomовній літературі, вписати їх у вертикальний та горизонтальний контексти, дати уявлення про літературні течії та про творчість найбільш помітних індивідуальних авторів Великої Британії та США.

Попередні вимоги:

Аспірант повинен знати: специфіку сучасного літературного процесу в англomовних країнах, насамперед, Великій Британії та США, моменти наступності та розривів між літературою останніх десятиліть та національними традиціями, прояви впливу філософських, політичних та культурних змін у відповідних суспільствах на розвиток літератури, зв'язки між явищем глобалізації та виробництвом і рецепцією літературних творів, національні варіанти постмодернізму та культурного плюралізму.

Аспірант повинен вміти: аналізувати твори англomовних письменників кінця ХХ – початку ХХІ ст. із застосуванням концептуального і термінологічного апарату сучасних літературознавчих досліджень та з використанням відповідних методологічних підходів.

Змістовні модулі:

поняття про сучасність як окрему добу в історико-літературному континуумі;
формування пост-постмодерністської світоглядної та художньої парадигми;
перехід від мульти- до транскультуралізму у літературі США;
модифікації національних традицій в сучасній літературі Великої Британії;
топос індивідуальної та колективної пам'яті в сучасному письменстві;
концепт травми та його маніфестації в англomовній літературі;
інтермедіальні виміри англomовного письма.

Мова викладання: українська.

Місце у структурно-логічній схемі: ДВА.4.04.26 читається у п'ятому семестрі.

Термін вивчення: дисципліна вивчається на 3 році навчання за освітньо-науковим рівнем «доктор філософії» в обсязі 90 годин, у тому числі 30 годин аудиторних занять (20 год. – лекційні заняття, 10 год. – практичні заняття), 60 годин самостійної роботи.

Анотація навчальної дисципліни «Аналіз наративного дискурсу»

Анотація. Дисципліна «Аналіз наративного дискурсу» належить до переліку дисциплін вільного вибору аспіранта зі спеціальності «Філологія». Дисципліна забезпечує необхідну філологічну підготовку аспіранта та спрямована на формування високопрофесійного викладача вищої школи, який володіє необхідними компетенціями з аналізу тексту із залученням сучасних літературознавчих методологій, зокрема, з використанням комплексного підходу до художньої літератури, охоплюючи широку теоретико-методологічну базу літературознавчих студій, структуралістського методу, елементів «пильного читання» (*close reading*), дискурсивної критики тощо. Вивчення, проведення та пояснення аналізу художнього тексту формують здатність аспіранта до передачі необхідних компетентностей студенту.

Кількість кредитів: 3

Викладач: Павленко Юлія Юхимівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри теорії та історії світової літератури ім. В. І. Фесенко.

Мета навчальної дисципліни: сформувати компетентності комплексного аналізу нарації художнього тексту різних жанрів, поглибити знання теорії літератури.

Попередні вимоги:

Аспірант повинен знати: сучасний стан наратологічних студій, провідні ідеї теорії літератури в галузі наратологічного аналізу.

Аспірант повинен вміти: використовувати новітні підходи до аналізу нарації художніх текстів різних жанрових модусів, готувати доповіді та провести дискусії в аудиторії.

Змістовні модулі:

Історія наратологічних студій

Наратологія початку ХХІ ст.

Взаємозв'язок типу оповіді та жанру

Аналіз типу оповідача, фокалізатора

Аналіз наративного часу, темпу та ритму оповіді

основні терміни курсу (нарація, фокалізація, оповідач, наративний час і просторі, жанр)

Мова викладання: українська.

Місце у структурно-логічній схемі: ДВА.4.04.27 дисципліна читається у п'ятому семестрі

Термін вивчення: дисципліна вивчається на 3 році навчання за освітньо-науковим рівнем «доктор філософії» в обсязі 90 годин, у тому числі 30 годин аудиторних занять (20 год. – лекційні заняття, 10 год. – практичні заняття), 60 годин самостійної роботи.

Гарант освітньої програми,
керівник проектної групи

Воробйова О.П.